

**DR. ALİ KEMAL BELVİRANLI'NIN HAYATI, ESERLERİ,
TASAVVUF ANLAYIŞI VE MUSİKÎŞİNASLIĞI**

Kevser AYDIN ŞİMŞEK

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Nurullah DENİZER

Uşak

Mayıs, 2019

**DR. ALİ KEMAL BELVİRANLI'NIN HAYATI, ESERLERİ,
TASAVVUF ANLAYIŞI VE MUSİKİŞİNASLIĞI**

Kevser AYDIN ŞİMŞEK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Tasavvuf Bilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Nurullah DENİZER

Uşak

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Mayıs, 2019

ÖZET

DR. ALİ KEMAL BELVİRANLI'NIN HAYATI, ESERLERİ, TASAVVUF ANLAYIŞI VE MUSİKÎŞİNASLIĞI

Kevser AYDIN ŞİMŞEK

Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mayıs 2019

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Nurullah Denizer

Topluma hizmet eden şahsiyetlerin hayatını, verdikleri hizmetleri, eserlerini ele almak ve gelecekte bilgi almak isteyenlere kaynak olmak çok önemlidir. Bu sebeple bu çalışmamızda öncelikle doktor, yazar, musikîşinas ve mutasavvıf Ali Kemal Belviranlı'nın hayatını ve yaşam çizgisini inceledik. Çalışmamıza kendi yazdığı eserlerin yanında, ailesi ve yakınlarıyla yaptığımız görüşmeler ve hakkında bilgisi olan kişilerin yazıları kaynaklık etti. Bu sebeple Ali Kemal Belviranlı'yı daha da yakından tanımış olduk ve onun hayatının gelecek nesillere örnek olacağına inandık. Yazdığı eserlerle birçok kişiye yol gösteren Belviranlı'nın, nasıl bir aileden geldiğini, bu yollardan geçerken neler yaşadığını, ömrü boyunca nelerle mücadele ettiğini ve bilhassa dini hayatını kaleme almaya çalıştık. Ali Kemal Belviranlı'nın aynı zamanda musikîşinas yönüne de değindik ve bestelerinden ulaşabildiklerimizi çalışmamıza ekledik. Son olarak yakınlarının kendisi hakkındaki görüşleri ve izlenimlerine de yer vererek çalışmamızı bitirdik.

Anahtar Kelimeler: *Ali Kemal Belviranlı, Tasavvuf, Dini Musikî, Biyografi*

ABSTRACT**DR. ALI KEMAL BELVIRANLI'S LIFE, WORKS, SUFISM UNDERSTANDING
AND MUSICIAN**

Kevser AYDIN ŞİMŞEK

The Department Of Islamic Sciences

The University of Usak Graduated School of Social Sciences, May 2019

Advisor: Dr. Nurullah Denizer

It's very important to address the life, services and works of the people who servethe society and to provide resources to those who want to get information in the future. For this reason in this study, we first examined the life of Ali Kemal Belviranlı who is doctor, writer, musician and sufi. Apart from his own works, the interviews with his family and relatives and the writings of the people who have knowledge about him were the sources of our works. For this reason, we have known Ali Kemal Belviranlı better and we believe that his life will set an example for future generations. We have tried to write about Belviranlı who guides many people with his works, especially his religious life and what kind of family he comes from, what he experienced while passing through these roads and what he struggled during his life. We have also mentioned about his musicand added what we could get from his compositions. Lastly, we have completed our works by including the opinions of his relatives.

Key Words: *Ali Kemal Belviranlı, Sufism, Religious Music, Biography.*

UŞAK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Temel İslâm Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı 134015032 No'lu öğrencisi Kevser AYDIN ŞİMŞEK'in "**Dr. Ali Kemal Belviranlı'nın Hayatı, Eserleri, Tasavvuf Anlayışı Ve Musikîşinaslığı**" adlı tezi / /2019 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca, Yüksek Lisans Tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Jüri	Adı Soyadı	İmza
Danışman	: Dr. Öğr. Üyesi Nurullah DENİZER	
Üye	: Prof. Dr. Sayın DALKIRAN	
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi İdris TÜRK	

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Ali Kemal Belviranlı birçok öğrenci yetiştirmiştir ve eserleri hala insanları eğitmeye devam etmektedir. Özellikle dini musikî ve Osmanlıca alanında yazdığı kitaplar ve diğer kitapları hala okunuyor. Ben Belviranlı'yı birebir görsem de sanki onunla konuşmuşçasına hayatıma yön verdi. 1950'lerde ben henüz dünyaya gelmemişken çıkardığı İslamın Nuru Mecmuası tekrar tekrar okunacak ve her okunduğunda insana feyiz verecek bir dergi çünkü bizim yetişemediğimiz Osmanlı'nın son döneminin yetiştirdiği âlimler tarafından yazılmış, kadrosu sağlam bir mecmua. Ali Kemal Belviranlı da onlara yetişmiş bir şahsiyet. Bu sebeple yazdığım bu tezin bana, hayatıma ve hayata bakış açıma çok katkısı oldu. Ayrıca tez yazım sürecimde birçok önemli şahsiyetle tanışmak ve onlardan feyiz almak da yanıma kâr kaldı.

Bu tezi hazırlamamda, bana her zaman destek olan, tecrübelerini esirgemeyen ve her daim zaman ayıran, yol gösteren saygıdeğer danışmanlarım Dr. Nurullah Denizer ve Prof. Dr. Bayram Akdoğan'a sonsuz teşekkür ederim.

Hayatımın her anında beni maddi-manevi destekleyip, emek veren anne ve babama, sonsuz teşekkür ederim.

Tezi hazırlarken beni çok iyi karşılayıp bilgilerini benimle paylaşan çok değerli Belviranlı ailesi mensupları, Ömer Ziya Bey, Eymen Bey ve Betül Hanıma teşekkür ederim.

Tezin fikir olarak kafamda oluşmasında ve tez ile ilgili beni yüreklendirip, desteklerini esirgemeyen Kültür Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı Ömer Faruk Belviranlı'ya da teşekkürü borç bilirim.

Kevser AYDIN ŞİMŞEK

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Adı Soyadı: Kevser AYDIN ŞİMŞEK

Lisans Öğretimi: Uşak Üniversitesi-Eğitim Fakültesi- Fen Bilgisi Öğretmenliği

Yüksek Lisans Öğretimi: Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü -Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı - Tasavvuf Bilim Dalı

Yabancı Diller: İngilizce- Orta Düzeyde

İş Deneyimi:

Çalıştığı Kurumlar: Milli Eğitim Bakanlığı - Fen Bilimleri Öğretmeni

İletişim:

e-posta adresi : neyzenkevser@gmail.com

ALİ KEMAL BELVİRANLI

D. 1923 Ö. 14 Eylül 2003

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	v
ÖNSÖZ.....	vi
ÖZGEÇMİŞ	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiii
GİRİŞ	1
Çalışmanın Amacı ve Konusu.....	1
Çalışmanın Önemi.....	1
Çalışmanın Metodu	1
1. BÖLÜM.....	2
DR. ALİ KEMAL BELVİRANLI'NIN HAYATI VE ESERLERİ.....	2
1.1. DR. ALİ KEMAL BELVİRANLI'NIN HAYATI	2
1.1.1. Nesebi.....	2
1.1.2. Ailesi	2
1.1.3. Talebelik Hayatı	7
1.1.4. Hocası Kadir Şeyhzade Ali Efendi (Ali Sami Yücesoy)	9
1.1.5. İstanbul Yılları	10
1.1.6. Mesleği ve Yaptığı Diğer İşler.....	11
1.1.7. Arkadaşları ve Çevresi.....	12
1.1.8.Hastalığı, Vefatı ve Kabri	15
1.2. DR. ALİ KEMAL BELVİRANLI'NIN ESERLERİ	16
1.2.1. Din İle İlgili Eserleri	18
1.2.1.1. İslamın Nuru.....	18
1.2.1.2. İslam Prensipleri	20
1.2.1.3. Kur'ân Rehberi	20
1.2.1.4. Tecvid.....	21
1.2.1.5. Beyân'ül-Hak/Sözün Doğrusu	22

1.2.1.6. Ölümsüz Müdafaa	22
1.2.1.7. Asırlar Boyunca Parlayan Nur	22
1.2.2. Dil ve Edebiyat İle İlgili Eserleri	23
1.2.2.1. Osmanlıca Öğrenme Dizisi.....	23
1.2.2.1.1. Osmanlıca Rehberi	23
1.2.2.1.2. Osmanlıca İmlâ Rehberi	23
1.2.2.1.3. Osmanlıca İmla Lügatı.....	23
1.2.2.1.4. Osmanlıca Metinler Rehberi.....	23
1.2.2.2. Aruz ve Ahenk	24
1.2.2.3. Seyahat Rehberi	24
1.2.2.4. Arabca Konuşuyorum.....	24
1.2.2.5. Arabca Rehberi	25
1.2.2.6. Gümüş Tül ve Alevler	25
1.2.3. Musikî İle İlgili Eserleri.....	25
1.2.3.1. Musikî Rehberi	25
1.2.3.2. Cönk İlahiler ve Mevlid	26
2.BÖLÜM.....	27
DR. ALİ KEMAL BELVİRANLI'NIN DİNİ HAYATI VE TASAVVUF ANLAYIŞI	27
2.1. DİNİ HAYATINA AİLESİNİN KATKISI.....	27
2.2. FEYZ ALDIĞI KİŞİLER.....	27
2.3. KUR'ÂN-I KERİM SEVGİSİ VE KUR'ÂN-I KERİM OKUMASI	29
2.4. SÜNNETE BAĞLILIĞI.....	30
2.5. HAC ZİYARETİ	31
2.6. İSLAMİYET, MÜSLÜMANLIK VE İSLAM'IN GELECEĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ.....	31
2.7. İMAM HATİPLER HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ	33
2.8. AHLAK ANLAYIŞI	34
2.9. SADAKA VE İNFAKA VERDİĞİ ÖNEM.....	34
2.10. MÜBAREK GECELERE VERDİĞİ ÖNEM.....	35
2.11. RAMAZAN AYINA VERDİĞİ DEĞER.....	36
2.12. TASAVVUF ANLAYIŞI	36
2.13. TARİKATE İNTİSABI	38
2.14. MÜRŞİDİ MAHMUT SAMİ RAMAZANOĞLU	38

2.15. EDEP HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ.....	41
3. BÖLÜM.....	43
DR. ALİ KEMAL BELVİRANLI'NIN MUSİKÎŞİNASLIĞI	43
3.1. İSLAM'DA MUSİKÎ.....	43
3.2. TASAVVUFTA MUSİKÎ	44
3.4 BESTELERİ	46
3.4.1. Çeşitli Makamlarda İlahileri	48
3.4.1.1. Allah'a Dayan.....	48
3.4.1.2. Bambaşka Ufuklar	49
3.4.1.3. Bu Dervişlik Yoluna	50
3.4.1.4. Bûy-i Vashn	51
3.4.1.5. Cân –ü Gönülden Dilersen	52
3.4.1.6. Cânını Cânâne.....	53
3.4.1.7. Derdimendim.....	54
3.4.1.8. Elveda	55
3.4.1.9. Ermek İstersen	56
3.4.1.10. Geçtiğiniz Yollara.....	57
3.4.1.11. Habîb-î Kibriyâ	58
3.4.1.12. Hudâ Rabbim	59
3.4.1.13. Mevlam Sana	60
3.4.1.14. Rûhum Sana	61
3.4.1.15. Tecellilerle Mest Olmuş.....	62
3.4.1.16. Yanan Kalbe.....	63
3.4.2. Çeşitli Makamlarda Salât-ü Selam Besteleri.....	65
3.4.2.1. Uşşak Makamında Salât-u Selam	65
3.4.2.2. Hicaz Makamında Salât-u Selam	65
3.4.2.3. Hüseyini Makamında Salât-u Selam	66
3.4.2.4. Saba Makamında Salât-u Selam.....	66
3.4.2.5. Uşşak Makamında Salât-u Selam	66
3.4.2.6. Acemaşiran Makamında Salât-u Selam	67
3.4.2.7. Rast Makamında Salât-u Selam	67
3.4.2.8. Hüzzam Makamında Salât-u Selam	67
3.4.3. Hicaz Makamında Telbiyesi	68

4. BÖLÜM	69
YAKINLARININ DR. ALİ KEMAL BELVİRANLI HAKKINDA İZLENİMLERİ	69
4.1. ÖMER ZİYA BELVİRANLI (EN KÜÇÜK KARDEŞİ)	69
4.2. EYMEN BELVİRANLI (BÜYÜK OĞLU)	71
4.3. BETÜL BELVİRANLI ECİRLİ (KIZI)	72
4.4. ÖMER FARUK BELVİRANLI (YEĞENİ)	73
4.5. HÜSEYİN ÖKSÜZ (HATTAT, ARKADAŞI)	74
4.6. NECMETTİN TURİNAY (YAZAR)	75
4.7. KAMİL YEŞİL (YAZAR)	76
4.8. HASAN ÖZÖNDER (YAZAR)	77
SONUÇ	78
Ek. 1. Belviranlı Ailesinin Soy Ağacı	80
Ek. 2. İsmail Hakkı Efendi'nin Abdullah Vahdi Efendi'den Aldığı İcazetinin Bir Bölümü	81
Ek.3. Fotoğraflar	82
Ek. 4. Ali Kemal Belviranlı'nın Kitapları	91
Ek. 5. Ali Kemal Belviranlı İle İlgili Gazete Haberleri	110
KAYNAKÇA	115

KISALTMALAR DİZİNİ

D. : Doğum

Dr. : Doktor

s. : Sayfa

s.a.s : Sallallahu Aleyhi Vessellem

Ö. : Ölüm

YÖK : Yüksek Öğretim Kurulu

GİRİŞ

Çalışmanın Amacı ve Konusu

“Dr. Ali Kemal Belviranlı’nın Hayatı Eserleri Tasavvuf Anlayışı ve Musikîşinaslığı” konulu bu çalışmamızda bir doktor, hafız, musikîşinas, yazar, mütefekkir ve aynı zamanda bir gönül insanı olan bir üstadın hayatının gelecek nesillere örneklik teşkil edecek şekilde incelenmesi amaçlanmaktadır.

Çalışmanın Önemi

Dr. Ali Kemal Belviranlı gibi işini hakkıyla yapan, ömrünü musikîye ve dine hizmete adanmış ve arkasında dua eden birçok talebe bırakmış şahsiyetlerin hayatı da büyük önem arz etmektedir. Böyle şahsiyetlerin yetişme tarzları, hayata bakışları ve musikîdeki tavırları gelecek nesillere aktarılması gereken hususlardır. Dr. Ali Kemal Belviranlı’nın yukarıda bahsettiğimiz hususlarda istifade edilmesi gereken bir şahsiyet olması bu çalışmamızın önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Çalışmanın Metodu

Metot olarak çalışmamız; kaynak taraması, başta kütüphane çalışmaları olmak üzere, YÖK Lisansüstü tezlerinden, bazı web sitelerinden de yararlanılmasına dayanır. Çalışmamızın ana başlıkları böylece oluşturulmuştur. Makale, dergi, kitap, röportajlar ve ses kayıtları da bu aşamada bizlere destek olmuştur.

1. BÖLÜM

DR. ALİ KEMAL BELVİRANLI'NIN HAYATI VE ESERLERİ

1.1. DR. ALİ KEMAL BELVİRANLI'NIN HAYATI

Ali Kemal Belviranlı'yı tanımak için onun ailesini ve soyunu tanımak, nerede doğup nerede büyüdüğünü bilmek gerekir.

1.1.1. Nesebi

Ali Kemal Belviranlı'nın anne tarafı Konya'nın Bozkır İlçesinin Kayaagzı köyünden, baba tarafı ise yine Bozkır ilçesinin Belören (Belviran) köyündendir. Dedeleri, amcaları, "Belviranlı Hocalar" diye tanınırdı. Belören kasaba iken orada iki üç bloktan oluşan medreseleri vardı. Birçok yerden gelir ziyaret ederlerdi. Muhammed Hadimi de orada idi. Daha sonra oralar yıkılmıştır. Belören kasabasının ismi değiştirilip Sarioğlan olmuştur.¹

Ali Kemal Belviranlı'nın dedesi Müderris İsmail Efendi 1840 yılında Konya'nın Bozkır'a bağlı Belören (Belviran) köyünde doğdu. İlk tahsilinden sonra Konya'ya gelip medrese eğitimini tamamlayarak müderris olmuştur. İcazetini Abdullah Vahdi Efendi'den almıştır. Hadim Medresesi'nin müderrisliğini yapan İsmail Efendi muhtelif medreselerde ve Kapı Camii'nde ders okutmuş ve yüzlerce talebe yetiştirmiştir. İsmail Efendi medrese eğitiminden sonra Konya'ya yerleşmiş ve Belviranlı soyu burada devam etmiştir.

Âlim, fazıl ve muttaki bir insan olarak tanınan İsmail Efendi, 1903 yılında vefat etmiştir. Konya Hacı Fettah mezarlığında meftundur. Kabir taşı kitabesinde şunlar yazmaktadır: "Hüvel Baki Müderrisi Kiramdan Belviranlı İsmail Efendi"²

1.1.2. Ailesi

Ali Kemal Belviranlı 1923'te Konya'da dünyaya gelmiştir. Hafız bir anne ve hafız bir babanın evladıdır. Ailenin ilk çocuğudur. Kendinden başka İsmail Hakkı,

¹ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

² <http://konyaninalimvehocalari.konyacami.com/belviranli-ismail-hakki-efendi/> [4 Aralık, 2018].

Mehmed Esad, Mustafa Fevzi ve Ömer Ziya isimlerinde dört erkek kardeşi; bir de Hafize isminde kız kardeşi vardır.³

Ali Kemal Belviranlı'nın babası 1898 yılında Konya'da doğmuştur. Müderris İsmail Efendi'nin oğlu İsmail Hakkı Efendi'dir. Kaşıkçılık mesleğinden dolayı Kaşıkçı İsmail Belviranlı Hoca Efendi namıyla tanınmıştır. 10 yaşında hafızlığını tamamlayarak medrese eğitimi görmeye başlamıştır. Aldığı derslerle Arapça ve İslami ilimler tahsil etmiştir.⁴ Hacı Veyiszade'nin baş müderrisi olduğu Islah-ı Medaris mezunudur.

Ömrünü Tahta Tepen Camii'nde imamlık ve Kur'ân'a hizmetle geçiren İsmail Hakkı Bey, çok iyi fıkıh ve ferâiz bilen, 55 sene Konya'da hatimle teravih kıldırın, Kur'ân-ı Kerim'i hiç açmadan sürekli tekrarlayan biriydi.⁵

Konya'da feraizi en iyi bilen İsmail Hakkı Bey idi. Konya içinden veya çevre illerden birçok aile hesap yaptırmaya gelirlerdi. Gelenlere önce, "Vakit namazınızı kıldınız mı?" diye sorardı. Çünkü görüşme esnasında abdestli olmalarını isterdi. Sonra tövbe istiğfar, sonra salâvatlar okunur görüşmeye başlanırdı. Mirasla ilgili ayet-i kerimeleri okur, tefsir ederdi. "Bunları bilip de tatbik etmemek hâşâ Allah'a harp etmektir. Buna uymazsanız vebali korkunç olur. Nesilleriniz dahi bereket göremez" derdi. Hanımların yarım hisse almasının hikmetini de söylerdi. Gelenlere hassasiyet gösterir, birer birer dinler, sonra topluca konuşur ve çok kısa sürede meseleyi hallederdi. Aslında feraiz çok kuvvetli matematik bilgisi gerektirirdi ama İsmail Hakkı Bey çok zeki olduğu için kolayca hesaplardı. Bu ilimle miras meselelerini çözdüğü için birçok fitnenin de önüne geçilmesine, ailelerin birbirine düşman olmadan miras meselesini halletmesine vesile olmuştur.⁶ Ayrıca İsmail Hakkı Bey'e zekât hesaplatmak için de danıştırlardı.⁷

Gençliğini sıkıntılarla geçiren İsmail Hakkı Belviranlı, haksız bir şekilde aylarca Menemen cezaevinde sürgün hayatı yaşadı. Cezaevinde, namaz kılmalarına bile müsaade edilmiyordu. Bazı insafılı subaylar varsa kılıyorlar, onun dışında ima ile

³ 4 Aralık 2018 Tarihinde Oğlu Eymen Belviranlı İle Yapılan Telefon Görüşmesi.

⁴ <http://konyaninalimvehocalari.konyacami.com/belviranlı-ismail-hakkı-efendi/> [4 Aralık, 2018].

⁵ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

⁶ Aynı.

⁷ Aynı.

namazlarını kılıyorlardı. Psikolojileri bozulsun diye gözlerinin önünde bazı kişilerin idamlarını yapıyorlardı. Kendisi Erbilli Şeyh Esad Efendi'nin Konya'daki halifesiydi ve Menemen Cezaevi'nde Şeyh Esad Efendi'yi de idam ettiler. İsmail Hakkı Bey'e de idam hükmü verilmişti ama sonra af geldi ve 11 ay içerde kaldıktan sonra Konya'ya döndü.⁸

Daha sonra Ramazanoğlu Sami Efendi'ye bağlandı. Sami Efendi Konya'ya geldiğinde evinde misafir ederdi. Ayrıca Fahri Efendi, Hacı Veyiszade Mustafa Efendi ve Lâdikli Ahmet Efendi hocalarla da zaman zaman beraber olup, sohbetlerinde bulunmuştur.⁹ 1982 yılında vefat etmiş olup, Konya Hacı Fettah Mezarlığında meftundur.¹⁰

Ali Kemal Belviranlı'nın annesi Fatma Belviranlı babasının köyüne yakın bir köy olan Kayaagzı köyündendir. Fatma Hanım bir köy kızıydı. Geceleri teheccüd namazını ihmal etmezdi. Çocuklarını sabah namazından önce, erkenden kaldırır, onları namazdan sonra babalarına verecekleri derslerine çalıştırdı. Çok uysal, cana yakın, sevimli, çok şefkatli biriydi. Konya'nın en büyük kaşıkcı dükkânı eşi İsmail Hakkı Efendi'nin idi. Dükkân Aziziye Camii'nin karşısındaydı. Dükkân büyük olduğu için haliyle birçok çalışanı vardı. Fatma Hanım orada çalışanlara öğle yemeği yapardı. Ara sıra dayanamaz onlara yardım ederdi. Çok yoğun dinlenmeye vakti olmayan biriydi. 1960 yılında kanserden vefat etmiştir. Konya Hacı Fettah Mezarlığında meftundur.¹¹

Eşini erken yaşta kaybeden İsmail Hakkı Bey ikinci evliliğini Havva Belviranlı ile yapmıştır. Bu evliliğinden Hale ve Hilal isminde iki kızı olmuştur.¹²

Ailenin en büyük çocuğu Ali Kemal Belviranlı'dır. Kendisinin en büyük kardeşi ise İsmail Belviranlı'dır. İsmail Belviranlı, Sinan Çelebi Camii'nde imamlık yapmıştır. Hafızlığını Ali Ulvi Kurucu'nun babası İbrahim Efendi'den

⁸ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

⁹ <http://www.biyografya.com/biyografi/18978>, [4 Aralık 2018].

¹⁰ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

¹¹ Aynı.

¹² Ömer Faruk Belviranlı, Kültür Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (Ankara: 19 Mart 2019).

tamamlamıştır. Aynı zamanda baba mesleği olan kaşıkçılık mesleğini de yürütmüştür.¹³

Ailenin üçüncü evladı aynı zamanda tek kızı olan Hafize Çekin (Belviranlı) tam bir Konya hanımefendisiydi. Hafız Ahmet Çekin ile evlenmiştir. Ahmet Çekin, o dönemin en güçlü hafızlarından. Bu sebeple lakabı demir hafızdır. Ahmet Bey Kur'ân-ı Kerimde Kaf harfinin bulunmadığı sayfa hangisidir sorusuna dahi hemen cevap verebilecek kadar Kur'ân'a hâkimdi.¹⁴

Diğer kardeşi Mehmet Esad Belviranlı, hafızdır. Aziziye Camii'nin müezzinliğini yapmıştır ve baba mesleği olan kaşıkçılık mesleğini devam ettirmiştir.¹⁵ Mehmet Esad Belviranlı'nın sesi çok güzeldi, aynı zamanda Ali Kemal Bey ile musikî meclisinde beraber bulunmuşlardır. Mehmed Esad Bey, Fevzi Özçimi'nin babası Hakkı Efendi'den hafızlık dersi almıştır. Hakkı Efendi hafızların talim yaptığı kişiydi. O zamanlar Ayasofya Camii'nin imamı İdris Efendi ekolünün Konya'daki temsilcisi Hakkı Efendi idi. Çok sert, çok disiplinli bir hoca idi. Talebelerinin en ufak bir şekilde para karşılığı Kur'ân okuduklarını duyduğu zaman onlarla irtibatı, selamı sabahı keserdi.¹⁶

Diğer kardeşi Mustafa Fevzi Belviranlı, Hafızlığını Hacıveyiszade Mustafa Efendi'de yapmıştır. Konya İmam Hatip Lisesi 2. Dönem mezunlarından. İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nün ilk mezunlarından. Mezuniyetten sonra tayini Elazığ'a çıkmıştır. Elazığ'a giden ilk Yüksek İslam Enstitüsü mezunu öğretmen Mustafa Bey'di. Öğrencileri ve Elazığ ahalisi Mustafa Bey'i çok seviyordu. Oranın en büyük camisinde haftada bir defa vaaz veriyordu. Kendisi çok güzel konuşur, konuşmasında hiç kelime hatası olmazdı. Bir sene Şam'da kaldığı için Arapçası da çok iyiydi. En son görevi Din İşleri Yüksek Raportörüydü. Sonra askerlik için Ankara Polatlı'ya gitti. Askerlik zamanında da son derece faaldi. İki, üç Yüksek İslam Enstitüsü mezunu arkadaşıyla beraber bir kampanya başlattılar ve orada güzel bir cami yapıldı. O camide birkaç defa askeri kıyafetinin üzerine cübbe giyerek hutbe

¹³ Ömer Faruk Belviranlı, Kültür Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (Ankara: 19 Mart 2019).

¹⁴ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

¹⁵ Ömer Faruk Belviranlı, Kültür Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (Ankara: 19 Mart 2019).

¹⁶ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

okumuştur. 1968 yılında asteğmenken bir kazaya kurban gitti. Sisli bir havada oradaki askeri araçlar nakledilecekti, onu ayarlarken ters yönden bir kamyon gelmiş ve Mustafa Belviranlı'yı şehitlik makamına ulaştırmıştır. 1,5 yaşındaki oğlu yetim kalmıştır.¹⁷

En küçük kardeşi Ömer Ziya Belviranlı; 1946 doğumludur. Babasından hafızlık çalışırken o dönemde mahalledeki arkadaşları İmam Hatip'e gidince o da gitmek istemiş, babasının ısrarlarına rağmen hafızlığını yarıda bırakıp, sonra devam ettirmek sözüyle İmam Hatip okumak istemiştir. İmam Hatipten mezun olduktan sonra İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'ne dereceyle girmiştir. Sınıf mümessili olmuştur. Yüksek İslam Enstitüsü son mezunlarından. O zamanlar Yüksek İslam Enstitüsü Kabataş'ta bir ilkokulun çatı katında idi. Ömer Ziya Bey de orada yatılı okumuştur. Daha sonra yeni bina yapıp, Marmara İlahiyat Fakültesi adını almıştır. Enstitü döneminde çok değerli hocalardan dersler görmüştür. İstanbul Müftüsü Ömer Nasuhi Bilmen, Mahir İz, Ahmet Davudoğlu, Zekai Konrapa gibi hocalardan ders almıştır. Okul dersleri dışında da Sadrettin Yüksel'den Arapça ek ders almıştır. Ali Kemal Bey vasıtasıyla onu tanıdıkları için hocalarla iyi anlaşır, onların evlatları gibiydi. Evlerine gider, işlerine yardımcı olurdu. “Yeniden Milli Mücadele Birliğinde” aktif rol aldı. Yeniden Milli Mücadele döneminin dergisi olan *Mücadele*'nin sahibiydi. Yayımlanmasında, hazırlanmasında çok büyük uğraşlar vermiştir. Daha sonra Yeniden Milli Mücadele Birliğinden ayrılıp, matbaacılığa devam etmiştir. Devrin önemli musikîşinasları ile birebir görüşüp *Kök* isminde musikî mecmuası yayımlamıştır. Kayınpederi, devrinin en büyük musikî üstadlarından Sadettin Kaynak'ın talebesi Diş Hekimi Nuri Yılmazgil'dir. Ali Kemal Bey'in en samimi arkadaşı olan Nuri Bey de musikîşinastır. Ömer Ziya Bey, Ali Kemal Belviranlı'nın kitaplarının basıldığı Maarifet Yayınlarının sahibidir. Halen İstanbul Sirkeci'de ticaret hayatını sürdürmektedir.¹⁸

Ali Kemal Belviranlı 1950 yılında Perihan Belviranlı ile evlenmiştir.¹⁹ Perihan Hanım 1931 yılında doğmuştur. Konyalıdır. İsmail ve Habibe Yakutlu çiftinin kızlarıdır. İlkokul mezunudur. Perihan Hanım yumuşak huylu, çocuklarına karşı çok müşfik, çok uyumlu bir hanımdır. Ali Kemal Belviranlı'nın çevresi çok

¹⁷ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

¹⁸ Aynı.

¹⁹ 19 Nisan 2019 Tarihinde Oğlu Eymen Belviranlı İle Yapılan Telefon Görüşmesi.

geniş ve kendisi çok yoğun olduğu için eve gelen giden çok olurdu. Perihan Hanım da Ali Kemal Bey'e her zaman destek olmuş, eve gelen misafirleri çok güzel ağırlamıştır. Perihan Hanım şu an Konya'dadır. 88 yaşında çocuklarıyla vakit geçiren bir hanımdır. Çiftin 3 çocukları vardır.²⁰

En büyük çocukları Eymen Belviranlı 1951 doğumludur. Konya İmam Hatip Lisesi ve İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü mezunudur. Asıl mesleği öğretmenliktir fakat kendisi ticaretle uğraşmıştır daha sonra memuriyete geçerek oradan emekli olmuştur. Üç çocuğu vardır. Şu anda Konya'da yaşamaktadır.²¹

İkinci çocukları Betül Ecirli (Belviranlı) 1952 doğumludur. İlkokuldan mezun olduktan sonra ortaokula başlamış ancak ailesinin isteği sebebiyle eğitimine devam edememiştir. 1974 yılında Şamil Ecirli ile evlenmiştir. Eşi Şamil Bey ile birçok ilde yaşayıp daha sonra Konya'ya dönmüşlerdir. Şamil Bey Meram Tıp Fakültesi'nden, dâhiliye profesörlüğünden emekli olmuştur. 2 çocukları vardır. Konya'da ikamet etmektedirler. Annesi Perihan Hanım da Betül Hanım ile birlikte yaşamaktadır.²²

En küçük çocukları Taha Belviranlı 1955 doğumludur. Liseyi Konya İmam Hatip Lisesi'nde bitirdikten sonra Erzurum İslami İlimler Fakültesi'nden mezun olmuştur. Emekli din kültürü öğretmenidir. İki çocuğu vardır. Şu an Konya'da yaşamaktadır.²³

1.1.3. Talebelik Hayatı

İlk dini eğitimini ve hafızlık eğitimini babası İsmail Hakkı Efendi'den almıştır. Daha sonra makam, tertil, tecvid ve kıraat öğrenmek üzere Kadir Şeyhzade Ali Efendi'ye (Ali Sami Yücesoy) gitmiştir. Hafızlığını 9-10 yaşlarında tamamlamıştır. Ali Kemal Belviranlı dini eğitimin yanında Arapça ve Farsça'dan özel dersler de almıştır.²⁴

²⁰ 26 Nisan 2019 Tarihinde Kızı Betül Ecirli İle Yapılan Telefon Görüşmesi.

²¹ 19 Nisan 2019 Tarihinde Oğlu Eymen Belviranlı İle Yapılan Telefon Görüşmesi.

²² 26 Nisan 2019 Tarihinde Kızı Betül Ecirli İle Yapılan Telefon Görüşmesi.

²³ Aynı.

²⁴ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

Liseyi Konya Lisesinde okumuştur.²⁵ Konya Lisesinde okurken, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlatılan “İftihar Kitabı” isimli kitapta yer almıştır. Bu kitapta 1940’lı yılların başarılı öğrencilerinin fotoğrafları yer almaktadır. Bakan Hasan Ali Yücel kitapta şunları söylüyor: “Çocuklarım; öğretmenleriniz ve onların başında bulunan müdürleriniz, sizin iftihar levhasına girecek durumda olduğunuzu bana bildirdiler. Türk vatanının ve aziz milletimizin hizmetine ve emeğine muhtaç olduğu insanlar; ancak ahlaklı, terbiyeli, bilgili, çalışkan yurt evlatları olduğu için, sizin bu vasıflara sahip olduğunuzu görmek, bizi yürekten sevindirmiştir. Hepinizi ayrı ayrı bütün kalbimle tebrik ederim. Sizi büyüten analar ve babalarınız, sizi yetiştiren hocalarınız, varlıklarınızla iftihar etmekte ve şahıslarınızda, size verdikleri emeklerin mükâfatını haklı olarak bulmaktadırlar. Bütün hayatınız boyunca iyi ahlaklı ve çalışkan vatandaşlar olarak Cumhuriyetin yükselmesine, Türk milletinin ilerlemesine hizmet etmenizi dilerim.”²⁶ Hasan Ali Yücel’in açıklamasından da anlaşılacağı üzere bu kitapta vatana millete hizmet edecek, deha seviyesinde zekâyâ sahip denilebilecek öğrenciler yer almaktadır. Sadece zekâ seviyesi değil davranışları ve güzel ahlakları ile de örnek olmuş öğrenciler, öğretmenleri tarafından bu kitapta yer alması için seçilmiştir. Şüphesiz daha nice öğrenci bu kitapta yer alabilirdi ancak sayı sınırı elbette ki vardı. Ali Kemal Bey de bu kitapta yer alan, iftihar kitabında yer almanın hakkını gerçek manada veren öğrencilerden sadece bir tanesidir. Ayrıca bu iftihar kitabında Necmettin Erbakan, Korut Özal, Erdal İnönü gibi isimler de yer almıştır.

1944’te Konya Lisesini birincilikle bitirdikten sonra, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi’ni yine birincilikle kazanmıştır ancak babası İsmail Hakkı Bey üniversiteye göndermek istememiştir. Çünkü o zamanlar yüksekokullara devam edenlerin dini hassasiyetlerini kaybettiklerini, ahlaklarının değiştiğini gözlemlemişti. Bunları sebep olarak sunuyordu. Ali Kemal Bey’in babasının kaşıkçı dükkânı Konya’da Aziziye Camii yakınlarındaydı. Oradan çıkan cemaat -Konya uleması- İsmail Hakkı Bey’i ziyaret ederlerdi. Onlar, bu çocuk çok zeki, hiçbir zaman senin arzu ettiğin çizgiden dışarı çıkmaz, orada emin ellerde olacak zaten diyerek İsmail Hakkı beyi ikna etmişler. Israrlar üzerine babası da izin vermiştir. O şartlar altında üniversiteye gitmiş

²⁵ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

²⁶ Kâmil Yeşil, “40’lı Yılların İftihar Listesi: Adam Olmuş Çocuklar”, <https://www.dunyabizim.com/polemik/40li-yillarini-iftihar-listesi-adam-olmus-cocuklar-h27127.html> [30 Nisan 2019].

ve babasının düşüncesinin aksine çok değerli kişilerle birlikte olmuştur. Fakülte yıllarını ve İstanbul'u en iyi şekilde değerlendirmiştir. Konya'da aldığı dini eğitimin üzerine musikî, hat, kıraat ve edebiyat alanlarında da kendisini geliştirmiştir.²⁷

1949'da Tıp fakültesinden mezun olmuştur. Mezuniyetinden sonra hemen Konya'ya dönmemiş İstanbul'da çeşitli etkinliklerde yer almıştır.²⁸

1.1.4. Hocası Kadir Şeyhzade Ali Efendi (Ali Sami Yücesoy)

Ali Efendi 1879 yılında Konya'da doğmuştur. Ailesi Konya'nın tanınmış ailelerindedir. Babası Kadir Şeyhzade Ömer Efendi'dir. Ali Sami Bey ilk tahsilini ve hıfzını mahalle mektebinde tamamlamıştır. Daha sonra İslah-ı Medâris'te eğitim görüp icazetini, Ahmet Ziya Efendi'den 1916 yılında almıştır. Ali Efendi'nin bu icazeti Milli Eğitim Bakanlığı Tâlim Terbiye Kurulu'nca yüksek tahsile denk sayılır.²⁹

Ali Sami Bey Türk Musikîsi'ne aşina olması sebebiyle Darü'l-Hilâfe Medresesi'nde dini musikî derslerinde hocalık yaptı. Ayrıca ulum-u diniyye ve tâlim-i Kur'ân hocalıklarında da bulundu. 1917'de Konya Darü'l-Muallimîn Kur'ân-ı Kerim Muallimliğine, medreselerin kapatılmasından sonra da, 1924'te, Konya İmam ve Hatip Mektebi Kur'ân-ı Kerim ve ilâhi muallimliğine tayin edildi. Daha sonra Ali Sami Bey uzun bir süre Alâeddin Camii'nde imamlık yaptı. Makam bilgisi de iyi oluşu için dönemin güzel okuyan hafızlarındandı.³⁰

1944'te Ankara Vakıflar Genel Müdürlüğü, Arapça Mütercimliği'ne tayin edildi. 1951'de Ankara Hacı Doğan Mahallesi imam-hatipliğine, 1952'de de Ankara Gezici Vaizliği'ne nakledildi. 1956'da Diyanet İşleri Başkanlığı Müşavere ve Dini Eserler Aza Muavinliği'ne tayin edildi. 1958 yılında bu görevden emekliye ayrıldı.³¹

²⁷ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

²⁸ <http://konyaninalimvehocalari.konyacami.com/dr-ali-kemal-belviranli/>, [4 Aralık 2018].

²⁹ <http://konyaninalimvehocalari.konyacami.com/kadir-seyhzade/>, [10 Aralık 2018].

³⁰ Aynı.

³¹ Aynı.

Ali Sami Bey birçok talebe yetiştirmiştir. O dönemde yetişen hafızların tilâvet hocasıydı. Bu isimlerin başında Ali Ulvi Kurucu, Ali Kemal Belviranlı ve Mehmet Efendi gibi isimler gelir.³²

Ali Ulvi Kurucu kendisinden şöyle bahseder; “Ehli dil, gönül ehli, faziletli bir insan olmakla beraber çocuk ruhunu da çok iyi bilen bir hocaydı.”³³

Ali Sami Bey doğruyu söylemekten asla çekinmezdi. Haksızlık karşısında susmaz, eğilmezdi. 8 Kasım 1960'ta Ankara'da vefat etti. Konya Hacı Fettah Mezarlığı'nda aile kabristanında metfundur.³⁴

1.1.5. İstanbul Yılları

Ali Kemal Belviranlı'nın İstanbul'a gitme sebebi Tıp Fakültesini kazanmasıdır. Öğrencilik yıllarından itibaren orada çok önemli şahsiyetlerle tanışmış, İstanbul'u gerçek manada değerlendirmiş ve kendisini geliştirmiştir. İstanbul Tıp Fakültesinden mezun olduktan sonra bir süre daha İstanbul'da yaşamıştır. Öğrencilik yıllarında İstanbul'un çok değerli İslam âlimi, edip, musikîşinas, mütefekkir zevatıyla çok yakın temaslarda bulunmuştur. Hamit Aytaç ve Halim Özyazıcı'dan hat meşk etmiştir. Musikî ilminde ders aldığı, meşk ettiği isimler ise Varnalı Hamdi Efendi, Abdurrahman Gürses, Mahmud Kuşçulu, Sadettin Kaynak ve Mecid Sesigür'dür.³⁵

İstanbul'da yaptığı faaliyetlerin en önemlisi şüphesiz 1951 Nisan ayında ilk sayısı yayımlanan ve 1953 Nisan ayında son sayısının yayımlandığı yirmi dört sayılık İslâm'ın Nuru mecmuasını çıkarmasıdır. Bu derginin yazı kurulunda dönemin önde gelen isimleri yer almıştır. Ali Kemal Belviranlı bu dergi ile yeni isimlerin de tanınmasına vesile olmuştur. Bu isimlerin başında Ali Ulvi Kurucu gelir.

İstanbul'da dergi çıkardığı yıllarda aynı zamanda Hasan Basri Çantay'ın mealini redaksiyon ve tashihiyle birlikte yayıma hazırlamıştır. Bu çalışma yaklaşık

³²<http://konyaninalimvehocalari.konyacami.com/kadir-seyhzade/>, [10 Aralık 2018].

³³ Ertuğrul Düzdağ ve Yusuf Ziya Özkan, “Ağacın Gölgesinde, Ali Ulvi Kurucunun Hatıraları” İsimli Radyotiyatro.

³⁴<http://konyaninalimvehocalari.konyacami.com/kadir-seyhzade/>, [10 Aralık 2018].

³⁵ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

bir yıl sürmüştür.³⁶ Ayrıca Ömer Nasuhi Bilmen'in "Hukûk-ı İslâmiyye ve Istilâhât-ı Fıkhiyye Kamusu" isimli eserinin de yayımlanmasında katkıları olmuştur. Ali Kemal Bey İstanbul'da ulema ile buluşup, faydalı işler yapmıştır ve aynı zamanda kendisini geliştirmeye devam etmiştir. Şüphesiz İstanbul'un kendisine, hayat çizgisine, sanat yönüne ve dini yönüne katkısı çoktur.

1.1.6. Mesleği ve Yaptığı Diğer İşler

Ali Kemal Belviranlı İstanbul yıllarından sonra 1953 yılında Konya'ya dönmüştür. Dâhiliye alanında ihtisas yapmıştır, bilhassa gastroenteroloji alanında kendini geliştirmiştir. Hekimlik mesleğinin yanında İstanbul'un kültür atmosferinin Konya'ya taşınmasına gayret etmiştir. Yakın dostlarıyla ilmî, edebî, kültürel ve sosyal faaliyetlerde bulunmuştur. Ali Kemal Belviranlı Konya'da musikî, Osmanlıca gibi çalışmalarını sürdürmek için kendisine çeşitli üniversitelerden gelen teklifleri kabul etmemiştir. Kendi özel muayenehanesinde mesleğini sürdürmüştür. Özellikle eğitimine destekte bulunduğu gençlerin sahipsiz kalmamaları ve onlarla ilgilenmeye devam etmek için bunu tercih etmiştir.³⁷

Konya'da mesleğine devam ederken İmam Hatip ve Yüksek İslam Enstitüsü öğrencileriyle Osmanlıca ve musikî çalışmaları yapmıştır. Aydın Fikirler Kulübü'nü kurarak Konya'da kültür-sanat faaliyetlerine devam etmiştir. Aydın Fikirler Kulübü zor şartlar altında çok güzel çalışmalar yapmıştır. Konya'dan veya başka illerden önemli isimler gelerek konferanslar vermiştir. Bu kulüpte Konya halkına, İmam Hatip Lisesi öğrencilerine ve Yüksek İslam Enstitüsü öğrencilerine çeşitli Osmanlıca ve musikî dersleri de verilmiştir.³⁸

Ayrıca Ali Kemal Bey resmi olmasa da bir Kur'ân kursunda ortaokul çağındaki kız öğrencilere dersler vermiştir. Bu kursa çevre illerden de alanında çok iyi hocalar gelmiştir. Osmanlıca, Arapça, musikî ve İngilizce verilen derslerden bazılarıydı. Sonra bu kız öğrenciler dışarıdan imtihanlara girerek ortaokulu bitirmişlerdir.³⁹

³⁶Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

³⁷ Aynı.

³⁸ Aynı.

³⁹ 26 Nisan 2019 Tarihinde Kızı Betül Ecirli İle Yapılan Telefon Görüşmesi.

Ali Kemal Belviranlı Tıp tahsilini İstanbul'da aldıktan sonra bir süre İstanbul ve Konya'da kaldı. O zamanlar Türkiye'de uzmanlık eğitimi yoktu bu yüzden dâhiliye alanında uzmanlık yapmak üzere İngiltere'ye gitti. 1967'de 6 yıl süren bu tıp ihtisas eğitimi için Londra ve Birmingham'da kaldı. Bu dönemde İslam dünyasından birçok kıymetli fikir adamıyla tanıştı. Londra'da meslekî çalışmalarının yanı sıra uluslararası İslâmî teşkilâtlarda aktif görevler üstlendi. Bir camiyi faaliyete geçirdiler. Cuma hutbelerini İngilizce okuyup, namaz kıldırdı. Ali Ulvi Kurucu vasıtasıyla orada Hasan el-Benna'nın oğuluyla yakın dostlukları oldu. 1973 yılında tekrar Konya'ya dönerek hekimlikle birlikte kültür-sanat faaliyetleri ve yayıncılıkla uğraştı.⁴⁰

Askerliğini Tekirdağ Çorlu'da yedek subay olarak bir hastanede hekim olarak yapan Belviranlı, askerden sonra Konya'da uzun müddet doktorluk yapmıştır. Daha sonra emeklilik hayatında Yalova'ya yerleşmiştir. Orada "*Beyânü'l-Hak*" isimli kitabını hazırlayıp basımını yapmıştır. 1998 yılında 13 ay kadar yani 1999 yılına kadar geçici bir süre Yalova'da yaşamıştır. Emeklilik hayatının bir kısmını orada geçirip 17 Ağustos Gölcük depreminden sonra memleketi Konya'ya dönmüştür.⁴¹

1.1.7. Arkadaşları ve Çevresi

Ali Kemal Belviranlı'nın çevresi çok geniştir ancak gerek yayıncılık hayatında gerek İstanbul ve Konya yıllarından sohbetlerinde bulunduğu zatlar, dost ve arkadaşlarından bazılarının isimleri şöyledir;⁴²

- Mahmut Sami Ramazanoğlu
- Hasip Efendi (Gümüşhanevi tekkesinin son postnişini)
- Abdulaziz Bekkine
- Mehmet Zahit Kotku

⁴⁰ Ömer Faruk Belviranlı, Kültür Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (Ankara: 19 Mart 2019).

⁴¹ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

⁴²Muaz Ergü, "Ali Kemal Belviranlı Tam Bir Gönül İnsanıydı", <https://www.dunyabizim.com/portre/ali-kemal-belviranli-tam-bir-gonul-insaniydi-h22768.html>, [30 Mart 2019].

- Kıbrıslı Nazım Efendi
- Ali Ulvi Kurucu
- Nuri Yılmazgil
- Hasan Basri Çantay
- Ömer Nasuhi Bilmen
- Ömer Kirazoğlu
- Mümtaz Turhan
- Osman Turan
- Eşref Edip
- Ali Nihat Tarlan
- Gönenli Mehmet Efendi
- Mükrimin Halil Yinanç
- Osman Yüksel Serdengeçti
- Mahir İz
- Cemal Öğüt
- Nurettin Topçu,
- Necip Fazıl,
- Said Çekmegil
- İbnülemin Mahmut Kemal
- Fuad Şemsi Bey
- Fevzi Özçimi

- Arif Etik
- Enver Etik
- Hüseyin Öksüz

Yukarıda adı geçen arkadaşlarının dışında birçok kişi ile görüşmüş dostluk kurmuştur. Konya'ya diğer vilayetlerden gelen ulema, Şeb-i Aruz Törenleri için gelen hanende ve sazandeler Ali Kemal Bey'i mutlaka ziyaret ederlerdi. Onun evinde kalırlardı.⁴³

Ali Kemal Bey Konya'da Nuri Yılmazgil ve Fevzi Özçimi'den ayrılmazdı. Bu üçlü her zaman beraberdi.⁴⁴ Ancak Ali Kemal Belviranlı denilince akla şüphesiz Ali Ulvi Kurucu gelir. Bu iki isim gerek dostluklarından dolayı gerekse yaptıkları işlerden dolayı birbirini tamamlar ve bir anılırlar.⁴⁵ Ali Ulvi Bey ile Kadir Şeyhzade Ali Efendi'nin medresesinde tanışmışlardır. Aralarında beş altı yaş farkı vardır. Ali Kemal Bey derslerinin bir kısmını Ali Ulvi Bey'e vermiştir. Daha sonra Ali Ulvi Bey'in babası İbrahim Bey'e vermiştir.⁴⁶ Çocuk yaşlarda Konya Kapı Camii'nde beraber mukabele okuyan bu iki dost ömür boyu bu bağı koparmamış birbirinin tamamlayıcısı olmuştur.

Merhum Ali Ulvi Kurucu onun hakkında şu sözleri söylemiştir: “Ali Kemal Bey, deha denecek derecede bir zekâya sahiptir. Bildiğini çok iyi bilir. Çok sağlam hafızdır. Ağzı Kur'ân-ı Kerim'e yatkındır, çok güzel okur. Güzel okuyanı da çok iyi tanır. Musikî bilgisi çok kuvvetlidir. Besteler yapar. Besteleri tenkit edebilir. Osmanlıca'yı çok iyi bilir. Notlarını eski yazımızla tutar. Senelerden beri, bendenize yazdığı mektuplar hep Osmanlıcadır, hatasız yazar.”⁴⁷

Bir de Ali Kemal Belviranlı'nın gizli dostları vardır ki onların isimlerine ulaşmamız mümkün değildir. Onlar her zaman destek olduğu, yetiştirdiği, ders

⁴³ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

⁴⁴ Hüseyin Öksüz, Konya Karatay Üniversitesi Geleneksel Türk El Sanatları Öğretim Üyesi İle Yapılan, “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme (Konya: 28 Nisan 2017).

⁴⁵ Ömer Faruk Belviranlı, Kültür Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı İle Yapılan “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme (Ankara: 19 Mart 2019).

⁴⁶ Ertuğrul Düzdağ ve Yusuf Ziya Özkan, “Ağacın Gölgesinde, Ali Ulvi Kurucunun Hatıraları” İsimli Radyotiyatro.

⁴⁷ Ertuğrul Düzdağ, *Üstad Ali Ulvi Kurucu Hatıralar 4*, (İstanbul: Kaynak Yayınları, 2014) s. 30.

verdiği ve arkasından duacı olan öğrencilerdir.⁴⁸ Ayrıca hala kitaplarını okuyan ve arkasından dua eden gönül dostlarıdır.

1.1.8.Hastalığı, Vefatı ve Kabri

Vefatından 4-5 sene önce alzheimer hastalığına yakalanmıştır. Hayatının son altı ayında rahatsızlığından dolayı yakınlarını tanıyamayacak kadar hafıza problemleri yaşamıştır. Buna rağmen çok sağlam hafız olduğu için vefatına kadar günlük Kur’ân okumalarını hiç aksatmamıştır.⁴⁹

Çok zeki bir insan olduğu için hastalığını kimseye belli etmemeye çalışır, yanına gelen kişilere çeşitli sorular sorarak onların kim olduğunu çıkarmaya çalışırdı.⁵⁰

Son 6 ay tıp fakültesinde kaldı çünkü hastalığın son evreleriydi. Evde bakılamayacak durumda idi. Hafızasını yeme içmesini kaybetmişti. Hastalığını kızı Betül hanımın eşi, Şamil Bey de takip etti. 14 Eylül 2003’de Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde vefat etti. Çok sosyal biri olduğu için seveni çoktu. Cenazesi çok kalabalıktı. Cenaze namazının ardından Konya Hacı Fettah Mezarlığında aile mezarlığına defnedilmiştir.⁵¹

Ali Kemal Bey’in vefatından hemen hemen 14 yıl sonra -2017 yılında- Konya Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesinin adı Sağlık Bakanlığının onayı ile “Dr. Ali Kemal Belviranlı Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi” olarak değiştirildi. Böylelikle hem doktorluğu hem de yaptığı diğer hizmetler sonrası Ali Kemal Bey’in adı yaşatılmaya devam edilmektedir. Bakanlığın verdiği kararı açıklayan Konya Milletvekili Abdullah Ağralı “Kubbede hoş bir seda bırakarak aramızdan ayrılan Dr. Belviranlı’ya olan saygımızı, Konya’nın en modern ve nitelikli hizmet sunan hastanemizde adını yaşatarak göstereceğiz. Gönüllerin başkenti olan Konya’ımızda gönül insanlarına gereken ehemmiyet her daim gösterilmiştir. Manevi mimarlarımızı hatırlamak ve onları anmak bizlerin en önemli görevleri arasındadır.

⁴⁸ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

⁴⁹ Aynı.

⁵⁰ Ömer Faruk Belviranlı, Kültür Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı İle Yapılan “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme (Ankara: 19 Mart 2019).

⁵¹ 26 Nisan 2019 Tarihinde Kızı Betül Ecirli İle Yapılan Telefon Görüşmesi.

Rahmetli Belviranlı'yı ve onun gibi büyük âlimleri her zaman hatırlamalı ve çocuklarımıza da örnek göstermeliyiz" dedi.⁵²

1.2. DR. ALİ KEMAL BELVİRALI'NIN ESERLERİ

Ali Kemal Belviranlı üniversite eğitimini tamamladıktan sonra bir süre daha İstanbul'da kalarak çeşitli kültürel ve sosyal faaliyetlere dâhil olmuştur. Şüphesiz günümüzde hala okunan, genç nesillere rehber olan kitapların temeli İstanbul'un bu kültür atmosferinde atılmıştır.

Ali Kemal Belviranlı İstanbul'da bulunduğu yıllarda, Hasan Basri Çantay'ın Cumhuriyet döneminde yazılan Kur'an-ı Kerim meallerine kaynaklık eden "*Kur'an-ı Hâkim Meal-i Kerim*" adlı mealini redaksiyon ve tashihiyle birlikte yayıma hazırlamıştır. Hafızası çok kuvvetli olduğu için Hasan Bey'den sözlü olarak dinleyip, onu temize çekip, ayetlerin mealini, dipnotlara geçirilmesini Ali Kemal Bey yapmıştır. Bu çalışma yaklaşık bir yıl sürmüştür.⁵³

Ali Kemal Bey imlâda çok dikkatliydi. Aynı zamanda Ömer Nasuhi Bilmen'in sekiz ciltlik "*Hukûk-ı İslâmiyye ve Istulâhât-ı Fıkhiyye Kâmusu*" isimli eserinin de yayımlanmasında katkıları olmuştur. Tamamının tashihi ve redaktesi Ali Kemal Bey'e aittir. Ömer Nasuhi Bey o dönemde İstanbul müftüsüydü. Onunla ile her gün bir araya gelip bu çalışmayı yapmışlardır. Yayını İstanbul Üniversitesi adına olmuştur.⁵⁴

Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti'nin yayın organı olan ve 1961-1979 yılları arasında yayımlanan "*İslâm'ın İlk Emri Oku*" dergisinde makaleler yazdı. Aslında o dönemde basılan hemen hemen tüm dini dergilerde Ali Kemal Bey'in yazıları, makaleleri ve mülakatları vardı.⁵⁵

1951-1953 yılları arasında 24 sayılık "*İslam'ın Nuru*" isimli dergiyi çıkarmıştır. 1961 yılında yayımladığı "*İslam Prensipleri*" kitabıyla ilmihal bilgilerini sorulu cevaplı olarak herkesin anlayacağı bir üslupla neşretti. Kur'an eğitimiyle ilgili

⁵²<https://www.konhaber.com/haberkonya-kadin-dogum-ve-cocuk-hastanesi-nin-yeni-adi-tescillend-i-694061.html> [30 Nisan, 2019].

⁵³ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

⁵⁴ Aynı.

⁵⁵ Aynı.

olarak “*Kur’ân Rehberi*” ve “*Tecvîd*” isimli İslam’ın temel bilgilerini öğretici kitaplar yazdı.

Sanatla ilgili olarak “*Aruz ve Ahenk*”, “*Musikî Rehberi*”, “*Cönk*” isimli kitapları bulunmaktadır. Onun aruzu sevdirmek üzere hazırlanmış olan eseri “*Aruz ve Ahenk*” ile ilgili olarak da Ali Nihat Tarlan hocanın söylediği sözler manidardır. Yaşanan hadiseyi Ömer Kirazoğlu anlatmıştır:

“İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’ndeki odasında Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan Hoca’yı ziyarete gitmiştim. Baktım, masanın üzerinde (Ali Ulvi Kurucu’nun) şiir kitabı “*Gümüş Tül ve Alevler*” ile Ali Kemal’in “*Aruz ve Ahenk*” kitabını gördüm. Ali Nihat Hoca’ya kitapları işaret edince şöyle dedi:

“Bu doktor çok zeki, çok müstesna bir çocuk... Yahu bana yeniden aruzu öğretiyor. Aruzun sırlarını keşfediyor, iyiliklerini anlatıyor. Bana bu kitap kendisini okutturdu. Kâinattaki ahenkten bahsediyor. Osmanlı’nın aruzu niçin aldığıın, sevdiğinin felsefesini yapıyor. İftihar ettim; memnuniyetle okudum...”⁵⁶

Ali Ulvi Kurucu Bey’in şiirlerini toplayarak “*Gümüş Tül ve Alevler*” isimli eserinde kitap haline getirmiştir. Ali Ulvi Kurucu’nun tercüme ettiği “*Asırlar Boyunca Parlayan Nur*” isimli kitabını da yayıma hazırlamıştır.

Kadim kültürümüzle gençlerimizin irtibatının kesilmemesi için *Osmanlıca Öğrenme Dizisini* yazmıştır. Bu dizi “*Osmanlıca Rehberi, Osmanlıca İmla Rehberi, Osmanlıca İmla Lügati, Osmanlıca Metinler Rehberi*” olmak üzere Osmanlıca yazı ve okuma öğrenimini kolaylaştıracak ve teşvik edecek dört kitaptan oluşan bir seri idi.

Hintli Mücahit Mevlana Ebul Kelâm Azâd’ın “*Ölümsüz Müdafaa*” eserini tercüme etmiş ve yayımlamıştır. Ayrıca Dr. Ali Kemal Belviranlı Bey’in Arapça İngilizce ve Türkçe konuşmaya destek amaçlı “*Seyahat Rehberi*” isimli çalışması bulunmaktadır. Arapça konuşmayı desteklemek amacıyla “*Arabca Rehberi*” ve “*Arapça Konuşuyorum*” isimli iki kitabı daha mevcuttur. Son olarak dönemin İslami

⁵⁶ Kamil Büyüker, “Zevk-i Selim Sahibi Bir Doktor: Ali Kemal Belviranlı”, <https://kamilbuyuker.wordpress.com/2015/09/09/zevk-i-selim-sahibi-bir-doktor-ali-kemal-belviranli/> [6 Mart 2019].

sapkınlıklarına karşı yayımladığı “*Beyân’ül-Hak/Sözün Doğrusu*” isimli bir kitabı daha vardır.

Ali Kemal Belviranlı’nın tüm kitapları kardeşi Ömer Ziya Belviranlı’nın sahibi olduğu, İstanbul’da Maarifet Yayınları tarafından basılmaktadır. Daha önceden 1976’da kurulan Konya merkezli Nedve yayınları tarafından basılan kitaplar, 1982 yılında İstanbul’da Maarifet yayınları kurulunca bu yayınevine aktarıldı.⁵⁷

1.2.1. Din İle İlgili Eserleri

1.2.1.1. İslamın Nuru

1951-53 yılları arasında yirmi dört sayılık *İslamın Nuru* mecmuasını çıkardı. Dergi, teknik kalitesi kadar görselliği ve muhtevasıyla da devrinin sayılı yayın organlarından biriydi.

İlk sayısını Nisan 1951’de çıkaran dergi dini, ilmî, ahlaki ve edebi içeriği olan bir dergiydi. Derginin yayımlanma amacının memleketimizde ilim hareketi uyandırmak, İslam dininin kulaktan dolma yalan yanlış bilgiler yerine en sağlam ilim hakikatlerine dayandığını meydana çıkarmak olduğunu derginin ilk sayısında belirtmişlerdir. Hatta dergi ilmi, ahlaki, edebi ve irşadî bir mevzuda kendi alanında konferans, nutuk, hutbe veya vaazlarda kullanılabilecek kadar sağlam kaynaklar içeren bir dergi idi. Bu kullanım hakkını kendileri de okuyucularına vermiştir.⁵⁸

Yayımlanmasında Mahmut Sami Ramazanoğlu ve Ömer Kirazoğlu’nun çok katkısı olan dergi, döneminde çok popülerdi ve yayımlandığı dönemde büyük bir boşluğu doldurmuştu. Çünkü o dönemde böylesine sağlam, faziletli ve işinin ehli ilim adamlarının yazı yazdığı bir dergi yoktu. İyiyi, doğruyu ve güzeli yaymaktan başka gayesi olmayan dergi, yıllık veya altı aylık şeklinde aboneliklerle de satılıyordu. Ayrıca dergi abonelerine kitap da hediye ediliyordu. Her sayı yaklaşık 50 sayfadan oluşuyordu. Devrin ünlü hattatlarının orijinal bir yazısı özel baskıyla okurlara her sayıda hediye ediliyordu. İlk on iki sayının yazısı hattat Şefik Bey’e aittir. Ön kapak kompozisyonu hattat Hamit Bey’indir. Arka kapakta yer alan süsler

⁵⁷ 5 Mayıs 2019’da Kardeşi Ömer Ziya Belviranlı İle Yapılan Telefon Görüşmesi.

⁵⁸ Ali Kemal Belviranlı, “Gayemiz”, *İslamın Nuru*, Sayı:4 (Ağustos, 1951), s. 2.

ve resimler ressam Necmi Erkut'a aitti.⁵⁹ Dergide İstanbul camilerinin fotoğrafları renkli baskıyla derginin ön ve arka kapağında yer alırdı. Bu fotoğraflar sadece *İslamın Nuru Dergisi* için çekilmiş ve başka yerde yayımlanmamıştır. Arzu edenler tellerinden çıkararak, işaretli yerlerden kesip derginin dağılmaması için tekrar tellerini yerine takarlardı. Böylelikle bu eserleri tablo haline getirip evlerine asabilirdi. Bu usulü de dergide kendileri tarif etmişlerdi. Zamanın şartlarını düşünürsek böyle eserlere ulaşmanın zor olduğu bir dönemde bu denli ince bir düşünce ile dergi, o zamanın ilklerindendi. Dergide tablonun nasıl olacağı bile tarif edilmiştir. Cümle aynen şöyle geçmektedir. “Arzu edenler, tellerinden çıkararak işaretli yerlerinden keserler ve mecmuanın dağılmaması için, tekrar telleri aynı yere raptederler. Laciverte tezat teşkil edecek açık renkte boyalı, yeknesak, camlı çerçeveler içerisinde, ev veya bürolarına asarlar.”⁶⁰

İçerik olarak her dergi “Gayemiz” bölümüyle başlardı. Bu bölüm Ali Kemal Belviranlı'nın kaleminden çıkıyordu. Daha sonra Allah Kelamı başlığı altında çeşitli surelerin mealleri veriliyordu. Derginin her sayısında dönemin ünlü üstadlarının yazıları oluyordu. Ali Kemal Belviranlı sempatik sevecen ve heyecanlı haliyle herkesi ikna edip yazılar alıyordu.⁶¹

Her ay derginin “Edebi Bahçeler” bölümünde Ali Tayyar yazıyordu. Ali Tayyar her sayıda farklı konu üzerine yazıyordu. Peygamber Efendimiz'in (s.a.s) hayatı, Hadis'i Şerif meali, tefsir, tasavvuf, çeşitli dini meseleler, mesnevi, şiir, edebiyat derginin diğer konuları arasında idi. Yayımlandığı dönemin ihtiyaçları göz önüne alındığında dergi kısa sürede birçok kişinin müdavimi olduğu bir dergi oluvermişti. Dergide bazen hediye müسابakalar da yapılıyordu.

İstanbul'da bulunan son devir Osmanlı ulemasının hayatta olan birçoklarının yazı ve şiirleri de dergide yayımlandı. Ömer Nasuhi Bilmen, “Ben mecmuaya yazı yazamam.” deyince, söyledikleri not alınıp daktilo edilmek suretiyle yazıları

⁵⁹ *İslamın Nuru*, Sayı:1 (Nisan, 1951), s. 43.

⁶⁰ Aynı.

⁶¹ Hüseyin Öksüz, Konya Karatay Üniversitesi Geleneksel Türk El Sanatları Öğretim Üyesi İle Yapılan, “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme (Konya: 28 Nisan 2017).

yayımlandı. Bu zevattan bazıları sürekli yazdılar. Mesela Şehzade Camiinde Mesnevi dersleri veren Tahir'ül-Mevlevi'nin yazısı da yayımlanmıştır.⁶²

1.2.1.2. İslam Prensipleri

1961 yılında yayımlanan *İslam Prensipleri* isimli kitabı, İslam'ı öğrenmek isteyenlerin başucu kitaplarından biriydi. Çünkü o dönemlerde bu içeriğe sahip kitap bulmak kolay değildi. İlmihal kitapları vardı ancak *İslam Prensipleri* kitabı ne bir ilmihal ne de bir namaz hocasıydı. *İslam Prensipleri* kitabı İslam'ı bir bütün olarak değerlendiren bir kitaptı.⁶³ Bu kitap aynı zamanda soru cevap şeklinde hazırlanması dolayısıyla okuyanı sıkırmıyor. Çok pratik bir kitaptır. İman ve İslam'ın şartları, ibadet, yurt dışındaki kardeşlerimizin meseleleri, kadın ve kadınla ilgili meseleler, din, ilim, cemiyet ve ahlak, İslam ve iktisat, günlük hayatımızda dikkat edeceğimiz hususlar kitabın ana başlıklarıdır. Ayrıca pusula yardımıyla kible tayini ve resimli abdest ve namaz bölümü de kitabın sonuna eklenerek bir Müslüman'ın bilmesi gereken temel bilgiler *İslam Prensipleri* kitabında toplanmıştır. *İslam Prensipleri* kitabı yüzlerce defa baskı yapıp, Türkiye'de en fazla baskı yapan kitaplardan biri oldu. Ali Kemal Belviranlı bu eserini 1961 yılı Ramazan ayında vefat eden annesinin ruhuna ithaf etmiştir.

Eser Ali Kemal Bey İngiltere'den geldikten sonra *The Principles of İslam* adıyla İngilizceye çevrilerek de yayımlandı. Belviranlı'nın İngilizcesi çok iyiydi. Çevirisini kendisi yaptı. Böylece o dönemde yurtdışında da eksikliği hissedilen İslami bilgilere bir nebze de olsa katkı sağlanmıştır.

1.2.1.3. Kur'ân Rehberi

1975 yılında İstanbul'da Nedve yayıncılık tarafından basılan kitap, Kur'ân okumayı, namaz kılmayı ve İslam'ın temel bilgilerini içeriyor. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığının 2 Aralık 1965 tarih ve 611.8.38 sayılı kararıyla İmam-Hatip Liselerine yardımcı kitap olarak kabul edilmiştir.⁶⁴

⁶² Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

⁶³ Ali Kemal Belviranlı, *İslam Prensipleri* (İstanbul: Maarifet Yayınları, 2013), s. 9.

⁶⁴ Ali Kemal Belviranlı, *Kur'ân Rehberi* (İstanbul: Maarifet Yayınları, 2011), s. 1.

Kitabın ilk bölümünde Kur'ân-ı Kerim harflerini okuma ve yazma usulleri öğretiliyor. İkinci bölümünde harf sırasına göre, kelime ve cümleler halinde bazı dua ve ayetler verilmiş. Üçüncü ve dördüncü bölümlerde namazda okunan dualar ve sureler mealleriyle verilmiştir. Beşinci bölümde aşırılar mealleriyle verilmiştir. Altıncı bölüm namaz nasıl kılınır isimli bölümdür ve bu bölümde vakit namazı, cuma namazı, teravih namazı, cenaze namazı, bayram namazının kılınışı tarif edilmiştir. Son bölümde ise İslam'ın temel bilgileri adı altında, 108 tane soru cevap şeklinde bilgi verilmiştir. Kitabın hat yazıları hattat Hamid Aytaç Bey tarafından yazılmıştır.

Kitapta Arapça yazıların Türkçe okunuşları da verilmiştir. Bu Türkçe okunuşlarda, Arap alfabesinde olup da bizim alfabemizde karşılığı olmayan harfleri Ali Kemal Belviranlı kendisine has üslupla tarif etmiştir. Her dilin kendi alfabesi ile güzel olduğunu, bu Türkçe okunuşların okuyucuya kolaylık olması açısından verildiğini vurgulamıştır.⁶⁵

Ali Kemal Belviranlı'nın *Kur'ân-ı Hakim ve Meal-i Kerim* isimli eserini derlediği ve yayımladığı Hasan Basri Çantay da *Kur'ân Rehberi* kitabını tavsiye etmiştir.⁶⁶

1.2.1.4. Tecvid

1970 yılında basılan eser İmam-Hatip Lisesi ve Kur'ân kursu öğrencileriyle tecvid ilmini kendi kendine öğrenmek isteyenler için hazırlanmıştır. Bir dilin; nasıl ve ne şekilde güzel konuşulacağı konusuyla ilgilenen ilmin adı; fonetik denir. Kur'ân'ın nasıl ve ne şekilde güzel okunacağı ile ilgilenen ilime de; tecvid denir.⁶⁷ Ali Kemal Belviranlı da bu kitabında Kur'ân-ı Kerim'in ruhuna uygun olarak güzel okunması için gereken bütün kaide ve kuralları anlatmıştır. Kur'ân harflerinin nereden nasıl çıkarılacağı yani mahreçleri resimlerle, şekillerle göstermiştir. Bol bol örnekler vererek kolay bir şekilde öğrenilmesi için itina göstermiştir. Ali Kemal Belviranlı tecvid ilminin aynı zamanda bir tatbikat işi olduğunu ve muhakkak bir hoca ile çalışılmasının daha faydalı olduğunu okuyucularına belirtmiştir. Kitabın sonuna orijinal metni ile Karabaş Tecvidi de ilave edilmiştir.

⁶⁵ Ali Kemal Belviranlı, *Kur'ân Rehberi* (İstanbul: Maarifet Yayınları, 2011), s. 1.

⁶⁶ Aynı.

⁶⁷ Ali Kemal Belviranlı, *Tecvid*, (İstanbul: Maarifet Yayınları, 2008), s. 5.

1.2.1.5. Beyân'ül-Hak/Sözün Doğrusu

İslam'ı sapkınlığa uğratabilecek kişilerin sayısı ülkemizde artınca Ali Kemal Belviranlı bu eserini yayımlama ihtiyacı duymuştur. Kitapta evvela Ehli Sünnet inancı anlatılmıştır. Kitabın konuları arasında; islam, şariat, fıkıh, icma-ı ümmet, kıyas, ictehad, müctehid, mukallid, fetva ve mezhepler vardır. Eserde Kur'ân-ı Kerimden ve sünnet-i seniyyeden sapmamak için gerekli temel bilgiler, inanç esasları, İslam tarihi ve ilmihal bilgileri ile birleştirilmiştir.

1.2.1.6. Ölümsüz Müdafaa

Mevlana Ebûl-Kelâm, İngiliz sömürgesinde olan Hindistan Müslümanlarının hürriyetlerine kavuşmaları için öncü olmuştur. Çıkardığı gazete, dergi ve makalelerle; kurduğu derneklerle Hindistan halkını uyandırmıştır. İngiliz idarecilerini korku ve dehşete düşürmüştür. Ölümsüz Müdafaa, Mevlana Ebûl-Kelâm'ın İngiliz sömürgecilerinin temsilcisi mahkeme heyetine karşı savunmasıdır. Eser 1970 yılında Ali Kemal Belviranlı tarafından Türkçeye çevrilmiştir ve yayımlanmıştır.

Mevlana Ebûl-Kelâm hakkında İslam'ın ve tarihin ünlü mücahidi olarak bahseden Ali Kemal Belviranlı, bu müdafaa sayesinde Hintli Müslümanların emperyalizmden kurtulduklarını da ilave ediyor. Pakistan ve Hindistan bu müdafaa sayesinde istiklallerine kavuşmuşlardır.⁶⁸

Mevlana Ebûl-Kelâm Hindistan hükümetinin maarif vekili olduğu zaman Türkiye'ye, Konya'ya gelmiştir. Hz. Mevlana'yı ziyareti sırasında Ali Kemal Belviranlı ile konuşup tanışmışlardır. Ali Kemal Bey'in evinde kalmıştır. Sonrasında aynı sene hac mevsiminde Medine'de tekrar görüşmüşlerdir.⁶⁹

1.2.1.7. Asırlar Boyunca Parlayan Nur

Bu kitap, Fas'ın ünlü mücahitlerinden Şeyh İbrahim Bin İdris Sinüsi'nin “en-Nûrül-lâmi” isimli eserinden Ali Ulvi Kurucu tarafından tercüme edilmiştir. Ali Kemal Belviranlı bu kitabın yayımlanmasına yardım etmiştir. Kitap 1965 yılında

⁶⁸ Mevlana Ebul Kalam, *Ölümsüz müdafaa*, Çeviren: Ali Kemal Belviranlı (İstanbul, Nedve Yayınları, 1979), s. 3-4.

⁶⁹ 10 Nisan 2019'da Kardeşi Ömer Ziya Bey ile yapılan telefon görüşmesi.

İstanbul'da Nedve yayınlarında basılmıştır. Ayrıca kitabın önsözü de Ali Kemal Belviranlı tarafından yazılmıştır.

1.2.2. Dil ve Edebiyat İle İlgili Eserleri

1.2.2.1. Osmanlıca Öğrenme Dizisi

1976 yılında yazılmaya başlanan kitap serisi Osmanlıca'yı kendi kendine öğrenmek isteyenler için yazılmış ve bunun ne kadar kolay olduğunu anlatmayı amaçlamıştır.

1.2.2.1.1. Osmanlıca Rehberi

Kitapta meşk usulü dikkate alınarak öğretmen-öğrenci şeklinde sayfalar hazırlanmıştır. Çift numaralı sayfalar öğretmen tek numaralı sayfalar öğrenci olarak düşünülmüş, sanki bir öğretmenden ders alıyormuş gibi Osmanlıca öğretilmiştir.

1.2.2.1.2. Osmanlıca İmlâ Rehberi

Osmanlıcaya ait temel yazı kaidelerini örneklerle öğretmek için yazılmıştır. Kitabın birinci bölümünde alfabe ve yazılışlar hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde Osmanlıca imla kaideleri, üçüncü bölümde yazılışları özel olan kelimeler, dördüncü bölümde fiillerin tasviri ve son bölümde de yazılış ve okunuşları bakımından değişikliğe uğramış kelimeler verilmiştir.

1.2.2.1.3. Osmanlıca İmla Lügatı

Osmanlıca yazabilmek isteyenler için hazırlanmıştır. Kitapta yirmi bine yakın kelimenin Osmanlıca yazılışları 1928 tarihli İmla Encümeni'nin tespitlerine göre verilmiştir.

1.2.2.1.4. Osmanlıca Metinler Rehberi

Osmanlıca'nın Rik'a (el yazısı) ve Nesih (kitap) harfleriyle yazılmış ahlaki, ilmi, edebi okuma metin ve beyitlerini içerir. Kitabın sonunda kelimelerin anlamlarını bilmeyenler için bir sözlük mevcuttur.

1.2.2.2. Aruz ve Ahenk

Aruz ve Ahenk, Ali Kemal Belviranlı'nın 1964 yılında yayımladığı edebi bir eserdir. Aruz ve Ahenk yayımlandığı zamanın fakülte, eğitim enstitüleri, lise ve dengi okulları ile aruzu öğrenmek isteyen herkes için yazılmış bir eserdir. Aruz vezni ve bahirlerinin şematik izahını yapan kitap aynı zamanda aruz ile klasik Türk musikîsinin münasebetlerini anlatıyor. Ali Kemal Belviranlı bu kitabında aruzun doğuşundaki ana fikri, aruzun tarihi gelişimini ve aruzun bütün esaslarını anlatıyor. Kitabın kapak kompozisyonu Nesip Koçer'e aittir. Kitabın sonunda ikinci bir aruz kitabının -Aruz Yönünden Safahat- çıkarılacağı haber verilmiştir.⁷⁰ Ancak bu kitap basılmamıştır.

1.2.2.3. Seyahat Rehberi

Seyahat Rehberi 1987 yılında Şuur Yayınları tarafından basılmıştır. Hac yolculuğu veya İngilizce ve Arapça konuşmamız gereken durumlarda konuşmak için yazılmış bir el kitabıdır. Eserin içerisinde günlük yaşamda kullanılmak üzere binden fazla çeşitli cümlelerin İngilizce Arapça ve Türkçe karşılıkları verilmiştir. Aynı zamanda Arapça okuyamayanlar için transkripsiyon alfabesiyle yazılışları da verilmiştir. *Seyahat Rehberi* üç ayrı kitap halinde hazırlanmıştır. Üç kitapta yaklaşık 1300 kelime yer almıştır ve bu kelimeler günlük hayata aittir. Birinci kitapta her kelimenin İngilizcesi, Türkçesi, harekeli harflerle Arapça karşılığı ve yazılışı vardır. Ayrıca Arap harflerini okuyamayanlar için Türk harfleriyle okunuşu da verilmiştir. Ve en önemlisi kitapta verilen bütün kelimelerin İngilizce ve Arapça okunuşları ayrı ayrı iki kasette verilmiştir. İkinci kitapta sadece Arapça, üçüncü kitapta ise sadece İngilizce vardır. Yine aynı üslupla ve yöntemle pratik konuşma dili öğretmek amaçlanmıştır. Kitaplar yine pratik olması açısından cep boyutunda basılmıştır.

1.2.2.4. Arabca Konuşuyorum

Şuur yayınları tarafından Konya'da basılan kitap, *Seyahat Rehberi* isimli kitabın yalnız Arapça cümlelerini barındıran halidir. *Seyahat Rehberinin* ikinci kitabına benzemektedir. Kitabın hazırlanma amacı tıpkı seyahat rehberinde olduğu gibi Arapça konuşmamız gereken durumlarda yardımcı olmak ve pratik olarak Arapça konuşmanın temelini öğretmek için yazılmış bir el kitabıdır.

⁷⁰ Ali Kemal Belviranlı, *Aruz ve Ahenk*, (Konya: Selçuk Yayınları, 1965), s. 125.

1.2.2.5. Arabca Rehberi

1972 yılında İstanbul'da Nedve yayınları tarafından basılan *Arapça Rehberi*, okuyucusuna Arapçayı resimli bir şekilde, okunuşunu ve yazılışını kolaylıkla öğretmeyi amaçlıyor. “Dil hangisi olursa olsun öncelikle konuşmaktır.”⁷¹ Diyen Belviranlı'nın bu kitabında asıl amacı konuşma Arapçasını öğretmektir. Bu sebeple konuşma için gerekli olan kulağa, göze ve dile hitab eden en uygun metodu kullandıklarını okuyucularına bildirmiştir. Kitap ilgili kelimenin resmini verip, okunuşunu öğretip aynı zamanda Arapça yazmayı da öğretmeyi amaçlıyor. Ali Kemal Belviranlı tıpkı bir öğretmen gibi kitabın önsözünde okuyucusuna adım adım nasıl çalışması gerektiğini anlatıyor. Kitap, yayımlandığı dönemde kendi kendine Arapça öğrenmek isteyenler, imam hatip lisesi ve kurs öğrencileri için önemli bir rehber olmuştur.

1.2.2.6. Gümüş Tül ve Alevler

Gümüş Tül ve Alevler, 1962 yılında İstanbul'da yayımlanan Ali Ulvi Kurucu'nun şiirlerinin toplandığı “*Gümüş Tül*” isimli kitaba yeni ilavelerin yapıldığı bir kitaptır. Bu kitap Ali Ulvi Bey tarafından yazılmış olup, bütün hak ve vecibeleri Ali Kemal Belviranlı'ya devredilerek yayımlanmıştır. Ali Kemal Belviranlı da bu eseri 1970 yılında yayıma hazırlamış ve İstanbul'da Nedve yayınlarıyla yayımlamıştır. Kitabın önsözü Ali Kemal Belviranlı tarafından yazılmış ve ilk baskının kapak kompozisyonu Cemal Aysu tarafından yapılmıştır.

1.2.3. Musikî İle İlgili Eserleri

1.2.3.1. Musikî Rehberi

1975 yılında İstanbul'da Nedve yayınları tarafından basılmıştır. *Musikî Rehberi* isimli kitap, İmam Hatip okulu ve Yüksek İslam Enstitüsü öğrencileri, din görevlileri ve dini musikî ile ilgilenmek isteyen herkes için yazılmıştır. Eser dini musikî nazariyatını içermektedir. Kitapta ayrıca Ali Kemal Belviranlı'nın Konya'da kurduğu musikî grubu tarafından okunan besteler de bulunmaktadır. Bu bestelerin güfteleri ve notaları da verilmiştir. Kitapta geçen ilahileri Konya'da okunuş

⁷¹Ali Kemal Belviranlı, *Arapça Rehberi*, (İstanbul: Nedve Yayınları, 1977), s. 5.

şekilleriyle Enver Etik notaya almıştır. Ziya Akyiğit notaları basıma hazır olacak şekilde düzenlemiştir.

Ali Kemal Belviranlı bu eserini 1968 yılında vefat eden kardeşi Mustafa Fevzi Belviranlı'ya ithaf etmiştir.

1.2.3.2. Cönk İlahiler ve Mevlid

Ali Kemal Belviranlı bu eserini de 1968 yılında vefat eden kardeşi Mustafa Fevzi Belviranlı'ya ithaf etmiştir. 1978 yılında İstanbul'da Nedve yayınları tarafından yayımlanan eserde ilahiler usulleri ile birlikte verilmiş. İlahilerden sonra mevlid hakkında kısa bir bilgi verilip, Konya'da okunuş şekli ve usulüne göre mevlidi de esere eklemiştir. *Musikî Rehberi* isimli eserde var olan eserlerin notasız, sadece güfteleri ve usulleri ile yer aldığı cep boyutunda bir kitaptır.

2.BÖLÜM

DR. ALİ KEMAL BELVİRANLI'NIN DİNİ HAYATI VE TASAVVUF ANLAYIŞI

2.1. DİNİ HAYATINA AİLESİNİN KATKISI

Ali Kemal Belviranlı daima dine hizmet eden, hak yolda büyük uğraşlar veren biri oldu. Bunda ailesinin de katkısı şüphesizdir.

Köylerinde Belviranlı Medreseleri olarak bilinen medreseleri vardı burayı ziyarete birçok yerden kişiler gelirdi. Daha sonra buralar yıkılmış ve beldenin adı Sarioğlan olmuştur.⁷²

Dedesı İsmail Efendi, 1875 yılında Konya müftüsü olan Abdullah Vahdi Efendi'den icazet almıştır. İsmail Efendi müderris idi, babası İsmail Hakkı Efendi ise imamdı. Babası aynı zamanda Nakşibendî tarikatının Halidiyye kolunun Şeyhlerinden Esad Erbili el-Halidi hazretlerinin halifelerindendi. Haliyle Ali Kemal Bey de eğitimini ailede almaya başlamıştı. Daha 9-10 yaşlarında hıfzını tamamlayan Ali Kemal Belviranlı gerek eğitim hayatında gerek meslek hayatında sürekli kendini geliştirmiştir. Ömrü boyunca müttakilerden olmaya gayret etmiştir. Müttaki, takva sahibi kimselere denir. Takva kulun, Allah'a boyun eğerek azabından sakınmak, cezayı gerektiren davranışlardan nefsi uzaklaştırmak suretiyle korunmaktır.⁷³ Kur'ân-ı Kerim'de Allah katında insanların en üstünün en çok takva sahibi olanlar olduğu belirtilmiştir.⁷⁴

2.2. FEYZ ALDIĞI KİŞİLER

Ali Kemal Belviranlı'nın en başta babası İsmail Hakkı efendiyi örnek aldığı şüphesizdir. Belviranlı öğrencilik yıllarından itibaren Osmanlının son döneminin önemli şahsiyetleri ile tanışmıştı. Büyük Gümüşhanevi Dergâhı olarak bilinen silsilenin büyükleri Hasib Serezî, Abdülaziz Bekkine ve Mehmed Zahid Kotku, bir süre şahsi tıbbi hizmetinde de bulunduğu meşayihden Mahmud Sami Ramazanoğlu bu kişilerin başında gelir. Ali Öztaylan, Alasonyalı Hacı Cemal Öğüt; Lâdikli Ahmed

⁷² Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

⁷³ Süleyman Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, (İstanbul: Maarifet Yayınları 1995), s. 508.

⁷⁴ el-Hucurât 49/13.

Ağa ve son yıllarında büyük bir muhabbetle görüştüğü Muhammed Nazım Kıbrısı el-Hakkani'yi de bu şahısların arasında sayabiliriz. Ali Kemal Bey ayrıca ulemadan Hacıveyiszade Mustafa Efendi; Ömer Nasuhi Bilmen, Bekir Haki, Hasan Basri Çantay, A. Şeref Güzelyazıcı, Ahmed Tahir, Hüsrev Efendi ve Ömer Kirazoğlu gibi isimlerle de sık sık beraber olmuştur. Yukarıda ismi geçen kişiler, Ali Kemal Bey'in meclislerine devam ettiği ve sohbet ettiği şahsiyetlerin önde gelenleridir.

İstanbul, Anadolu ve Balkanlar'da binlerce mensubu bulunan ve çok sayıda kişiye hilâfet veren Esad Efendi'nin halifelerinden Mahmut Sami Ramazanoğlu ile çok vakit geçirmiştir. Zaten intisabı da onadır. İslamın Nuru dergisini çıkarmasına Sami Efendi ve Sami Efendinin damadı Ömer Kirazoğlu çok destek olmuşlardır.⁷⁵

Ali Kemal Belviranlı'nın hayat çizgisini ve mücadelesini ortaya koyan belki de en önemli çalışmalardan birisi "*İslamın Nuru*" dergisini çıkarmasıdır. Belviranlı, dergiyi özellikle gençlere İslam'ı sevdirmek için bir vasıta olarak görmüştür. Memleketin mukadderatına yön verecek gençleri kurtarmanın memleketi kurtarmak demek olduğunu ifade eden Belviranlı, bu hususun yani dergi çıkarmanın "din borcu" olduğu kanaatindeydi. Kendisi merhum Ali Ulvi Kurucu'nun dergisinde şiirleriyle yer almasını istediği vakitlerde Ali Ulvi Kurucu ile aralarında şu konuşma geçmektedir:

"Ali Kemal Bey, azizim, kardeşim! Siz kaç kişisiniz ki, böyle gençlik, gençlik diyorsun?" O zaman Türkiye'de yeni başlayan İslami uyanıştan bahsetti: Bir Necip Fazıl Bey çıktı. Fransa'da okumuş. Mazisi öyle senin benim gibi değil, dini kültürü de pek fazla değil. Fakat sırf imanı sayesinde, bir fikir kutbu oldu ve bir gençlik meydan getirdi. Konferansları çok heyecanlı oluyor. Bir Ali Fuat Başgil Bey var. Hukuk Profesörü. Gençler hep ziyaretine geliyorlar. Yahudi meselesinden başka bir şey bilmeyen Cevat Rifat Atilhan Bey var; aynı mevzuu yazar. Eserleri kırkı elliye aşmış. Yazdığı aynı mevzuu... Mason Yahudi, Yahudi Mason, İttihat ve Terakki, Sultan Abdülhamid... Aynı bahisler için adam elli kitap yazıyor, yazdıkları da okunuyor."

⁷⁵ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

Ali Kemal Bey bunun üzerine, “Ağabey Allah’ın izni ile ben bu dergiyi çıkaracağım. Sizden de yazı beklerim.” diyor ve nitekim Ali Ulvi Kurucu da Belvıranlı’yı kırmayarak dergide yazmaya başlıyor.”⁷⁶

2.3. KUR’ÂN-I KERİM SEVGİSİ VE KUR’ÂN-I KERİM OKUMASI

Ali Kemal Belvıranlı ilk Kur’ân eğitimini babası İsmail Hakkı Bey’den aldığı için çekirdekten yetişen bir hafız idi. Hıfzı çok kuvvetli idi. Babasından sonra tertil üzere okumak, tecvit öğrenmek, kıraat ilmine hâkim olmak ve güzel Kur’ân okumak için Kadir Şeyhzade Ali Efendi’nin medresesine gitti. Burası hafız mektebi adıyla diyanet tarafından müftünün izniyle açılmış tek Kur’ân kursu idi. Hocası maaşlıydı.⁷⁷ Ali Kemal Belvıranlı Ali Ulvi Kurucu ile burada tanışmıştır ve Ali Ulvi Bey onun hıfzını dinlemiştir. Ali Ulvi Bey’den sonra Ali Ulvi Bey’in babası İbrahim Efendiden okuyup hıfzını tamamlamıştır.⁷⁸ Ayrıca lise yıllarında Ali Ulvi Kurucu Bey ve Nuri Pişkin ile birlikte sabah namazı ve ikindi namazı vaktinde Konya Kapı Camii’nde mukabele okumuşlardır.⁷⁹ Ali Ulvi Bey, Ali Kemal Bey hakkında şunları söylüyor;

“Dr. Ali Kemal Bey benden 4-5 Yaş küçüktü. Çok zekiydi. 8-9 yaşında hafız olmuştu.”⁸⁰

Ali Kemal Bey, kıraat tahsili yapmamıştır ama İstanbul’da öğrencilik yıllarında Hendekli Abdurrahman Efendi’nin (Abdurrahman Gürses) yanında eğitim görmüştür. Abdurrahman Gürses ile çok yakındı. Zaman zaman evine gider, onunla sohbet eder ve onu çok severdi.⁸¹

Ali Kemal Bey’in Kur’ân’a ve Kur’ân’ın öğretilmesine verdiği önem, *Kur’ân Rehberi* ve *Tecvit* isimli eserlerinden de anlaşılmaktadır. Kur’ân-ı Kerim’in öğretimi için yayımladığı *Kuran Rehberi* kitabı ile yüzlerce belki de binlerce kişinin Kur’ân okumasına ve onların okumayı öğrenmesine vesile olmuştur. Dahası bununla yetinmeyip Kur’ân’ın güzel okunması için *Tecvid* isimli bir kitap daha yayımlamıştır.

⁷⁶ Ertuğrul Düzdağ, *Üstad Ali Ulvi Kurucu Hatıralar 4*, (İstanbul: Kaynak Yayınları, 2014), s. 35-36.

⁷⁷ Ertuğrul Düzdağ ve Yusuf Ziya Özkan, “Ağacın Gölgesinde, Ali Ulvi Kurucunun Hatıraları” İsimli Radyotiyatro.

⁷⁸ Aynı.

⁷⁹ Ömer Ziya Belvıranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan “Ali Kemal Belvıranlı” Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

⁸⁰ Ertuğrul Düzdağ ve Yusuf Ziya Özkan, “Ağacın Gölgesinde, Ali Ulvi Kurucunun Hatıraları” İsimli Radyotiyatro.

⁸¹ 10 Nisan 2019’da Kardeşi Ömer Ziya Belvıranlı ile Yapılan Telefon Görüşmesi.

Böylelikle çocukluk çağından bu yana iç içe olduğu Kur'ân-ı Kerim sevdasını herkese aşlamaya çalışmıştır. Bu eserlerden birinci bölümde bahsetmiştik. Onun Kur'ân sevdası sadece okumaktan ibaret değildi elbette. Ömrü boyunca Kur'ân'ı hal ve hareketleriyle günlük hayatında da yaşamaya çalışmıştır. Nitekim kendisi de Kur'ân'ın öneminden şu şekilde bahseder; “Müslüman'ın; inancı ve kanaati, iş ve hareketi, edebi-muamelesi, zevk ve yaşayışı, belli prensiplere, yani Kur'ân hükümlerine istinat eder. Bu cihetledir ki, Müslüman'ın; gerek siyasi ve içtimai ve gerekse ilmi ve edebi bütün mevzularda belli bir tutumu ve fikri, müstesna ve olgun bir zevki vardır. Çünkü onun tabii olduğu Kur'ân; insanoğlunun maddi ve manevi bütün ihtiyaçlarını, hayatın ve ilmin bütün mevzularını içine alan; her şeyin iyisini-kötüsünü, faydalısını-zararlısını şaşmaz prensipler ve örnek tablolar halinde bildiren Allah kelimidir.”⁸² diyen Belviranlı'ya göre Kur'ân, iyiyi kötüden, doğruyu yanlıştan, faydalıyı zararlıdan ayırmamızı sağlayan bir yol göstericidir. Bize nereden geldiğimizi, nereye gideceğimizi, niçin geldiğimizi bildiren bir rehberdir. Kur'ân ikilikler içinde çırpıman insanlara Kelime-i Tevhid inancını getiren, gönülleri huzura kavuşturan, vicdanları sefaya kavuşturan bir kitaptır. Kur'ân akla hitap eder, akıl sahibi herkesi tatmin eder. İnsanoğluna, insanlık şerefine uygun bir hayat tarzı temin eder. Kur'ân okudukça derinleşir, okudukça güzelleşir. Okunmasıyla üzüntüleri giderir, gönülleri tertemiz eder, ruhları şad eder.⁸³

Ali Kemal Belviranlı Kur'ân'la öyle bir hemhal olmuştu ki ömrünün son döneminde yakalandığı alzheimer hastalığı zamanında, yanındakileri tanımazken bile ezbere Kur'ân okurdu. Kardeşleri onu takip ederdi, hiç yanılmazdı.⁸⁴

2.4. SÜNNETE BAĞLILIĞI

Ali Kemal Belviranlı bir Peygamber aşığıydı. Tamamen takva üzerine yaşardı. Malayani hiç konuşmazdı. Konuşanı da sevmezdi. Sünnetullaha çok dikkat ederdi. Sünnet üzere yaşamaya çalışır ve bunu herkese tavsiye ederdi. Cemaatle namaz kılmaya dikkat ederdi. Camiye gidemezse evde kendisi imam olur, orada bulunanlar cemaat olurdu ve cemaatle namaz kılarlardı.⁸⁵

⁸² Ali Ulvi Kurucu, *Gümüş Tül Ve Alevler*, (İstanbul: Maarifet Yayınları, 1994), s.4.

⁸³ Ali Kemal Belviranlı, *Kur'ân Rehberi* (İstanbul: Maarifet Yayınları, 2011), s.4

⁸⁴ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

⁸⁵ Aynı.

İslamın Nuru dergisine siyer bölümünü de ekleyen Ali Kemal Belviranlı bu bölümün sunumunda; “Peygamber Efendimiz, hayatın hemen her hadisesine işaret buyurmuş ve ameli olarak işler yapmıştır. Peygamber efendimizin her sözü gibi her hareketi, insanlığın ve insanların menfaatini en geniş biçimde sağladığı için bizlere düşen o sözlerle hareketlere sımsıkı sarılmaktır.” ifadelerinde bulunmuştur.⁸⁶ Bu cümleler onun sünnete bağlılığını gösterdiği gibi, yeme içme adabı, çocuklara karşı davranışı, büyüklere hürmeti, cami adabı, misafirperverliği kısacası günlük hayatındaki her davranışı sünnete uygundu. Her zaman zarif, tatlı dilli, temiz giyimliydi.⁸⁷

2.5. HAC ZİYARETİ

Ali Kemal Belviranlı'nın birkaç sefer hac ve umre vazifesini yerine getirdiği bilinmektedir. Ancak bu ziyaretlerin hangi yıllarda olduğuna ulaşamadık. Ailesiyle beraber kutsal toprakları ziyarete gittiğinde Medine'de en yakın dostu Ali Ulvi Kurucu'yu ziyaret eder, orada kalırlar hasret giderirlerdi.⁸⁸

2.6. İSLAMİYET, MÜSLÜMANLIK VE İSLAM'IN GELECEĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

“Mü'min, İslama inanan kimsedir. Müslüman, bu inancını bilfiil yaşayan kimsedir. İslamiyet, başlı başına bir nizamdır. Müslüman, tutumu ve hüviyeti, iş ve hareketi, edebi ve muamelesi, zevk ve yaşayışı belli prensiplere yani Kur'ân'ın hükümlerine uyan kişidir”⁸⁹ diyen Ali Kemal Belviranlı her zaman ümitvar bir insandı. İslam'ı itikatta hak, amelde salah, muamelede adl, muaşeretinde edeb olarak tanımlamıştır.⁹⁰ İslamiyet hakikat dinidir ve insanlar ona bağlı kaldıkça huzur ve saadete ererler.

“İslamiyet Allah tarafından insanlığa selamet yolunu göstermektir. Müslümanlık, nefsi için arzu ettiğini herkes için arzu etmektir. Bu bir peygamber

⁸⁶ *İslamın Nuru*, Sayı:1 (Nisan 1951), s. 13-14.

⁸⁷ Ömer Faruk Belviranlı, Kültür Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı İle Yapılan, “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme (Ankara: 19 Mart 2019).

⁸⁸ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

⁸⁹ Ali Ulvi Kurucu, *Gümüş Tül Ve Alevler*, (İstanbul: Nedve Yayınları, 1994), s. 4.

⁹⁰ Ali Kemal Belviranlı, “Gayemiz”, *İslamın Nuru*, Sayı:17 (Eylül: 1952), s. 3.

tarifidir böyle olmayan Müslüman değildir!”⁹¹ diyen Ali Kemal Belviranlı'nın İslam'ın geleceği hakkındaki görüşlerini ise şu yazısı özetlemektedir;

“Gün olur yeryüzünde; topyekün bütün işlerin fenâya doğru gittiğini, hayır duygusunun cemiyetlere veda ettiğini, meşrû fiillerin, beğenilmiş işlerin terk edildiğini, doğru yolun kapatıldığını, sapıklığın teşvik gördüğünü, revaç bulduğunu... Adaletin gizli, cevrin, eziyetin açık, ilmin terk edilmiş, cehaletin istenen bir meta haline geldiğini, dostluğun zayıf, düşmanlığın kavî olduğunu görürsün. Sen Allah'a(cc) bağlan... Sakın, ye'se, ümitsizliğe kapılma! Gün olur; belki bu imkan âleminde muhterem insanların, zan altında, incitilmiş, hasta edilmiş ve inim inim inletilmiş olduklarını, şerirlerin ise, bilakis zevkleriyle meşgul memnun ve itibar gördüklerini; hile ve istibdadın uyanık, vefa ve hürriyetin uykuda, yalanın tesirli bir güç, rüşvetin yoldan saptırıcı, doğruluğun terk edilmiş, esnafın reddedilmiş olduğunu görürsün... Sen Kur'ân'a sarıl! Sakın, ye'se kapılma!

Gün olur; belki de bu fânî âlemde hakkın hezimete uğramış, bâtılın zafer kazanmış, hırsın gâlip, kanaatın mağlub, âlimin nasipsiz, edibin mübtezel, hak sahibi ve mazlumların zelil, haksız ve zâlimlerin azîz olduğunu görürsün. Sen Peygamber'e (sas) tâbi ol! Sakın, ye'se kapılma! Gün olur, bu ihtimaller diyarında; akıllıların deli sayıldığını, türlü işkencelere tâbî tutulduklarını; gün olur; binlerce sehpanın zulmü teyid ettiğini, gün olur; takvanın ma'dum (idama mahkum edilmiş), putların ma'bud, kalplerin imansız, dillerin Kur'ân'sız olduğunu görürsün. Sen imanlı ol! Sakın ye'se kapılma! Gün olur: O korkunç ve kıpkızıl diyarda; nasipsiz ve nesezsizlerin, zalim ve hain kindarların, ahmak ve fâsık riyakârların, işte ve fikirde bunlarla birlikte olan fâcir (günahkâr) hissedarların, namütenahi hazineleri bir anda inkâr ve iptal eyleyen cânî günahkârların, bâtılın savunucusu yaygaracı dellalların insanlığı; barış ve sükûndan, hak ve hürriyetten mahrum etmek için milyonlarca cana ve mala kıydıklarını ve malûm olan bu hallerinin yükselmekte olduğunu duyarsın... Sen Peygamber'i (sas) örnek bil! Sakın ye'se kapılma! Gün olur: Gene bazı maddeci diyarlarda ilim için leke olan sahte münevverlerin, görgüden habersiz kozmopolit cahillerin, fobilere müptela materyalist ekollerin hayâdan, edepten, iffet ve ismetten mahrum ve bîbehre putlaşmış cansızların, tağutperest muzahrefatın, dünya fikir âlemini karmakarışık ettiklerini; sineleri levse, pisliklere, toplumları nifaka ve ihtilafa sürüklediklerini görürsün... Sen âyet ve hadisten ilham al! Sakın ye'se kapılma Müslüman!Senin Arş'a çıkan şekvanı, cihanı titreten hıçkırıklarını, mazlum ve mükedder gönlünü asırlardır gülmeyen yüzünü, ehadiyyete yönelttiğin niyazlarını, dinin, vatanın ve milletin için çarpan mübarek kalbini Rabbi müteal Hazretleri görmüyor ve duymuyor mu sanıyorsun? Allah'ımız (cc) Âlîm'dir. Habîr'dir. Semî'dir. Basîr'dir. Allah mü'minlerin yardımcısıdır. Onları zulmetten nura çıkarır. Sen müsterih ol! Rabbimiz, Allah'ımız Müslümanları me'yus etmeyecek ve mutlaka sevindirecektir. Ve bir anda mü'minlere lutfıyla tecelli edecek, Zât'ına (cc) düşman olanları kahırıyla helak eyleyecektir. Yeter ki sen, Allah'a bağlan, gayene ulaşmana kolaylıkversin.

Kur'ân'a sarılmazsan eğer, ye'se düşersin: Tey'id edecek el, evet, elbette seni Hak'tır. Batıl yıkılıp hak ile yeksan olacaktır.”⁹²

⁹¹ Ali Kemal Belviranlı, “Gayemiz”, *İslamın Nuru*, Sayı:18 (Ekim: 1952), s. 3.

Ali Kemal Belviranlı'nın bu yazısından İslamiyetin özünü, İslamiyet anlayışını, bir Müslümanın nasıl olması gerektiğini ve İslamın geleceğinden neler beklediğini anlayabiliriz. Yazıdan da anlaşılacağı üzere Belviranlı, isterse tüm dünyayı bâtil ele geçirmiş olsun Allah istemedikten sonra ve biz Hakk yola tabi olduktan sonrahiçbir şey olmaz demek istemiştir. Ali Kemal Bey okuyucusuna, yeter ki siz Allah'a dayanın, Rasulullah'a tabi olun O'nu örnek alın, ayet ve hadisten şaşmayın, Kur'ân'a sarılın diyor. Ayette de geçtiği gibi Allah sabredenlerle beraberdir⁹³ demek istiyor. Peygamberimizin Hz. Ebubekir'e söylediği gibi üzülme Allah bizimledir.⁹⁴ diyor. Ve bu yazısını İslamın Nuru dergisinin son sayısında yayımlıyor. Dergi bu sayıdan sonra yayın hayatına kısa bir ara veriyor ama tekrar yayımlanamıyor. Ali Kemal Belviranlı sanki biliyormuşçasına okuyucularla vedalaşıyor bu yazısıyla. Dolayısıyla onun bu yazısı, bir gençliğe hitabe yahut şahsı adına bir veda hutbesi olarak da değerlendirilebilir.

2.7. İMAM HATİPLER HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Ali Kemal Belviranlı'nın okul çağında imam hatip okulları yoktu. Olsaydı muhakkak o da diğer kardeşleri gibi oraya giderdi. Üniversiteyi bitirdikten sonra imam hatip okulları açıldı. Hatta İslamın Nuru dergisinde bu okulların açıldığının müjdesini şöyle vermektedirler. “Memnuniyetle öğrendiğimize göre Milli Eğitim Bakanlığı tarafından İstanbul, Ankara, Adana, Isparta, Konya, Kayseri, Maraş vilayetlerinde imam ve hatip okulları açılmıştır. Liseler muadilindedir mezunları her mesleğe girebilir... Kendilerine din ve fen bilgisi tam olarak okutulacaktır. İnşallah memleket evladına çok büyük katkısı olacaktır... Şiddetle tavsiye ederiz.” Daha sonra Ali Kemal Belviranlı'nın meslek hayatında yaşadığı dönem imam hatiplere gereken önemin verilmediği bir dönemdi. Buna rağmen Ali Kemal Belviranlı bu gençler için Konya'da kurduğu Aydın Fikirler Kulübünde bu gençlerin hem maddi hem manevi destekçisi olmuştur.⁹⁵ İmam Hatiplerde okutulmak üzere eserler hazırlayıp her türlü desteğini onlardan esirgememiştir. Ayrıca imam hatiplere derslere gittiği de olmuştur.⁹⁶

⁹² Ali Kemal Belviranlı, “Gayemiz”, *İslamın Nuru*, Sayı:24,(Nisan 1953), s. 3-4.

⁹³ el-Bakara 2/153.

⁹⁴ et-Tevbe 9/40.

⁹⁵ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

⁹⁶ Aynı.

2.8. AHLAK ANLAYIŞI

Biri güzel diğeri çirkin olmak üzere ahlak iki kısımdır. Güzel ahlaka Ahlak-ı Hamide kötü ahlaka ahlak-ı zemime denir. Şükür, cömertlik, ihlâs, tevazu iyi huylar; nankörlük, cimrilik, riya, kibir kötü huylardır. Tasavvuf kötü huylardan arınmak, iyi huylara bezenmektir. Tasavvuf ahlaktır, ahlakça önde olan tasavvufça da önde olur. İnsanın nitelikleri şunlardır: fiiller, huylar(ahlak), haller. İnsan fiilleri iradesiyle kazanır. Huylar doğuştan gelir ama harcanan sürekli çabalarla değişir. Haller ise esas itibariyle, insanın dışında olarak ona gelir.⁹⁷

Ali Kemal Belviranlı'ya göre ahlaklı olmak sistemli bir talim ve terbiye işidir, hakikat ilimlerine yani İslamiyet'e dayanmaktadır. Ali Kemal Belviranlı maksadının kurs, müessese ve okullara ahlak derslerinin girmesi olduğunu ve bunu duyurmak olduğunu da eklemiştir. Bugün öğretimden önce eğitim gelmeli şeklinde ifade ettiğimiz prensipleri, daha 1950'li yıllarda önce ahlak eğitimi diyerek kabullendirmeye çalıştığı yazısı şu şekildedir;

“Bütün ilim ve irfanımızla bütün tecrübe ve görüşlerimizle bütün kuvvet ve kudretimizle temin ve beyan ederiz ki Beşeriyetin tek derdi var: Ahlaksızlık (kötü ahlak). Bütün ilim ve irfanımızla bütün tecrübe ve görüşlerimizle bütün kuvvet ve kudretimizle temin ve beyan ederiz ki Beşeriyetin derdinin bir tek devası var: Ahlaklılık(güzel ahlak). Evde sokakta işte, idarede, bu iki halden biri olan ahlaksızlık mevcut olursa, orada mutlaka düzensizlik ve huzursuzluk vücuda gelir; ahlaklılık mevcut olursa, orada mutlaka düzen ve huzur vücuda gelir. Ahlaksızlığın doğurduğu iki bela unsuru vardır: Cehalet ve Atalet. Ahlaklılığın doğurduğu iki felah unsuru vardır: İlim ve Say. Beşeriyeti ve medeniyeti yükselten bunlardır.”⁹⁸

2.9. SADAKA VE İNFAKA VERDİĞİ ÖNEM

Ali Kemal Belviranlı son derece cömertti. Mala mülke düşkün değildi. Onun için önemli olan fakir, fukara veya öğrencilerin duaları idi. Muayenehanesinde

⁹⁷ Süleyman Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, (İstanbul: Maarifet Yayınları 1995), s. 32-33.

⁹⁸ Ali Kemal Belviranlı, “Gayemiz”, *İslamın Nuru*, Sayı:8 (Aralık 1951), s. 3.

haftada bir gün ücretsiz hizmet verirdi. Özellikle kız öğrencilere daha çok destek olur onların eğitimi için uğraşırđı.⁹⁹

Bir gün, bir hastasını muayene ettikten sonra řu ilaçları kullanman gerek dedi. Sonra alamayacağını durumunun olmadığını fark edince orada bulunan yeğeni Ömer Faruk Belviranlı'yı arkaya çağırıp, řu reçetede yazan ilaçları aliver diyerek para uzattı. Yeğeni alıp geldi. İlaçları hastaya verdiler.¹⁰⁰

Ali Kemal Bey'in babası Kur'ân-ı Kerim karşısında bir maddi kazanç elde edenleri yani para alanları Kur'ân-ı Kerim'i satmış olarak, çok büyük ihanet etmiş olarak görürdü. Ali Kemal Bey'in eniştesi Ahmet Bey de öyle düşünürdü o yüzden çok düşük bir maaşla geçinirlerdi.¹⁰¹ Ali Kemal beyin babasının feraiz konusundaki bilgisini anlatmıştığ. Bir gün babası onların taksimatını yapıyordu. Feraiz ilmine göre ablasının da yarım hisse alması gerekiyordu. O taksimat anında Ali Kemal Bey, "ben hissemi kız kardeşime hibe ediyorum" demiştir.¹⁰² Ali Kemal Bey bu davranışıyla kız kardeşine ne kadar değer verdiğini ve dünya malında gözünün olmadığını göstermiştir. Ayrıca feraiz ilmine de karşı gelmeden, hibe ederek feraiz kurallarını da çiğnememiştir. Çünkü hibe caizdir ama bugünkü gibi kadın erkek arasında eşit miktarda taksim edilmesi İslam hukukuna göre caiz değildir. Onlar inançlarından ötürü bunu uyguluyorlardı ve Ali Kemal Bey "Onlar (Allah'tan hakkıyla korkanlar), bollukta ve darlıkta Allah için harcarlar..."¹⁰³ ayetinde emredilene yerine getirmiştir.

2.10. MÜBAREK GECELERE VERDİĞİ ÖNEM

Ali Kemal Belviranlı mübarek gecelere son derece önem verirdi. Öyle ki İslamın Nuru mecmuasının ilk sayısının çıkış tarihi hakkında sevinç dolu řu cümleleri yazmıştır; "Mecmuamızın ilk sayısının çıkış tarihi olan, şemsî senenin 20 Nisan günü, nûrun bizzat kendisi, Peygamber Efendimizin doğuş günüdür. Bu mübarek günün, bahara, Receb-i şerife, leyle-i Regaip haftasına ve cumaya denk

⁹⁹ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

¹⁰⁰ Ömer Faruk Belviranlı, Kültür Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (Ankara: 19 Mart 2019).

¹⁰¹ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

¹⁰² Aynı.

¹⁰³ Âl-i İmrân 3/134.

gelişi, manevi zevkimizi artırmıştır ve çıkışımızdaki hayrı izah eylemektedir. Elhamdülillah.”¹⁰⁴

Her aybaşında çıkacak olan derginin ilk sayısının bu büyük güne (Peygamberimizin doğum günü) denk gelmesi için on gün önce dağıtımına çıkarmışlardır. Aslında dergi Mayıs sayısıdır ancak Nisan ayında dağıtımına çıkmıştır.

Ayrıca Belviranlı Konya’da mübarek gecelerde aile efradını toplayıp bir camiye götürür orada namaz kıılıp, Kur’ân okuyup, musikî ekibiyle ilahiler, kasideler okurlardı.¹⁰⁵

2.11. RAMAZAN AYINA VERDİĞİ DEĞER

İbadetlerine her zaman dikkat eden Ali Kemal Belviranlı Ramazan ayında mutlaka kalabalık iftar etmeyi severdi. Aile efradını toplardı. Bugün şuraya iftara gideceğiz, şu gün sende toplanacağız der aileyi bir arada tutmaya çalışırdı. Kardeşlerin en büyüğü olduğu için babalık ederdi onlar da onu öyle sevip sayarlardı.¹⁰⁶

Ramazanda gündüzleri oruçlarını tutar, teravihleri çok şen ve hareketli geçerdi. 8-10 kişilik arkadaş grubu ile Sultan Selim Camisinde bir ay Enderun teravihi kıırlardı. Namazlar arasında muhtelif ilahiler okurlardı. Bu arkadaş grubunda hafızlar, imamlar, müezzinler vardı. Hem müezzinlik yapar hem ilahi okurlardı. Bir saatlik teravih bir buçuk saati bulurdu. Her akşam birinin evinde toplanılır çaylar içilir ve ertesi günü teravihte okuyacakları ilahilere çalışılır, meşk edilirdi.¹⁰⁷

2.12. TASAVVUF ANLAYIŞI

Tasavvuf saf olmak, ilk safta bulunmak, suffa ashabı gibi yaşamaktır. Tasavvuf baştanbaşa edeptir. Kötü huyları terk edip güzel huylar edinmektir. Kimseden incinmemek, kimseyi incitmemektir. Nefse karşı girişilen ve barışı

¹⁰⁴ *İslamın Nuru*, Sayı:1 (Nisan 1951), s. 35.

¹⁰⁵ Ömer Faruk Belviranlı, Kültür Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı İle Yapılan “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme (Ankara: 19 Mart 2019).

¹⁰⁶ Aynı.

¹⁰⁷ 19 Nisan 2019 Tarihinde Oğlu Eymen Belviranlı İle Yapılan Telefon Görüşmesi.

olmayan bir savaştır. Bütün mensuplarının birbirini dost ve kardeş tanıdığı bir birliktir. Hak ile birlikte ve O'nun huzurunda olma halidir.¹⁰⁸

Ali Kemal Belviranlı'nın tasavvuf anlayışını İslamın Nuru dergisindeki yazılarından bir nebze de olsa anlayabiliyoruz. Dergi, tasavvufu, hakikat, şeriat ve marifet kavramlarını şu şekilde anlatıyor; "Tasavvufun birçok tarifi vardır. Bu tariflerin en kısası tarikattir. Yani tasavvuf, tutulan bir yoldur. Her tutulan yolun sonunda bir gaye vardır. Tasavvuf denilen yolun gayesi–bütün gayelerin ve ülkülerin manasının ve varlığının eridiği–en son gayedir. Buna bütün gayelerin gayesi de denilebilir ki "Hak"tır. Bu yola çıkan yolcu yolculukların en çetin, en tehlikeli, en çok feragat, fedakârlık ve kahramanlık isteyen, cinsi nevine münhasır olanına çıkmış olur. Bu yolculukta canını feda etmek büyük bir fedakârlık değildir. Asıl fedakârlık, daha doğrusu, kahramanlık, hayvani ve nefsanî bütün yersiz zevkleri, birer birer öldürmektir. Bu fani ve vücudu harap edici zevklerden geçerken bütün alışkanlıklarımızdan bütün hoşumuza giden şeylerden el çekmek lazımdır."¹⁰⁹

Allah için amel, her abidin naatı (güzel vasfı), Allah ile amel ise her kâsedin naatıdır. Allah için amel zahiri din hükümlerini yerine getirmek; hâlbuki Allah ile amel batını din hükümlerini yerine getirmektir. Hakikate tutunmakla şeraite uymaktan müstağni kalacağını zannedenler, doğru yolu şaşırmış ve şaşırtmış kimselerdir. Bu verdiğimiz izahlardan anlaşıldı ki, önümüze çıkan sebeplere bakarak hüküm vermek ve emri, nehyi gözetmek kulun kulluğunu yapması ve şeraite uyması demektir. Nitekim Allah'ın kendi halkındaki hikmetinin tevhid ve hakikat olduğu anlaşılmıştır. Şu halde hakikat, şeraitin iç yüzüdür ki iç yüzü bir şeyin dış yüzünden müstağni kalmadığı gibi, dış yüzü de iç yüzünden müstağni kalmaz. Bu dıştan içe geçiş yolu tarikattir. Yani şeraitten tarikatle hakikate erilir. Marifet ise bu noktaların tahakkuk eylemesi lazım olması ve kavranmasıdır. Bil ki hakikat, tarikatın neticesidir, tarikat ise şeraitin neticesidir. Sanki şeraiti süzersek, yani takvâya ve veraya (günah işlemekten korkarak şüpheli şeylerden sakınmak) en yakın şeyleri yaparsak tarikat meydana çıkar. Eğer tarikatı süzersek hakikatin sırları ortaya çıkar. Bunu idrak etmekle de marifet zuhur eder."¹¹⁰

¹⁰⁸ Süleyman Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü* (İstanbul: Maarifet Yayınları, 1995), s. 512.

¹⁰⁹ *İslamın Nuru*, Sayı:2 (Mayıs 1951), s. 26.

¹¹⁰ *İslamın Nuru*, Sayı:1 (Nisan 1951), s. 25.

2.13. TARİKATE İNTİSABI

İstanbul'da yaşadığı yıllarda Belviranlı'nın birçok önemli şahsiyetle tanıştığından bahsetmiştik. Bu şahsiyetler arasında mutasavvıflar da bulunuyordu. İstanbul'daki yaşadığı dönemde Mahmud Sami Ramazanoğlu'nun şahsi doktorluğunu da yapıyordu. Aynı zamanda Sami Efendinin Mürşidi Erbilli Esad hazretleri zaman zaman Konya'ya gelirler ve Ali Kemal Belviranlı'nın babasının evinde kalırlardı. Sami Efendi de zaman zaman Konya'ya gelir Ali Kemal Belviranlı'nın evinde kalırdı.¹¹¹ Kendisini bu yola yakın hissetmiş olmalı ki Belviranlı, Nakşibendî Tarikatının Halidi koluna intisap etmiştir.

2.14. MÜRŞİDİ MAHMUT SAMİ RAMAZANOĞLU

Mahmud Sâmi Efendi, 1892 yılında Adana'da dünyaya gelmiştir. Şecereleri Ramazan Oğulları'ndan Nûreddin Şehîd yoluyla Hâlid bin Velîd Hazretlerine dayanır. Babası Müctebâ Efendi'dir.¹¹² Daha öğrenciyken davranışlarıyla, edebiyat ve başarılarıyla farklı olduğunu hocalarına da ispatlamıştır. Üniversiteyi hukuk fakültesinde okuyan Mahmud Sami Efendi daha sonra bu mesleğini kul hakkı endişesiyle yapmamıştır. Bir ticarethanenin muhasebesini tutarak geçimini sağlamıştır. Yüksek tahsilini tamamlayıp, memleketi Adana'ya dönmek arzusunda olan Sâmi Efendi, Bayezid meydanında bir Allah dostuyla karşılaşır. Bu zât Sâmi Efendi'ye, nereli olduğunu, İstanbul'da ne ile meşgul olduğunu sorar. Sami Efendi yüksek tahsilini tamamladığını ifâde ederek durumunu arz eder. Bu Allah dostu ona:

“Sizi yeni bir tahsile başlatmama müsâade eder misiniz?” der ve onu Koca Mustafa Paşa semtinde bulunan Kelâmî Dergâhı'na götürür. Yolda sohbet ederken o Allah dostu, Sâmi Efendi'ye der ki

“Evlâdım! Senin bu zahiri tahsilin kâfi değil! Sana, kişiyi iki cihan saadetine götürecek esas tahsili tavsiye edeyim. Bu yeni başlayacağınız irfan mektebinin ilk dersi kimseyi incitmemektir; son dersi de asla incinmemektir. Yani Hâlık'ın şefkat nazarıyla mahlûkata bakış tarzı kazanarak -ne hâl olursa olsun- hiç kimseye kırılmamak! Affedebilme olgunluğunun zirvesine erebilmektir”¹¹³ Dergâhın mürşidi

¹¹¹ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

¹¹² <http://www.islamveihsan.com/mahmud-sami-ramazanoglu-kimdir.html>, [10 Nisan 2019].

¹¹³ <http://www.islamveihsan.com/mahmud-sami-ramazanoglu-kimdir.html>, [10 Nisan 2019].

olan, zamanın Meclis-i Meşâyih Reisi Es'ad Efendi, Sâmi Efendi ile yakinen ilgilenir. Ve ona kalp zikrinin önemini anlatır. Sâmi Efendi, dergâhta hizmetlerine ve ibadetlerine uzun süre devam etmiştir. Kısa sürede icazet ve hilafet almıştır. 33 yaşında irşad ile görevlendirilmiştir. İrşad ile görevlendirildikten sonra memleketi Adana'ya gitmiş ve orada 20 sene irşad yapmıştır.¹¹⁴ Sâmi Efendi Hazretleri dergâhta îfâ ettiği samimî hizmetler ve tasavvuf yolunda gösterdiği ciddî gayretler neticesinde nâil olduğu mânevî kemâlât ile de mürşidinin gözde bir talebesi oldu. Öyle ki memleketi Adana'ya gittiğinde, mürşid-i kâmilî Es'ad Efendi, onun gecikmeden İstanbul'a dönmesini arzu etti. Bu arzusunun da buram buram muhabbet ve hasret kokan şu mektupla kendisine bildirdi:

“Muhterem evlâdım! Arzu ve iştihakım sabır ve tahammül çemberini çok fazla zorlamakta olduğundan, kışın şiddetine mukavemet edemeyen bu ihtiyar pederinizi o güzel simanız ile bahtiyar ederseniz çok memnun olurum...”

Şâh-ı Nakşibend Efendimiz Hazretlerinin; «Bizim tarîkımız sohbet iledir.» şeklindeki hikmetli sözünü şüphesiz duymuşsunuzdur. Ömrünüzün baharının ter ü tâzeliği ihtiyarlık hazânı ile târumâr olmadan, yüce tarîkatin füyûzât çiçekleriyle rûhunuzu ve kalbinizi kokulayıp güzelleştirmek, bendenizin biricik arzu ve emelidir. Allah sizi muvaffak eylesin.”

Üstâdının bu nâzik dâveti üzerine İstanbul'a dönen Sâmi Efendi, sonraki zamanlarda da günlerini kâh Adana'da pederi Müctebâ Efendi'nin yanında, kâh Kelâmî Dergâhı'nda kendisini ikmâl etmekle geçirdi.¹¹⁵

Esad Efendi Menemen'de idam edilince, onun yerine halifesi olan Sami Efendi devam etmiştir, ancak o dönem de dergâhlar da kapatılmıştır.¹¹⁶

Sâmi Efendi, ticârî hayatın merkezi olan İstanbul'un Tahtakale semtinde bulunan bir işyerinde, bir taraftan muhâsebe ile meşgul oluyor, diğer taraftan da irşad hizmetine devam ediyordu.¹¹⁷ 1977 yılında Medine'ye hicretinin ardından, 12 Şubat

¹¹⁴<http://ramazanoglumahmudsamiks.com/hakkinda/hayati/>, [10 Nisan 2019].

¹¹⁵<http://www.islamveihsan.com/mahmud-sami-ramazanoglu-kimdir.html>, [10 Nisan 2019].

¹¹⁶ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019)

¹¹⁷<http://www.islamveihsan.com/mahmud-sami-ramazanoglu-kimdir.html>, [10 Nisan 2019].

1984'te Cennetü'l-Bakî'de, Ebû Sa'îd el-Hudrî ve Fâtıma binti Esed'in yanına defnedilmiştir.¹¹⁸

Mahmut Sami Ramazanoğlu'nun vefatının ardından Ali Kemal Belviranlı şu şiiri yazmıştır;

“Dün yemyeşil baharken, solmuş neden bu bağlar?

Bilmem niçin siyahlar, giymiş dumanlı dağlar?

Sönmüş mü tüm emeller, matemler ufku sarmış?

Batmış mı hep güneşler, gökler neden kararmış?

Bülbüller ötmez olmuş, solmuş o gonca güller?

Hasretle yad ederken, ağlar yanar gönüller.

Zira o ünlü sultan, gülzarı yakdı gitti

Dünyada doldurulmaz, bir yer bıraktı gitti

Hak kabrini nur etsin, kılsın cinan makamın;

Kurbundadır o zaten, ol Seyyid-i Cihanın!

Örnekti hal u kaali, maksud olan kemale

Hayrandı hep gönüller, hazretdeki bu hale

Bir bestedir ki ahım, ahengi şi're sığmaz

Kabrinde diz çöküp ben, yıllarca ağlasam az

Tarihe devir açarken, Fatih'lerin hayatı

Arş-ı cihanı sarstı, üstadımın vefatı ”¹¹⁹

¹¹⁸<http://ramazanoglumahmudsamiks.com/hakkinda/hayati/> , [10 Nisan 2019].

¹¹⁹Sadık Dâna, “Mahmut Sami Ramazanoğlu'nun Son Günleri”, <https://dergi.altinoluk.com/index.php?sayfa=yillar&MakaleNo=d024s021m1> [12 Mart 2019]

2.15. EDEP HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Tasavvuf baştanbaşa edeptir.¹²⁰ Edep ise terbiye, incelik, nezaket, kabul gören kurallara uymadır. Edep kişideki bir meleke olup, onu kötü hal ve hareketlerden vazgeçtirir.¹²¹

Ali Kemal Belviranlı'ya göre edep İslamiyet'tir. O'na göre insan hasletlerinin en ulvisi, ahlaki fazilet olması sebebiyle, bunu bütün incelikleriyle taşıyan ve usulüne göre talim ve terbiye eden, İslamiyet'tir.¹²² Yani Belviranlı'ya göre edep İslamiyet'in ta kendisidir. Âlemlere rahmet olarak gelen İslam Nebisi'nin hayatı, timsal-i fazilettir.¹²³ Belviranlı'ya göre Peygamberimizin (s.a.s) hayatına bakarak, O'nu (s.a.s) örnek alarak edebi hayatımıza geçirebiliriz.

"Evrende her mahlûkata karşı muamelemiz, insanlara karşı davranışımız, Allah'a karşı ibadetlerimiz hep edep üzerine kurulmalıdır"¹²⁴ diyen Belviranlı bu hakikate ulaşmak için, İslam'ın küçük kitaplarından biri olan Sufizade Seyyid Hulusi'nin "*Mecme-ül-Adap*" veya Muhammed Hadimi'nin "*Berika*" kitaplarının okunmasını tavsiye ediyor.

¹²⁰ Süleyman Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, (2. Baskı, İstanbul: Maarifet Yayınları, 1995), s. 512.

¹²¹ Aynı, s. 162.

¹²² Ali Kemal Belviranlı, "Gayemiz", *İslamın Nuru*, Sayı:10, (Şubat 1952), s. 3

¹²³ Aynı.

¹²⁴ Aynı.

3. BÖLÜM

DR. ALİ KEMAL BELVİRANLI'NIN MUSİKÎŞİNASLIĞI

3.1. İSLAM'DA MUSİKÎ

Bir duygu, bir düşünce ve fikri veya doğal bir olayı anlatmak gayesiyle, ölçülü, ahenkli seslerin belli bir sanat anlayışı içerisinde, ritimli veya ritimsiz olarak estetik bir şekilde bir araya getirilme sanatına musikî denir.¹²⁵

Beşeri duyguların en tabii olanlarından birinin estetik his olduğu hususunda şüphe yoktur. İnsanlık güzele karşı daima bir ilgi duymuştur.¹²⁶ Güzellikler dini olan İslam'da da muhakkak musikî yer bulmuştur. Kur'ân-ı Kerim'de raks ve musikînin lehinde ve aleyhinde hiçbir şey yoktur. Hadisler, Hz. Peygamberin ve sahabenin tatbikatı raks ve musikîden zevk almanın, dünyanın eğlencelerinden istifade etmenin mübah olduğunu en açık şekilde göstermektedir.¹²⁷

Musikî ister ses, isterse çalgı aleti ile olsun, tek hükme bağlı değildir. Haram, mekruh, mübah ve hatta müstehab olabilir. Dünya arzusu ve şehvet hisleri ile dolup taşan gençler için yalnızca bu duyguları tahrik eden müzik haramdır. Vakitlerinin çoğunu müziğe harcayan ve bununla uğraşmayı adet haline getiren kimse için müzik mekruhtur. Güzel sestən zevk alma dışında bir duyguya kapılmayan kimse için mübahdır. Allah sevgisi ile dolup taşan, duyduğu güzel ses kendisinde güzel şeyleri harekete geçiren kimse için ise musikî müstehaptır. İmam-ı Gazali ise müziğin duruma göre mübah ya da mendup olduğunu onu haram kılan şeyin kendisi değil, dıştan kaynaklanan sebepler olduğunu söyler.¹²⁸

Yani müzik haram ortamlarda çalınırsa veya dinlenirse, haram şeyleri akla getirirse, harama sevk ederse haramdır. Allah'ı hatırlatıp, iyiye güzelliğe sevk edip helal ortamlarda helal şekilde çalınır veya dinlenirse helaldir diyebiliriz.

¹²⁵ İsmail Hakkı Özkan, *Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri* (8. Baskı, İstanbul: Ötüken Yayınları, 2013), s.35.

¹²⁶ Süleyman Uludağ, *İslam Açısından Musiki Ve Sema* (3. Baskı, İstanbul: Maarifet Yayınları, 1999), s.14.

¹²⁷ Aynı. s. 390-391.

¹²⁸ Mefail Hızlı, "Mûsiki", <https://sorularlailamiyet.com/kaynak/musiki>, [15 Nisan 2019].

3.2. TASAVVUFTA MUSİKÎ

İnsanlara ve onların niyetlerine göre şekil alan müzik unsurları sadece insanların hislerine değil, kalben, ruhen tatmin olmasında da katkıda bulunabilir. Bazı tarikatların ve Tasavvuf erbabının musikî unsurlarıyla bu derece yakın olması, insan musikî ilişkisini gösteren örneklerdendir.¹²⁹

Musikî insanı Allah'ı düşünmeye sevk ediyor, bunu Mevlana Celaleddin Rumi hazretlerinin ve başka sûfilerin sırf ilahi sevgi ile vecde gelip musikî ahengi ve ritmi ile sema etmelerinden anlayabiliriz. Özellikle tasavvuf musikîsi genellikle Allah'ın kudretinin sonsuzluğunu övmeye, O'nu ve Peygamber efendimizi yüceltmeye yönelik olduğundan insanın içindeki dini aşkı tetikliyor sevinçle veya hüznle de olsa insanı Dünya hayatından uzaklaştırıp düşüncelere sevk ediyor.

Tasavvuf musikîsi günlük hayatta her yerde karşımıza çıkıyor. Günde 5 vakit okunan ezanlar, salâ (salât), mevlid, tesbih, ilahiler, kasideler en çok karşılaştığımız dini musikî formlarıdır. Günlük hayatta bu kadar karşımızda ve dinle iç içe olan bizlere Allah'ı (c.c) Peygamber'i (s.a.s) hatırlatan bir musikî nasıl olur da haram olabilir?

İbn Arabî Hazretleri musikînin temelini, âlem-i ervahta iken ruhlarımızın muhatap olduğu "Elestü birabbiküm" hitabına, o ilahi sese dayandırır. Ona göre Rabbimizin ruhlara tevcih ettiği "Elestü birabbiküm?" soru cümlesinin çıkardığı ahenk ve ihtizaz ile insanlar o güzel sese âşık olmuş ve yeryüzünde o ahengi yakalamanın peşine düşmüştür. Yeryüzündeki bütün güzel sesler, ahenkler o ilk cümlenin güzelliğinden bir neşve taşır. Hissetmek ve hissettirmek aslolan...¹³⁰

Tarihçiler de musikînin kaynağını din olarak gösterir. İbadet maksadıyla okunan kutsal metinler aynı zamanda kendine özgü bir usul ve makamı barındırır. Bu usul ve makamın ilk şartı ses ve musikîye özgü kurallar değil; aşk, şevk, samimiyet ve ihlâstır. Candan okunan bir aşır, bir mevlit, ilahi, kaside veya naat, musikî kurallarını aşan bir vecd verir. Zikir, dua, salâvat, ezan, salâ gibi metinlerin etkisi, anlama eşlik eden samimi sestem doğar.¹³¹

¹²⁹ Ahmet Şahin Ak, *Türk Din Musikisi* (2. Baskı, Ankara: Akçağ Yayınları, 2011), s. 232.

¹³⁰ Kamil Yeşil, <http://www.belviranli.net/bu-album-listeleri-sarsamayacak>, [1 Nisan 2019].

¹³¹ Aynı.

Davut peygamberin Zebur âyetlerini okurkenki hali, Bilal-ı Habeşî'nin ezanları, Rabbimizin Efendimiz'e bildirerek Ubey b. Kâb'ın Beyyine suresini okumasını istemesi; hep bu ihlâs, hissetmek ve hissettirmek ile ilgilidir. Mevlânâ Hazretleri'nin Mesnevi'ye "Bişnev/Dinle" ile başlaması da yine musikî ve ney ile ilgili bir husustur.¹³²

3.3. ALİ KEMAL BELVİRANLI'NIN MUSİKİŞİNASLIĞI

Ali Kemal Belviranlı Saadettin Kaynak, Hendekli Abdurrahman Gürses, Mahmut Kuşçulu, Mecit Sesigür, Ali Üsküdarlı gibi musikî üstadlarından ders almış ve musikî meşketmiştir.

İstanbul'dan Konya'ya döndüğü yıllarda bir musikî meclisi kurmuştur. Bu ekipte kardeşi Esad Belviranlı, Hafız Ahmet Kağnıcı, Nuri Yılmazgil, Arif Etik, Tahir Oktaç, Enver Etik, Orhan Kurşun, Feyzi Özçimi, Hasan Hüseyin Varol, Nuri Baş ve gibi isimler zaman zaman yer almıştır.¹³³ Mübarek gecelerde bu ekip Ali Kemal Belviranlı önderliğinde bir camide toplanırdı, ilahiler ve kasideler okurlardı.¹³⁴

Belviranlı'nın Musikî Rehberi isimli eserinde pek çok bestesi bulunmaktadır. Mûsiki nazariyatı konusunda kendini yetiştiren Belviranlı özellikle dinî mûsiki üzerinde yoğunlaşmıştır Yûnus Emre, Mehmed Âkif Ersoy, Yaman Dede, Ali Ulvi Kurucu, Nuri Baş gibi şairlerin şiirlerinden ilâhi, salât, şugul gibi formlarda bestelediği elli civarında eseri vardır.¹³⁵ Bazı eserleri, Konya Selçuklu Belediyesi desteği ile Kültür Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı olan yeğeni Ömer Faruk Belviranlı tarafından seslendirilip kayıt altına alınmıştır.

Ömer Faruk Belviranlı Bey, merhum Dr. Ali Kemal Belviranlı Bey'in İstanbul'daki musikî erbabıyla olan münasebetinden ve Yaman Dede ile ilgili olan hatırasından şöyle bahsediyor;

"Bir gün Yaman Dede hasta yatağında sekerat halinde, Ali Kemal Belviranlı ve kardeşi Esad Belviranlı İstanbul'a Yaman Dede'ye ziyarete gitmişler. Kapıyı

¹³² Kamil Yeşil, <http://www.belviranlı.net/bu-album-listeleri-sarsamayacak>, [1 Nisan 2019].

¹³³ 9 Mart 2019 Tarihinde Enver Etik Bey ile yapılan telefon görüşmesi.

¹³⁴ Ömer Faruk Belviranlı, Kültür Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (Ankara: 19 Mart 2019).

¹³⁵ Mustafa Sabri Küçükbaş, "Belviranlı Ali Kemal", <https://islamansiklopedisi.org.tr/belviranlı-ali-kemal>, [1 Kasım 2018].

çalmışlar Yaman Dede'nin hanımı kapıyı açmış ve “Hoş geldiniz Doktor Ali Kemal. Yaman Dede rahatsız, dinleniyor” demiş. Doktor Ali Kemal de “Biz de bir ziyaret edelim, dua edelim diye uğradık demiş.” İçeri girmişler Yaman Dede, “Hoş geldin Ali Kemal” demiş. Ali Kemal Bey; “Hoş bulduk üstadım geçmiş olsun, sizin bir güftenizi besteledim arzu ederseniz okuyayım demiş.” Yaman Dede; “Oku bakalım Ali Kemal” demiş. Ve Ali Kemal Belviranlı rast makamında okumaya başlamış,

“Yanan kalbe devasın sen,

Bulunmaz bir şifasın sen...”

Yaman Dede hasta yatağından kalkmış aşk ile sema etmeye başlamış. Yaman Dedenin eşi, “Aman Ali Kemal Bey yapma öldüreceksin, yeni kalp krizi geçirdi” demiş. Yaman Dede “Dur hanım! Ben bugün dirildim. Ölmem!” demiş.¹³⁶

Bu hatıradan da anlaşılacağı üzere Ali Kemal Belviranlı ömrünü Hakk’a adanmış Hak’ aşığı bir gönüle sahip ve bunu musikîsinin yönüyle de açığa vuran bir insandı. Zira Gümüş Tül ve Alevler isimli kitabının önsözünde kendisi şöyle bahsediyor; “Gönlünü Kur’ân nuruyla parlatan, dilini ve kulağını onun güzel okunuş ve ahengine alıştıran bir Müslümanda, gerçek manada ve elbette bir şiir ve musikî zevki var demektir. Keza, müslümanın, gerçek manada bir musikî zevki de vardır. Kur’ân, ilahi musikî ile okunur. Bir müslümanın musikîsinde, elestü bezminin nağmeleri, Hazret-i Bilal’in yanık feryatları dile gelir.”¹³⁷

Belviranlı’ya göre musikîde ağızdan veya çalgı aletinden çıkan her ses müslümanın zevkini okşamaz. İnsanda ilahi hisler uyandıran sesler gerçek musikîdir. Yani Belviranlı daha çok dini musikîye ağırlık vermiş ve gerçek musikînin dini musikî olduğunu düşünmüştür.

3.4 BESTELERİ

Ali Kemal Belviranlı’nın bestelerinden 24 tanesinin notasına ulaşabildik. Belviranlı’nın, notasına ulaşamadığımız ama güftesinin kendisine ait olduğu “Mü’min İşi Hak Gerek” isimli bir ilahisi de bulunmaktadır. Bu ilahinin bestesini segâh makamında Süleyman Erguner yapmıştır. Diğer iki eser ise Ömer

¹³⁶ Ömer Faruk Belviranlı, Kültür Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı İle Yapılan, “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme (Ankara: 19 Mart 2019).

¹³⁷ Ali Ulvi Kurucu, *Gümüş Tül ve Alevler* (4. Baskı, İstanbul: Maarifet Yayınları, 1994), s. 3.

Kirazoğlu'nun kaleminden çıkan ve bestesi Ali Kemal Bey'e ait olan hüzzam makamındaki "İlim" eseri ve rast makamındaki "Uyan" eserleridir. Belviranlı'nın diğer bir bestesi ise güftesi Arif Nihat Asya ve Ali Ulvi Kurucu'ya ait Hicaz makamındaki "Bu Kitap" isimli ilahidir. Ali Kemal Belviranlı'nın "Essubhbeda" kasidesine rast makamında bir bestesi de bulunmaktadır. Tüm bu bahsi geçen eserler "*Cönk İlahiler ve Mevlid*" isimli cep kitabında mevcuttur. Tezimizin bu bölümünde Belviranlı'nın bestelerinden notalarına ulaşabildiklerimizi paylaştık.

3.4.1. Çeşitli Makamlarda İlahileri

3.4.1.1. Allah'a Dayan

Rast

Yürük semâf **ALLÂH'a DAYAN..**

Gülfe: İlk beyit: Mehmed Âkif
Diğerleri: Ali Ulvi Kurucu
Beste: Ali Kemâl Belviranlı

Al lâ ha da yan sa'ye sa rıl hik. mete râ.. mol
yol var sa bu dur bil.. mi yo rum
baş.. ka çı kar.. yol..
yol var sa bu dur bil.. mi yo rum.
baş ka çı kar.. yol
Al lâ ha da yan gâ.. ye ne tev
fi ki ni ver.. sin..
Al lâ ha da yan gâ.. ye ne tev
fi ki ni ver sin

Allâh'a dayan, sa'ye sarıl, hikmete râm ol;
Yol varsa budur, bilmiyorum başka çıkar yol.

Allâh'a dayan, gâylene tevfikini versin;
Kur'ân'a sarılmazsan, eğer ye'se düşersin.

Göksündeki imanla alınmaz kalesin sen,
Artık ne saâdetdir, o imanla ölürsen.

Te'yid edecek el, övüt — elbet seni HAK'dır;
Bâtıl yıkılıp hâk ile yeksân olacaktır.

Kudsileşen, isminde güneşler yanacaktır.
Ölmüş sanılan menkıbeler canlanacaktır.

Vezi: Fa'lûn feilâtûn feilâtûn feilâtûn

3.4.1.2. Bambaşka Ufuklar

Yürük semâî.

Acemâşîran

BAMBAŞKA UFUKLAR. Güfte: Ali Ulvi Kurucu
Beste: Ali Kemâl Belviranlı

Bambaşka ufuk . lar . a ç i yor . .
ruh la ra Kur . an . . . ruh . .
la ra kur . . . an
yük selt me de dir . . . mâ . ri fet ik
mi ne her . . . an . . .
fey . zi ne her . . . an

Bambaşka ufuklar açıyor ruhlara KUR'AN,
(Ruhlara Kur'an.)
Yüselmededir mârifet iklimine her an,
(Feyzine her an.)

İmanla geçen her gece gündüz gibi aydın,
(Gün gibi aydın.)
Bir tâze bahâr âlemi her ânı hayâtın.
(Anı hayâtın.)

Kur'an bize yâd ettiriyor Bezm-i Elest'i,
(Bezm-i Elest'i.)
Mü'min; o tecellinin ezeldenberi mesti,
(Mest-i Elest'i.)

Ermek ne saâdetdir o İmandaki nûra,
(Ondaki nûra.)
Viccâna safâlar veren âsûde huzûra,
(Gerçek huzûra.)

(*) Müfteilâtın.

Vezin : Fa'lün feilâtün feilâtün feilâtün

3.4.1.3. Bu Dervişlik Yoluna

Uşşak
BU DERViŞLİK YOLUNA

Düyek

Güfte : Eşref Oğlu Rûmî
Beste : Ali Kemâl Belviranlı

Buder vişlik yo lu na sıd ki le ge len gel sin

bu der vişlik yo lu na sıd ki le ge len gel sin

Hak ta nöz ge ne ki var gön lün den si len gel sin

Hak ta nöz ge ne ki var gön lün den si len gel sin

Bu dervişlik yoluna,
Sıdkile gelen gelsin.
Hak'dan özge neki var,
Gönlünden silen gelsin.

Dervişlik dedikleri,
Nihâyetsiz denizdir.
Bu pâyansız denizin,
Mevcini duyan gelsin.

Dervişin gözü açık,
Dün ü günü uyanık,
Bu söze Mevlâm tanık.
Bakmadan gören gelsin.

Dervişin kulağı sak,
Hak'dan alir ol sebak,
Deprenmeden dil-dudak,
Sözü işiten gelsin.

Dervişin kolu uzun,
Çıkarır münkir gözün.
Şarkı-garbi düpdüzün,
Her nefes gören gelsin.

Dervişler hazır asker,
Allah der cihâd eder,
Ben diyem doğru haber,
Canına kıyan gelsin.

Dervişler Hak'kın dostu,
Canları ezel mesti,
Aşk şem'ini yaktılar,
Pervâne olan gelsin.

Bu Eşref Oğlu Rûmî,
Dervişliğe geleli,
Nefsindendir çektiği,
Nefsini bilen gelsin.

3.4.1.4. Bûy-i Vashn

Devr-i hindî Sabâ

BÛY-İ VASLIN.. Güfte: Ali Ulvi Kurucu
Beste: Ali Kemâl Belviranlı

Bû . yi vas lin dir . . mu at tar
 ey . . le yen . . bül . bül . le ri bû . yi vas lin
 dir . . mu at tar ey . . le yen . . . bül . .
 bül . le ri nur . ce mâ lin den e ser dir
 bâ . ği eş kin . gül . le ri
 nur . ce mâ . . . lin den . e ser . dir .
 mür ki ce mâ li
 bâ . . ği eş kin gül . . le ri
 Mus . . ği eş kin gül . . le ri
 Gül . ce mâ lin dir . habî bim mes . te den bül

3.4.1.5. Cân –ü Gönülden Dilersen

Uşşak
CÂN Ü GÖNÜLDEN DİLERSEN..

Nim Sofyan

Gülte: Yünüs
Beste: Ali Kemâl Belviranlı

Câ nü gö nül den di ler sen

yal var kul Al lâ ha yal var

Mak sû da er mek is ter sen

yal var kul Al lâ ha yal var

Hak Ya rab yal var kul Al lâ ha yal var

Hak Ya rab yal var kul Al lâ ha yal var

Cân ü gönülden seversen,
Yalvar kul Allâh'a yalvar.
Maksûda ermek istersen,
Yalvar kul Allâh'a yalvar.

Hak Yâ Rab...
Hak Yâ Rab...

Yalvara gör hep yalvara,
Varmayasın yüzü kara,
Ummeî isen Peygamber'e,
Yalvar kul Allâh'a yalvar.

Geceler uykudan uyan,
Gizli sırlar olsun ayan.
Mahrûm olmaz Allah deyen,
Yalvar kul Allâh'a yalvar.

Tanı sen kendini tanı,
Niçün yaratdı Hak seni,
Düşünöben hâtimeni,
Yalvar kul Allâh'a yalvar.

Yünüs zikredib Hak deyü,
Yürü maksûdun dileyü.
İnileyü, hem ağlayü,
Yalvar kul Allâh'a yalvar.

3.4.1.6. Cânını Cânâne

Hicaz

CÂNINI CÂNÂNE..

Devr-i hindî

Güfte: Ali Ulvi Kurucu
Beste: Ali Kemâl Belviranlı

Câ . ni ni . . câ nâ . . na kur ban
 ey . li yor per . vâ . ne ler . . vâ . ne ler . .
 Bez . mi vas lin neş . e sin den gaş . yo lur . mes .
 ta . . ne ler
 Bez . . mi vas lin neş . e sin den
 Mûc . . ri mim ger çl ce mâ li
 gaş . . yo lur . mes tâ . . ne ler
 Mûs . . ta . fe hay ta ni yim
 (Meyan)
 A . şı kın . . göz yaş . la rın . . dan

3.4.1.7. Derdimendim

Uşşak

DERDİMENDİM.. Güfte: Ali Ulvi Kurucu
Beste: Ali Kemâl Belviranlı

Devr-i Hindî

Der . di men dim . yâ . ra sül . Al . . .
lah . . de vâ . . ol . der . . di me
Des . ti gir ol yâ . ha bî . bâl
lah . . bu â . sı . muc . . ri me
des . . ti gir ol yâ . ha bî . b . Al .
lah . . bu â sı muc ri me
Sen . şe fâ . . at kâ . ni var ken
yal . va râ yım . ben ki me ben . ki me

Derd-i mendim Yâ Rasûlallah devâ ol derdime, Ben Rasûl-i Kibriyâ'nın bülbül-ü nâlânıyım,
Dâstîgir ol Yâ Habîballah, bu âsi mücrime. Mücrimin gerçi cemâl-i Mustafâ hayrânıyım.
Sen şefâatkârı varken yalvarâyım ben kime?

Vezin: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

3.4.1.8. Elveda

Devr-i hindi Hüseyin Güfte: Mahallî ve Nûri Baş
ELVEDÂ Beste: Ali Kemâl Beivranlı

El . ve dâ . ey . şeh . ri tah . met .
mā . hi tā . bân . el . . . ve dâ
Sen siz ar tük yak . tı bi zi
Nurla nıp ol du mu saf fâ
nâ ri hic . . . tan el . . . ve dâ
eh li i mân el ve dâ
Sen siz ar tük yak . tı bi . . . zi
nur la nıp ol du mu saf fâ
nâ ri hic . . . tan el . . . ve dâ
eh li i mân el ve dâ
Meyan.
Hep . te fey yüz et . di ler der
yâ . . . yı hak dan . teş ne ler
Hep . te fey yüz et . di ler der
yâ . . . yı hak . . . dan . teş . . . ne ler

Vezin : Fâilâtün fâilâtün fâilün

3.4.1.9. Ermek İstersen

Hüseynî

ERMEK İSTERSEN .

Devr-i hindî Güfte: Ali Ulvi Kurucu
Beste: Ali Kemâl Belyiranlı

Er mek is ter . sen . o şâ . hın . .

hım . . me tû . . im . dâ . . di na . . .

er . mek is . ter . sen . o şâ . hın . .

hım . . me tû . . im . dâ . . di na . .

Câ nü dil den â şık ol sen
Ben ta sū li kib 'ri yâ nın

is bül . . mi zâf ev . . râ . . di na . .
bül . . bû lû nâ lâ ri yım

3.4.1.10. Geçtiğiniz Yollara

Hüzzam

GEÇTİĞİNİZ YOLLARA..

Güfte: Cemâl O. Öcal
Beste: Ali Kemâl Beljiranlı

SOFYAN

Geç ti ği niz yol la ra

Biz den se lâ m gö tü rün

Hak dost di yen dil le re ..
o mü min ler se li mü re ..

biz den se . . . lâ m gö tü . . . rün

Meyan.
Kut lu Hi caz çö lü ne

Hak kın sol maz gü lü ne

Geçtiğiniz yollara,
Bizden selâm götürün.
Hak-dost diyen dillere,
Bizden selâm götürün.

Kutlu Hicaz çölüne,
Hakk'ın SOLMAZ GÜL'üne,
O mü'minler seline,
Bizden selâm götürün.

Girenler dost başına,
Düşmez küfrün ağına,
Mübârek Nur Dağı'na,
Bizden selâm götürün.

Yağan Nûr-i Hudâ'ya,
Merve ile Safâ'ya,
Muhammed Mustafâ'ya,
Bizden selâm götürün.

Yalvarıb Rabbimize,
Düâlar edin bize,
Muazzam KA'BE'mize,
Bizden selâm götürün.

Her yönelen Allâh'a,
Çıkar nurlu sabâha,
Âl-i Rasûlullâh'a,
Bizden selâm götürün.

Girersiniz İhrâma,
El sürmeden harâma,
Sahâbe-i Kirâm'a,
Bizden selâm götürün.

Lebbeyk deyib boyuna,
Koşun Zemzem suyuna,
Benî Hâşim soyuna,
Bizden selâm götürün.

Mekke ile Medîne,
İki eşsiz hazîne,
Çihâryâr-i güzîne,
Bizden selâm götürün.

Kavrulan açık başa,
Öpülen Siyah Taş'a,
Gözlerden akan yaşa,
Bizden selâm götürün.

Tekbîr alan İhvâna,
Kesilen her kurbâna,
Bütün ehl-i îmâna,
Bizden selâm götürün.

Yetişir Cemâl gayri,
Çok sözün yokdur hayrı,
Hüccâca avrı avrı,
Bizden selâm götürün.

3.4.1.11. Habîb-i Kibriyâ

SOFYAN Uşak HABÎB-İ KİBRİYÂ Güfte: Ali Ulvi Kurucu
Beste: Ali Kemâl Belviranlı

Ha bi . . . bi kib ri yâ . . . bâ bi
 re cā sin ya ra sül Al lah
 Mu hammed Mus ta fa . . . hay tul
 ve rā sin yā ra sül . . . Al lah
 Mu ham med Mustafâ . . . hay . . . tul
 ve rā . . . sin yā ra sül . . . Al . . . lah
 Te cel . . . lâ yi ce mâ . . . lin den
 e les . tin bez mi şâ . . . dol du
 e les tin bez mi şâ . dol du

Vezin: Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün

3.4.1.12. Hudâ Rabbim

Hüseynî

HUDÂ RABBİM . Güfte: İbrâhim Hakkı Erzurûmî (K.S.)
Beste: Ali Kemâl Belviranlı

Müsemmen

Hü dâ Rabbim ne bim hak ka

Mu ham med dir . Ra sül lâh

Hem is lâm dî ni dir dî nim

Ki ta bim dir Ke lâ . mul lâh

Ke rim Al lâh Şe fâ . at yâ
Râ him Al lâh Ra sül lâh

Ke rim . Al lâh Şe fâ at yâ ra sul Al lâh
Râ him Al lâh " " " " " " " "

Hudâ Rabbim, nebim hakkaa Muhammeddir Rasûlullah;

Hem Islâm Dinidir dinim, kitâbımdır Kelâmullah.

«Kerîmallah, Rahîmallah, şefâat Yâ Rasûlallah.»

«Kerîmallah, Rahîmallah, şefâat Yâ Rasûlallah.»

Akaaid içre Ehl-i Sünnet oldu mezhebim hakkaa,
Ameldê Bû Hanîfe mezhebîdir mezhebim vallah.

Bulunmaz Rabbimın zıddı, ve nê misli bu âlemdê;
Ve sûretden münezzehtir, mukaddesdir Teâlâllah.

Sifât-ı bâ kemâliyle o dâim muttasıftır kim,
Kamû noksan sıfatlardan beridir zül Celâlullah.

Cemî-i enbiyânın evvelidir Hazretî Âdem,
Kamûdan efdal ü âhir Muhammeddir Habîbullah.

Vezin: Mefâilün mefâilün mefâilün mefâilün

3.4.1.13. Mevlam Sana

Hüseyinî

NİM SOFYAN

MEVLÂM SANA..

Güfte: Ali Ulvi Kurucu

Beste: Ali Kemâl Belviranlı

Mevlâm sana ersem diye Aşkâ düşen
per vâ ne yim Mevlâm sana ersem diye
aşkâ düşen per vâ ne yim
Ce mâ li ni görsem diye aşkâ düşen
Vuslat ü mi diy le yaşar " " " "
per vâ ne yim ce mâ li ni görsem diye
" " " "
aşkâ düşen per vâ ne yim
Al lah aşkâ düşen per vâ ne yim
Gözyaş larım durmaz taşar seller gi bi çağ lar co şar

Mevlâm sana ersem diye,
Aşka düşen pervaneyim.
Cemâlini görsem diye,
Aşka düşen pervaneyim.

Göz yaşlarım durmaz taşar,
Seller gibi çağlar coşar,
Vuslat ümidiyle yaşar,
Aşka düşen pervaneyim.

Derdinle ağlar inlerim,
Arşa çıkar eninlerim.
Bülbül şakır ben dinlerim,
Aşka düşen pervaneyim.

Kevni temâşâ eylerim,
Nevây-ı aşkı söylerim,
Sensiz cihânı neylerim,
Aşka düşen pervaneyim.

3.4.1.14. Rûhum Sana

Hicaz

RÛHUM SANA.. Güfte : Ali Ulvi Kurucu
Beste : Ali Kemâl Belviranlı

Yürük semâî

Rû hum sa na â şık . sa na hay ran . dir e fen . . . dim

Bir ben de ğil â . lem . sa na kur . . .

ban . dir e fen . . . dim ya ra sül Al lahî

bir bende ğil â . lem . sa na kur .

ban . dir e fen . . . dim

Rûhum sana âşık, sana hayrandır_Efendim,
Bir ben değil_âlem sana kurbandır_Efendim.

Vezni : Fa'lün feilâtün feilâtün feilâtün

Ecrâm_ü felek, Levh_u Kalem mest-i nigâhın,
Medheyleyen_ahlâkını KUR'AN'dır_Efendim.

Mahşerde nebiler bile senden meded ister,
Rahmet, diyen_âlemlere RAHMAN'dır_Efendim.

Kıtmiriniz_Ey Şâh-ı Rusûl, koğma kapından,
Âsîlere luffun yüce fermanıdır_Efendim.

3.4.1.15. Tecellilerle Mest Olmuş

Hüzzam
TECELLİLERLE MEST OLMUŞ..

SOFYAN

Güfte: Ali Ulvi Kurucu
Beste: Ali Kemâl Belviranlı

Te cel . . li . . ler le mest ol muş

Se her vak tin de â . . . rif ler

Se mâ . dan ar sı â . la dan
u zak lik lar 'bi rer na çiz

i nen en uâ ri sey . rey ler
ce ma at tir bu hal . . uet te

se mâ . . dan . . ar sı a . la . . dan
u zak . . lik . . lar bi rer na . . çiz

i nen . en . . uâ ri sey . rey . ler
ce ma at tir bu hal . . uet te

Meyan.
Te el . liy yâ ta gerk . . ol muş

3.4.1.16. Yanan Kalbe

Düyek Rast Güfte: Yanar DEDE
YANAN KALBE.. Beste: Ali Kemâl Belviranlı

ya nan kal be de vâ . . sin sen
 bu lun . . maz bir sı fâ . sin sen
 Mu az . zam bir se hâ . sin sen
 ce mâ lin le Fe râtî nâk et
 di ler . . sen rû nû mâ . sin sen
 ki yan . . dîm ya ta sül Al lah
 mu az . zam bir se na . sin sen
 ce mâ lin le Fe râtî nâk et
 di ler . . sen rû nû mâ . sin sen
 ki yan . . dîm ya ta sül Al lah
 Ha bi bi kib ri yâ . . sin sen
 Mu ham . . med Mus ta fâ . . sin sen

Meyan.

Yanan kalbe devûsün sen, bulunmaz bir şifâsın sen;
Muazzam bir şehâsın sen, dilersem rû-nûmûsün sen.
Habib-i Kibriyasın sen, Muhammed Mustafâsın sen :
Cemâlinle ferahnâk_et, ki yandım Yâ Rasûlallah.

Susuz kalsam yanar çâllerde can versem, elem duymam;
Yanar dağlar yanar başınmda, ummanlarda nem duymam.
Alevler yağsa göklerden ve ben masseyleşem duymam :
Cemâlinle ferahnâk_et, ki yandım Yâ Rasûlallah.

Gül_aşmaz, çağlayan akmaz, îâhî nûrun_almazsa;
Sâner âlem, nefes kalmaz, felek manzûrun_almazsa;
Frâk ağlar, visâl ağlar, ezeli mesrûrun_almazsa :
Cemâlinle ferahnâk_et, ki yandım Yâ Rasûlallah.

Yezâ : Mevâzûn mevlânâ mevâzûn mevlânâ

Eriş canlar, o gülbü-yi revanbahşın havâsından,
Güneş tırer, yanar cîdânın bak ihtirâsından.
Perişon bir niyâz inler, hayâhn mürtehâsından :
Cemâlinle ferahnâk_et, ki yandım Yâ Rasûlallah.

3.4.2. Çeşitli Makamlarda Salât-ü Selam Besteleri

3.4.2.1. Uşşak Makamında Salât-u Selam

1— Allâhümme Salli alel Mustafâ...

MAKAM: UŞŞAK

Al lâ hümme sal li a lel Mustafâ bedi
il ce mâ li ve bah rit ve ja vesallia ley
hi ke mâ yen be . . . yi es sâ
dik Mu ham med a ley his se lâm
dik Mu ham med a ley his se lâm

3.4.2.2. Hicaz Makamında Salât-u Selam

HICAZ SALÂT U SELAM

BESTE: Ali Kemâl Belviranlı

Al la hümme sal li a lâ sey yi di na Mu ham med

3.4.2.3. Hüseyini Makamında Salât-u Selam

HÜSEYİNİ SALÂT U SELÂM

BESTE: Ali Kemâl Belviranlı

Al la hümme sal li a lâ sey yi di na . . Muhammed

3.4.2.4. Saba Makamında Salât-u Selam

SABÂ SALÂT U SELÂM

BESTE: Ali Kemâl Belviranlı

Al la hümme sal li a lâ sey yi di na . . Muhammed

3.4.2.5. Uşşak Makamında Salât-u Selam

UŞŞAK SALÂT U SELÂM

BESTE: Ali Kemâl Belviranlı

Al la hümme sal li a lâ sey yi di na Muhammed

3.4.2.6. Acemaşiran Makamında Salât-u Selam

ACEMAŞIRAN SALÂT U SELÂM

BESTE : Ali Kemâl Belviranlı

Al la hümme salli a lâ sey yi di na . . . Mu ham med

3.4.2.7. Rast Makamında Salât-u Selam

RAST SALÂT U SELÂM

BESTE : Ali Kemâl Belviranlı

Al la hümme salli a lâ sey yi di na Mu ham med

3.4.2.8. Hüzzam Makamında Salât-u Selam

HÜZZAM SALÂT U SELÂM

BESTE : Ali Kemâl Belviranlı

Al la hümme salli a lâ sey yi di na Mu ham med

3.4.3. Hicaz Makamında Telbiyesi

HICAZ TELBIYE

BESTE : Ali Kemâl Belviranlı

Handwritten musical score for Hicaz Telbiye in 5/4 time, featuring three staves of music with lyrics in Turkish. The score is written in a single system with three staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 5/4 time signature. The lyrics are: *leb beyk Al lâ kümme leb beyk leb beyk*. The second staff continues the melody with lyrics: *lâ şe ri ke le ke leb beyk in nel hamde ven*. The third staff concludes the piece with lyrics: *ni me te le ke vel mülk lâ şe ri ke leh ..*. The music is written in a simple, clear hand with various note values, rests, and ornaments (shamsas) above the notes.

leb beyk Al lâ kümme leb beyk leb beyk

lâ şe ri ke le ke leb beyk in nel hamde ven

ni me te le ke vel mülk lâ şe ri ke leh ..

4. BÖLÜM

YAKINLARININ DR. ALİ KEMAL BELVİRANLI HAKKINDA İZLENİMLERİ

4.1. ÖMER ZİYA BELVİRANLI (EN KÜÇÜK KARDEŞİ)

Ali Kemal ağabeyim 1923 yılında doğmuştur. Bizim en büyüğümüzdür. Kendisini çok iyi geliştirmişti. Tam bir dava adamıydı. Yazmış olduğu İslam Prensipleri kitabıyla o dönemde büyük bir boşluğu doldurmuştu. Aynı zamanda musikîşinastı, Ali Ulvi Ağabeyin şiirlerinden bestelediği birçok bestesi var. Ali Ulvi Ağabeyi tanıtan Gümüş Tül ve Alevler isimli kitabındaki yazılarıyla Ali Kemal Ağabeyim olmuştur. Sohbetlerinde bir Osmanlı münevverinin nasıl olması gerektiğini temsil eden biriydi. Hat sanatları, süsleme sanatları, hepsine de vakıf olan biriydi. Fakat musikî tarafı ağır basardı. Özellikle Anadolu’da, camii musikisine önemli katkıları oldu. Bektaşî nefesi gibi zor şeyleri seçmezdi. Çok yönlü bir insandı. Benim Bekir Sıtkı Sezgin hoca ile çıkardığım “Kök” dergisinde aruz ile ilgili bir yazı yazdı ki buradaki konservatuarlarda hâlâ onları çalışırlar. Ben de o yazıyı kullanmalarına izin verdim. Hat konusunda da en büyük üstadları tanırđı. Onlarla meşk ederdi. Musikîde usuller konusunda çok iyiydi. Kayınpederim Nuri Yılmazgil ile beraber Sadettin Kaynak’ın talebeleriydiler. Usulleri ve makam inceliklerini Sadettin Kaynak’tan talim etmişdir. Ağabeyim usulde üstadığı. İlahinin başını duyunca hemen makamını bilir ve usule vurmaya başlardı. Konya’da musikî ile uğraşanların hemen hemen hepsine usul dersi vermişdir. Mevlevî ayini icrasına da gidiyordu. Hafız Kani Karaca, Sadettin Heper, mutrip heyetinin başı idi. O zamanki mutrip heyeti çok güzeldi. Hala ona denk bir heyet yok günümüzde. Ağabeyimin müthiş bir hafızası vardı. Şiire karşı ilgisi vardı. Mesela Mehmet Akif’in Safahatını billur gibi okurdu ezberinden.

Ali Kemal ağabeyim Konya’da kendi muayenehanesinde hekimliğini sürdürüyordu. Dâhiliyede özellikle gastroenteroloji alanında kendini geliştirmişti. Muayenehanesi çok genişti. Şeb-i aruz törenlerine veya başka bir sebeple Konya’ya gelen tanıdıkları Ali Kemal ağabeyimin yanına uğrardı. Ali Kemal ağabeyim de misafirlerine fevkalade ilgi gösterirdi.

Kurduğu Aydın Fikirler Kulübü ile çok güzel hizmetler vermiştir. O hep gençlere yönelik, onların eğitimine yönelik çalışmalar yapardı. Bilhassa kız öğrenciler Ali Kemal ağabeyimi bir baba, bir üstad olarak bilirler ziyaret ederlerdi. Konya’da öğrencilik yapan öğrenciler mutlaka ağabeyime gider onun desteklerini görürdü. Ağabeyim onları yönlendirir hangi temel eserleri okuyacaklarını söyler, temin ederdi. Hatta maddi durumu müsait olmayanların ihtiyacını karşılardı. Hanımların da dini hayatta aktif olmalarını isterdi. Sadece hanımların katıldığı toplantılar olur, şiirler okunur, ilahiler ve klasik şarkılar okunurdu. Benim hanımım da burayı idare ederdi. İçeriye erkek sinek dahi giremezdi.

Zor şartlar altında İstanbul’a tıbbiyeye gitti. Kemalettin Erbakan, Asım Taşer dönem arkadaşlarıydı. Öyle bir dönemde İslamın Nuru isimli dergiyi çıkarıp iki yıl yürüttü. Bizim camianın çıkardığı ilk dergilerdendi. Bir heyecanı, irfanı vardı. İslamın Nurunda gördüğümüz yazar kadrosunun aslında yazma alışkanlığı yoktu. Hem yazdıran, hem onları mecmuada neşreden, tanıtan Ali Kemal ağabeyim olmuştur. Osmanlıca’yı ilk defa fihristlere girerek bugünlere taşıyan köprü Ali Kemal Ağabeyim olmuştur. Gözaltına bile alındığı oldu ama o zor şartlar altında o kapıları aralayıp Osmanlıca’yı bugüne getirmiştir.

İstanbul’da çok iyi kitlelerle beraberdi. Mahmud Sami Ramazanoğlu ile Ömer Nasuhi Bilmen ile çok büyük yakınlıkları vardı. Mahmud Sami Efendi’ye müntesipti. Ancak Abdülaziz Bekkine, Mehmet Zahid Kotku, Nazım Kıbrısî gibi isimlerle de yakından görüşürdü. O dönemde var olan meşayih şimdiki gibi birbirleri ile rekabet halinde değildi. Mahmut Sami Efendi Abdülaziz Bekkine’ye mutlaka giderdi. O zaman bağlı olsa bile bir başka üstadla mutlaka görüşülürdü kıskançlık yoktu. Tam tersi birbirine tamamlayıcı olmaya çalışırlardı. Bilhassa gönderirlerdi gidin elini öpün benim selamımı söyleyin derlerdi. Ben bilhassa şahidim Mehmet Zahid Kotku Erenköy’e Sami Efendi ile bayramlaşmaya geldi. O da iade-i ziyaret yapardı. Katiyen birbirini küçük düşürecek en ufak bir konuşmaya dahi izin verilmezdi. Bir saygı vardı. Şimdi tamamen farklılaştı.

Ali Kemal ağabeyim dine hizmetten geri kalmadı. 27 Mayıs ihtilâlinde babamı ve Ali Kemal ağabeyimi götürdüler. Hem de sürükleyerek. Bizim çok zengin bir kütüphanemiz vardı. Ona da zarar verdiler. Ali Kemal ağabeyim ömrünün sonuna kadar İslam’a hizmet etmiştir. İslam’ın şuurunu son anına kadar kaybetmemiştir. Son

zamanlarında alzheimer hastası olduğunda bile Kur'ân okur, namaz kılar. 14 Eylül 2003'te vefat etti. Hacı Fettah mezarlığında, bizim aile kabristanımızda metfundur. Allah rahmet eylesin. Hala onun kitapları okunuyor. Okundukça hizmeti devam etmektedir. Böyle bir sülaleye mensup olduğum için ve bu soyadı taşıdığım için ben de hamd ediyorum.¹³⁸

4.2. EYMEN BELVİRANLI (BÜYÜK OĞLU)

Babam Ali Kemal Belviranlı, sosyal hayatta çok çok faal bir şahsiyetti. Yaratılışından gelen bir çalışkanlık, gayret ve azmi vardı. Birçok şahısla tanışma, irtibat kurma, fikir alışverişinde bulunma, muhtelif faaliyetlerde bulunmak gibi gayretleri vardı. Bu çalışkanlık ve faaliyetlerinin beraber olduğu kişiler tarafından da paylaşılmasını isterdi. Dini hayatın idamesi, yaşanması, dini bilgilerin daha iyi öğrenilmesi, bilhassa hanımların dini hayatta var olması için büyük gayretler göstermiştir.

Buna örnek olarak; kız çocukları için özel bir okul şeklinde (resmi olmayan) bir kurs açmıştır. Yakın arkadaşlarıyla birlikte açtıkları bu kursta ortaokul müfredatına uygun olarak dersler verilirdi. Konya'nın kaliteli öğretmenleri bu kursta ders verirlerdi. Ayrıca Kur'ân, basit Arapça, Osmanlıca, ilmihal bilgileri, güzel yazı (hat), şiir, dini musikî gibi dersler de verilirdi. Bu derslere Konya'nın tanınmış hocaları girerlerdi. İngilizce ve Osmanlıca derslerini bizzat kendisi vermiştir. Bu çocuklar daha sonra dışarıdan ortaokul bitirme imtihanlarına girmişler, girdikleri derslerde bir veya iki imtihan sonunda dersleri vermişlerdir. Fakat başörtüsü sebebiyle imtihana girişleri engellenmiş ve ortaokulu bitirmeleri mümkün olmamıştır. Dini ve sosyal hayatta ülke çapında tanınmış şahsiyetler bu kursta sohbetlerde bulunmuşlar, çeşitli konularda bilgi ve görgülerini aktarmışlardır.

Amerika'daki Müslümanların talebiyle bir Ramazan ayında emekli imam Ahmet Sakarya hoca efendi ile birlikte Konya'dan Amerika'ya gitmiş ve orada iki ay kalmıştır. Ahmet hoca efendi bir müddet daha orada kalmış ve Kur'ân hocalığı yapmıştır. Daha sonra babam doktorluk bilgi ve görgüsünü geliştirmek için 1963 yılında İngiltere'ye gitmiş, muhtelif hastanelerde çalışmış ve altı yıl kaldıktan sonra

¹³⁸ Ömer Ziya Belviranlı, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (İstanbul: 5 Nisan 2019).

1968 yılında yurda dönmüştür. Orada da, kitaplarından bazılarını yayıma hazırlamıştır.

Babam çok aktifti herkesle görüşürdü. Nazım Kıbrısî, Mehmet Zahid Kotku ile de çok samimiydi ama Ramazanoğlu Sami Efendi'ye bağlıydı. Tasavvufa bağlılığı hürmeti vardı fakat babam için tasavvufun içinde önce şeriat tarafı gelirdi. Şer'i hükümlere uymak, şeriata karşı gelmemek onun için önde gelirdi. Şer'i hükümleri yumuşatmak en sevmediği konulardı. Hatta öyle bir şeyle karşılaşırca "bunlar boş lakırdı!" der kızardı. Ona göre mühim olan evvela Allah'ın koyduğu hükümlere ve Efendimizin sünnetine uymaktı.¹³⁹

4.3. BETÜL BELVİRANLI ECİRLİ (KIZI)

Babam çok sosyal aktif biri olduğu için evimizin misafiri bol olurdu. Bayan erkek ayrı oturduğumuz için ben annemle beraber bayanlara hizmet ederdik. Erkek kardeşlerim de erkeklere hizmet ederdi. Hep büyük şahsiyetler gelirdi evimize. O sayede çok büyük zatlar tanıdım. Özal ailesi gelirdi. Nazım Kıbrısî gelirdi. İskenderpaşa cemaati gelirdi. En başmisafirimiz de Ali Ulvi Kurucu idi. Yazın ailesiyle beraber geldikleri zaman bizde kalırlardı. Onları ağırlardık ve onlar geldi diye Konya'da onları tanıyan seven herkes ziyarete bize gelirdi. Bilhassa akşamları gelirlerdi. Sohbetler olurdu. Ali Ulvi amca şiirler okurdu. Çok güzel olurdu o geceler.

Babam çok aktifti. Dışarıdaki faaliyetlerinden dolayı, hazırladığı kitaplardan dolayı onunla çok vakit geçiremedik. Biraz sert ve otoriterdi. Biz babamız olarak saygı duyardık. Etrafında öğrenciler çoktu. Sürekli onlarla ilgilenir, onlara bir şeyler öğretmek için gayret ederdi. Konya'da kız öğrenciler için bir özel okul açtı. Bu okul bir müddet devam etti. O öğrenciler lise imtihanına girdiler. Bir kısmı liseyi dışarıdan bitirdi, bir kısmı başörtü yasağından dolayı okumadı. O okulun başarısı çok iyiydi. Kur'ân-ı Kerim, Osmanlıca, Arapça, İngilizce dersleri veriliyordu. Hocaları çok kaliteliydi. Talebeleri hala söylerler. "Biz çok şey öğrendik. Bilhassa Ali Kemal hocamızdan çok güzel İngilizce öğrendik." Diye bahsederler. Sonra da kapandı o okul. Ben ortaokula başladığımda babam İngiltere'deydi. Aileden benim okumamam için tepki geldi. Sonra babamı aradılar okulu bırakmak zorunda kaldım. Babam aktif

¹³⁹ 19 Nisan 2019 Tarihinde Oğlu Eymen Belviranlı İle Yapılan Telefon Görüşmesi.

biri olduğu için hareketli canlı bir hayatımız vardı. Daha sonra ben evlendim. Eşimin işinden dolayı Erzurum'a gittim. Şehir şehir dolaştım. Yıllar sonra Konya'ya döndüğümde babamın rahatsızlığı başlamıştı. 6 ay tıp fakültesinde kaldıktan sonra vefat etti. Seveni çok olduğu için cenazesi kalabalıktı. Allah rahmet eylesin.¹⁴⁰

4.4. ÖMER FARUK BELVİRANLI (YEĞENİ)

Ali Kemal amcam münevver bir insandı. Kültür adamıydı. Tam anlamıyla gönül insanıydı. Hayatı boyunca ilme, irfana, sanata, edebiyata, maneviyata, hizmet etmiştir. Kendini tamamen hem İslami ilimlerle hem de dünyevi ilimlerle donatmıştı. Çok zeki idi. Daha karşısındaki konuşmadan ne demek istediğini anlardı. Çocuklarla çok ilgilenirdi. Gençlere çok önem verirdi. Kur'ân Kurslarına ve İmam Hatip okullarına derslere giderdi. Onlara musikî dersi verdiği gibi İslami ilimler dersi de verirdi. Musikî, hat, aruz, Osmanlıca, İngilizce, Arapça, hepsine vakıftı. Amcamın mesleği doktorluk ama O hem edipti, hem mütefekkir, hem musikîşinastı.

Amcam çok disiplinliydi. Hayat felsefesi çok ciddi idi. Mesela biz yanına giderken çekinirdik. Ama yinede ben onunla arkadaş gibiydim yanına gider, her derdimi paylaşırdım. Beni çok sevdi ben de onu çok sevdim. Biri konuşurken onu dinlerdi ama kendi konuşurken de konuşanı sevmezdi. Hiç boş oturmaz her hususta devamlı kitap okurdu. Hayır, hasenatı çok sevdi. Hastalarını ücretsiz muayene ederdi. Fakir doktoruydu. Para veya madde hiç gözünde olmazdı. Çok güzel ve çok temiz giyinir kendisine çok dikkat ederdi. Cemaatle namaz kılmaya dikkat ederdi. Camiye gidemezsek, amcam imam olur biz arkasında cemaat olarak namaz kılardık. Çok güzel Kur'ân-ı Kerim tilaveti vardı. Sesi güzeldi.

Sami Efendi Hazretlerine müntesipti. Sami Efendi Konya'ya geldiğinde amcamda kalırdı. Ayrıca amcam Mehmet Zahit Kotku ile de çok görüşürdü. Abdurrahman Gürses hoca ile çok samimi dostluğu vardı. Benim musikîye katılmamda, musikî ile hemhal olmamda amcamın etkisi çok büyüktür. 1970'li yıllarda daha imam hatip lisesi öğrenimime başlamamışken beraber musikî meclislerine giderdik. Amcam bana usul öğretirdi. Beraber Mevlevi ayini de meşk ederdik. Hiç unutmuyorum beyati makamında bir Mevlevi ayiniydi...

¹⁴⁰ 26 Nisan 2019 Tarihinde Kızı Betül Ecirli İle Yapılan Telefon Görüşmesi

Bir gün babam ve amcam beraber İstanbul'a Mahmud Sami Ramazanoğlu'na ziyarete gitmişler. Sami Efendi, amcama "Hafız Abdurrahman Gürses rahatsızmış bir ziyarete gidelim" demiş. Beraber hastaneye gitmişler. Amcam doktor olduğu için hasta dosyasına bakmış, kanser bütün vücudunu sarmış. Çok kısa ömrü kalmış görünüyor. Sami Efendi Abdurrahman Efendiye sarılıp üç dört dakika öyle kalmışlar. Sami Efendi "Abdurrahman Efendi sen daha çok talebe yetiştireceksin inşallah" demiş. Ve öyle de olmuş. O ziyaretten yedi sekiz sene sonra Sami Efendi vefat etti. Hafız Abdurrahman Efendi Sami Efendiden on sene sonra vefat etti.

Amcam ömrünün son zamanlarında alzheimer hastası oldu ama çok zeki olduğu için ilk başlarda hasta olduğunu belli etmezdi. Çocuklar nasıl? İşe devam ediyor musun? Şeklinde sorular sorar kim olduğunu çıkarmaya çalışırdı. Sonra araştırma hastanesinde vefat etti. Cenazesi müthiş kalabalıktı. Hacı Fettah mezarlığına, babasının ayakucuna, kardeşlerinin yanına defnedildi. Allah rahmet eylesin. Amcamın bizler üzerinde, Konya üzerinde, gençler üzerinde hakkı çoktu.¹⁴¹

4.5. HÜSEYİN ÖKSÜZ (HATTAT, ARKADAŞI)

Ali Kemal Belviranlı esasen babamın arkadaşıdır. Benim ilkokula gittiğim yıllarda o doktordu. Biz onu babamız gibi sayar gördüğümüz yerlerde hürmet ederdik. O dönemde çok eser çıkarılamıyordu. Ama Ali Kemal Bey üniversitede başlamış eser çıkarmaya. Her şeyin yasaklandığı bir dönemde İslamın Nuru mecmuasını çıkarıyor. Sempatik bir yaradılışı vardı. Üstadlardan yazı alıp mecmuayı yürütmüş. Çok narin, çok kibar biriydi. Konuşmasında sesini yükseltmeyen biriydi. Çok bilgiliydi. İncancından asla vazgeçmezdi. Benim eczacılık yaptığım yıllarda o da doktor tabii mesleklerimiz birbirine yakın olduğu için zaman zaman ziyaretine giderdim, sohbet ederdik. Musikîşinastı. Birçok bestesi var bestelerinin çoğunun güftesini Ali Ulvi Bey'den seçmiş. Güftesi Yaman Dede'ye ait olan bir bestesi de var. Bir gün bir toplantıdaydık. Ali Kemal ağabey, "Ben hayatımda Yaman dede kadar ağlayan bir kimse görmedim" dedi. Ne zaman Peygamberimiz anılsa iki gözü iki çeşme ağlarmış Yaman Dede. Önceleri Yaman Dede denirdi. Sonra Yanar Dede denilmiş. Nuri Yılmazgil, Fevzi Özçimi en yakın arkadaşlarıydı ve üçü hiç ayrılmazdı. Her yerde beraber olurlardı. Bazen mevlid okunacak olurdu üçü beraber gider okurlardı. Seyahat ederlerse üçü yaparlardı. Mahmut Sami Efendiye intisabı

¹⁴¹ Ömer Faruk Belviranlı, Kültür Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı İle Yapılan "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (Ankara: 19 Mart 2019).

vardı. Ali Kemal ağabeyin tanınması eserleri, musikî çalışması, dini musikî ile ilgili çalışmaları doktorluğundan daha çok öne çıkmıştı. Geçimini doktorlukla yapıyordu ama diğer çalışmalarına ağırlık veriyordu. Hattat Halim hocaya o zamanlar gidip birçok şey yazdırmış mecmuası için. Ben de yazılarını yazdım. Osmanlıca ile ilgili çok çalışmaları var. Çalışmalarının ağırlığı bilhassa Osmanlıca ve ilmihaldi. Kendi kafesinin içinde durmadan karınca gibi çalışan bir kimse idi. Süper zeki biriydi. Zaman zaman bundan dolayı kabına sığamayan bir insandı.¹⁴²

4.6. NECMETTİN TURİNAY (YAZAR)

İmparatorluk ve cumhuriyet dönemlerinin her türlü birikimini hâiz, asır-dîde şahsiyetleri bir araya getiren, İslamın Nuru sayfalarında müktesebatlarını ortaya koymalarına imkân sağlayan kişidir Ali Kemal Belviranlı. Dolayısıyla tıbbiyeden yenice, 1949'da mezun olmuş bu genç doktora, daha bir dikkat etmemiz gerekecek demektir. Bu genç doktor, Alaattin Yavaşca'nın Tıbbiye'den dönem arkadaşı. Onun kadar büyük bir bestekâr, fakat şimdiki halde onu kimseler hatırlamıyor. Aynı zamanda da büyük musikî üstadımız Saadettin Kaynak'ın en seçkin talebelerinden biri. Bir de o dönemin âlim ve her biri ile derin bir muarefesi söz konusu. Daha doğrusu da tıp tahsili yıllarında onları dinleye dinleye, adeta genç yaşında kemale ermiş pırıl pırıl bir zekâ örneği. Doğu ve Batı dillerine, kültürlerine de aynı derecede vakıf bir yetenek. Fakat bu kabiliyet İslamın Nuru denemesine rağmen de yazı, yazmaya kendini bütünüyle vermemiş. Birkaç kıymetli kitabı ile iktifa etmiş. İslamın Nuru'ndan sonra ne olmuşsa olmuş, kendi inzivasına çekilmiş ve içindeki sesleri dinlemeye vermiş kendini. Kuşkusuz doktorluğunu insanlığa, halka vakfetmekten gene de geri durmamış. Fakat o arada içindeki ezgili, ilahi nağmelerin davetine uyarak, kendi müziğinin ummanında kaybolup gitmiş. Yahya Kemal'in dediği gibi, "gemiler geçmeyen bir ummanda" hala daha gidermiş o! İsterseniz onun bir hizmetini daha analım burada. Daha doğrusu da Ali Kemal Belviranlı'nın, Merhum Hasan Basri Çantay'ın üç ciltlik Kur'ânı Hakim ve Meali Kerimi'nin çıkış haberi, derginin Ekim 1952'de çıkan on sekizinci sayısında duyuruluyor. İşte bu büyük eserin ilk yazımını tashihlerini, sayfa düzenini gerçekleştiren kişi, o Ali Kemal Belviranlı'dan başkası değil. Hatta eserin basıldığı matbaayı bile ayarlayan odur. Ne büyük bir hizmet, düşünseniz ya! Eğer Ali Kemal Belviranlı olmasaydı Çantay'ın

¹⁴² Hüseyin Öksüz, Konya Karatay Üniversitesi Geleneksel Türk El Sanatları Öğretim Üyesi İle Yapılan, "Ali Kemal Belviranlı" Konulu Görüşme (Konya: 28 Nisan 2017).

meali, aynen “Akifname”si gibi on beş yirmi yıl daha beklemek durumunda kalmaz mıydı? İşte tarihin bazen böyle gizli kahramanları da oluyor demek ki! Ruhu şad olsun. Kulaklarımızda da onun şu hicaz ilahisi çınlasın dursun:

Ben Resulü Kibriya'nın bülbülü nalânıyım

Mücrimin gerçi, cemali Mustafa hayranıyım...¹⁴³

4.7. KAMİL YEŞİL (YAZAR)

“Ali Kemal Belviranlı zarif bir zattı. Allah rahmet eylesin, Ali Kemal Belviranlı, çok yönlü, adeta on parmağında on marifet olan bir insandı. Osmanlı Türkçesi’ni en iyi bilen kişilerden biri olarak kurduğu Nedve Yayınları arasında Osmanlı Türkçesi’ni öğrenmeyi kolaylaştıran eserler çıkarmış, İslam medeniyetinin en önemli unsurlarından olan aruz ölçüsü ile yakından ilgilenmiş, hat ve musikî ile uğraşmıştır.

Bendeniz hat zevkini önce onun çalışmalarından aldım. Öyle sanıyorum ki Ali Kemal Belviranlı, bu zevki Sami Efendi Hazretlerinin el yazılarından almıştır. Üstadımızın el yazılarını görenler, onun tam bir hat ustası olduğu konusunda ittifak ederler. Bir harf ki onunla Kur’ân ve Hazreti Peygamberin sözleri yazılmaktadır; elbette ki en güzel şekilde yazılmalıdır. Sami Efendimiz işte böyle düşünürdü. Bu anlayışın arka planında da “Allah güzeldir, güzeli sever” kaidesi vardır.

Hem bestekâr hem hanende olan merhum Dr. Ali Kemal Belviranlı, hat sanatının yanında tasavvuf musikîsi ile de ilgilenmiş ve besteler yapmıştır. Kaside-i Bürde’yi usulüyle okuduğu kaset ne yazık ki elimizde değil. Aynı zamanda bir icracı olan Dr. Belviranlı, hatmi hâceganlarda ihvanı coştururdu. Sami Efendi Hazretlerinin, sohbetlerinde genel olarak aşır okuttuğunu, ancak Dr. Belviranlı’nın bulunduğu meclislerde ondan da bir iki kaside, münacat, ilahi dinlediğini biliyoruz.”¹⁴⁴

¹⁴³ Necmettin Turinay, “Asırlık Birikimleri Emanet Eden Dergi”, *Yeni Şafak Gazetesi*, (9 Mayıs 2018), s. 38-39.

¹⁴⁴ Kamil Yeşil, <http://www.belviranli.net/bu-album-listeleri-sarsamayacak>, [1 Nisan 2019].

4.8. HASAN ÖZÖNDER (YAZAR)

“Öğrencilik ve öğretmenliğimin ilk yıllarında Dr. Ali Kemal Bey, mahallemizde komşumuz idi. Bayramlarda ziyaretine giderdik. Sohbetlerine doyamadığımı hatırlıyorum. Muayenehanesi, Aziziye Camii'nin güney-batı karşısında, Tuzcular içinde idi. Sonra, Mevlâna Caddesi'nde, şimdiki Şifa Lokantası'nın yanına taşındı. Zaman zaman burada da ziyaret ederdim. O yıllarda, büyük emek, gayret ve şevkle çalışarak, 'İslâm'ın Prensipleri' adındaki kitabını hazırlamakla da meşgul idi. Bu eseri şimdilerde belki otuza yakın baskı yapmış ve yurt çapında çok büyük dinî hizmetler ifa etmiştir. Son derecede değişik üslup, muhteva ve yaklaşımla özlü bilgiler veren kıymetli bir eserdir. Zaman içerisinde İzmir'den Bitlis'e kadar yaptığım seyahatlerimde Konyalı olduğumu öğrenen birçok kişinin, Dr. Ali Kemal Belviranlı Bey'in bu eserinden övgü ile bahsettiklerine çok defa şahit olmuşum.

Yıllar sonra şimdi düşünüyorum da, Konya'ya 1950'li yıllarda 'dinî mûsıkî' denilen bir muhteşem sanatın varlığını gösteren, dinleten değerlerin başında Dr. Belviranlı ağabey gelir. Nuri Yılmazgil, Feyzi Özçimi, Hasan Hüseyin Varol, Nuri Baş, kardeşi Esad beyefendilerle ve diğer kıymetli insanlarla kurdukları musıkî meclisleri, dinleyenlerin gönüllerini yıkar, duygu ve düşüncelerini disiplin altına alır, bambaşka âlemlere urûcu temin ederdi. Kur'ân-ı Kerîm, Mevlîd ve Na't-ı Şerîf kıraati nasıl olur; Ezân-ı Muhammedî, kamed nasıl okunur; mihrabın, minberin sedası ve edası nasıldır? Biz bunları, onun sayesinde, o zamanki günlerde daha iyi fark ettik.”¹⁴⁵

¹⁴⁵ Hasan Özönder, <https://www.dunyabizim.com/portre/ali-kemal-belviranlı-tam-bir-gonul-insaniydi-h22768.html>, [1 Nisan 2019].

SONUÇ

Tezimizin konusu Ali Kemal Belviranlı'nın Hayatı, Eserleri, Tasavvuf Anlayışı ve Musikîşinaslığıdır. Tezimizi yazarken genellikle araştırma yöntemini kullandık. Bunun dışında röportajlardan ve ses kayıtlarından da yararlanmaya çalıştık. Edindiğimiz bilgilerden yola çıkarak rahmetli Dr. Ali Kemal Belviranlı hakkında birçok bilgiyi öğrenmiş ve yazıya dökmüş bulunuyoruz.

Yaptığımız araştırmalar sonucunda Ali Kemal Bey'in sadece bir doktor değil, 79 yıllık ömrüne birçok güzellik sığdırmış bir musikîşinas, Dünyaya birçok kalıcı eser bırakarak yaşamaya devam eden bir yazar, iyi bir araştırmacı ve gönül ehli bir insan olduğunu görüyoruz.

Tezimizde de bahsettiğimiz üzere küçük yaşlardan itibaren hayatını ilme adanmış, hayatı boyunca kendini geliştirmiş ve çevresindekilerin de gelişmesi için uğraşmıştır. Yaptığı çalışmalarla birçok kişiye fayda sağlamak için çalışmış, çabalamış; ömrünü Kur'an'a ve İslam'a hizmete adanmıştır. Böyle şahsiyetlerin nasıl yetiştiği ve hayata bakış açıları gelecek nesillere aktarılması gereken hususlardır.

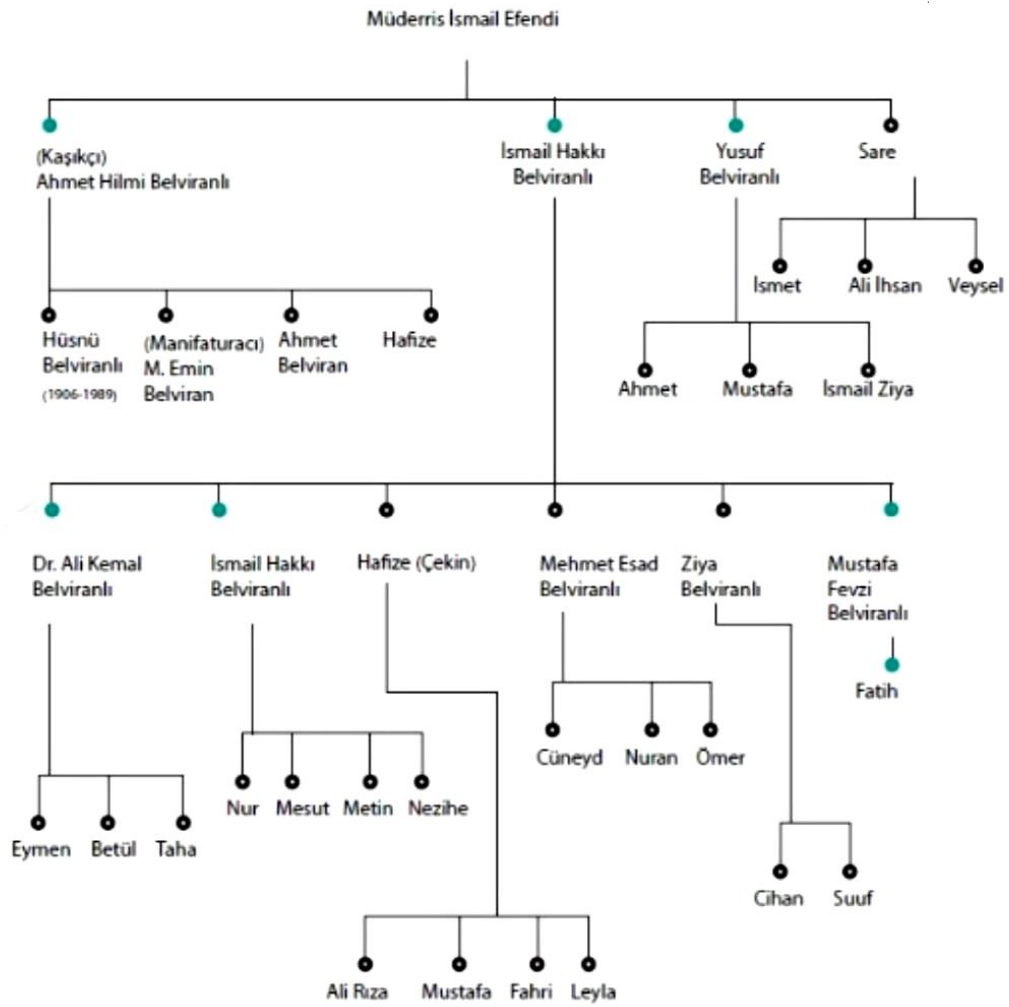
Dedesinin, babasının, kısacası soyunun ilmi kapasitesini de göz önüne alırsak Belviranlı soy ismini hak ettiği yerlere taşıyan Dr. Ali Kemal Belviranlı kendisinden önce ve sonraki nesilleri birbirine bağlayan bir köprüdür. Çünkü Osmanlı'nın son dönemine yetişmiş biridir. Belviranlı, gerek Osmanlıcanın yaşatılması için verdiği uğraş, gerekse o güzel kültürün günümüze taşınması için yayımladığı eserlerle bu vazifesini yerine getirmiştir. Biz de bu çalışmamız ile onun kitaplarında yer almayan hayatını, doğumundan vefatına kadar yaşadıklarını ve yetiştiği çevreyi bir nebze de olsa kaleme alarak bu amacına katkıda bulunmaya çalıştık.

Öğrenciliği başarılarla dolu olan Belviranlı, tahsil hayatından sonra da birçok gencin yetişmesine katkıda bulunmuştur. Şu an arkasından dua eden birçok talebe yetiştirmiştir. Onlara özellikle musikî ve Osmanlıca dersleri vermiştir. Arapçası ve İngilizcesi çok iyi olan Belviranlı bu alanda da öğretici kitaplar hazırlamış, yine ilgilendiği öğrencilerine bu yabancı dilleri de öğretmiştir. Özellikle İslamın Temel Prensipleri kitabını İngilizceye çevirip yayımlamıştır ki bu kitap yayımlandığı dönemde yurt dışındaki eksikliği büyük ölçüde tamamlamıştır.

Ömrü boyunca musikî ile de hemhal olan Belviranlı'nın, dini musikîye özellikle cami musikîsine de katkısı çoktur. Yaptığı çalışmalardan dolayı yeri gelip ailesiyle bile yeteri kadar görüşemeyen ancak yine de dine hizmet eden ve insanoğlunun dünyaya geliş amacını bir an olsun unutmadan çalışan Belviranlı'nın hayatının okuyan herkese ilham vermesini, edindiğimiz bu bilgilerin ve yazdığımız bu tezin faydalı olmasını umuyoruz.

Ek. 1. Belviranlı Ailesinin Soy Ağacı

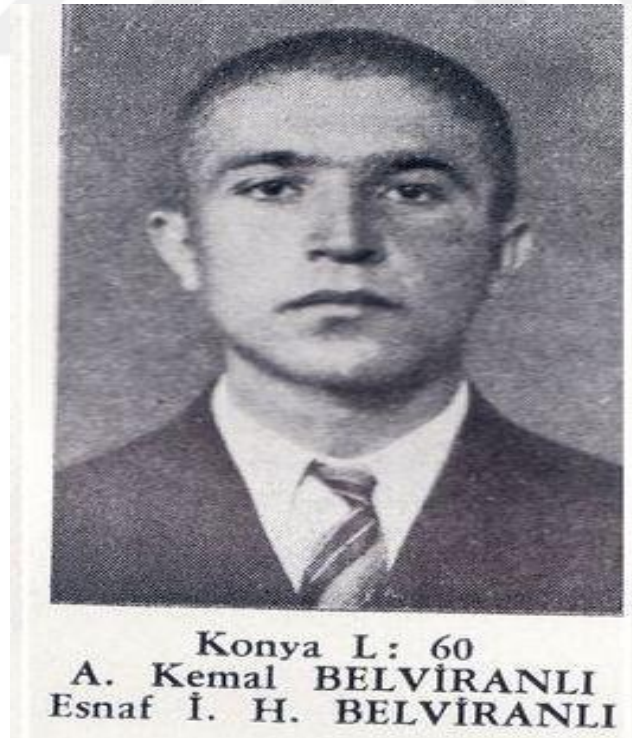

Ek. 2. İsmail Hakkı Efendi'nin Abdullah Vahdi Efendi'den Aldığı İcazetinin Bir Bölümü

Ek.3. Fotoğraflar

Ali Kemal Belviranlı Babası İsmail Hakkı Bey İle Birlikte.

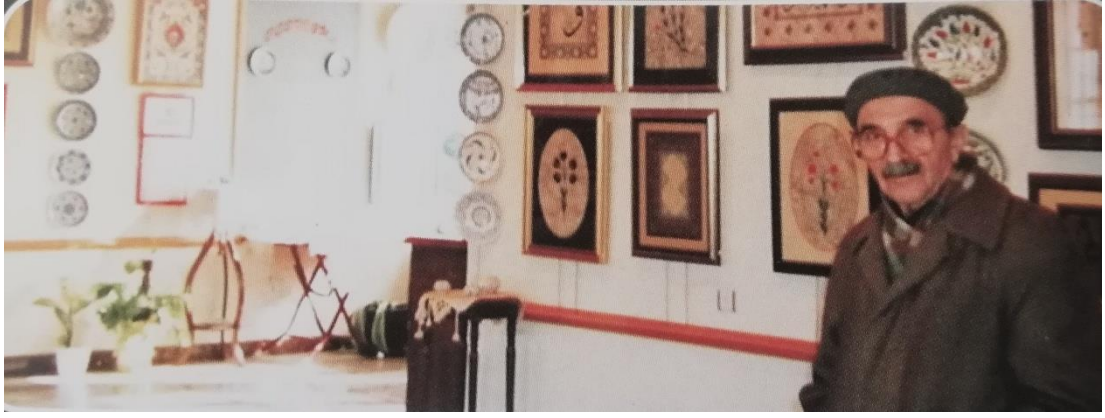
Ali Kemal Belviranlı'nın İftihar Kitabında Yer Alan Fotoğrafı.

Ali Kemal Belviranlı Londra'da.

Ali Kemal Belviranlı Kutsal Topraklarda.

Ali Kemal Belviranlı sergide.

Ali Kemal Belviranlı sergide.

Ali Kemal Belviranlı arkadaşları ile.

Ali Kemal Bey arkadaşları ile evinde.

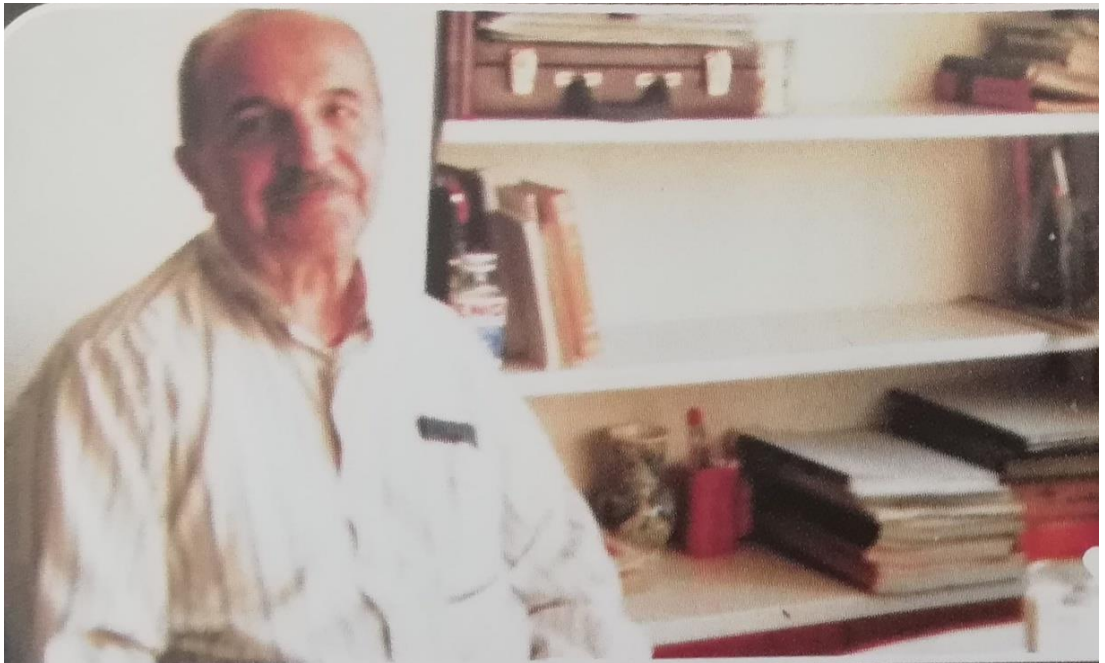
Ali Kemal Belviranlı ve Arkadaşları, Soldan Sağa: Nuri Yılmazgil, Ali Kemal Belviranlı, Hulusi Baybal, Ali Ulvi Kurucu.

Ali Kemal Belviranlı Yalova'da.

Ali Kemal Belviranlı ve Arkadaşları, Soldan Sağa: Ziya Küçükaşcı, Abdullah Rıza,
Ali Ulvi Kurucu, Ali Kemal Belviranlı, Muhtar Bedir, Nuri Yılmazgil.

Ali Kemal Belviranlı.

Ali Kemal Belviranlı Yalova'da.

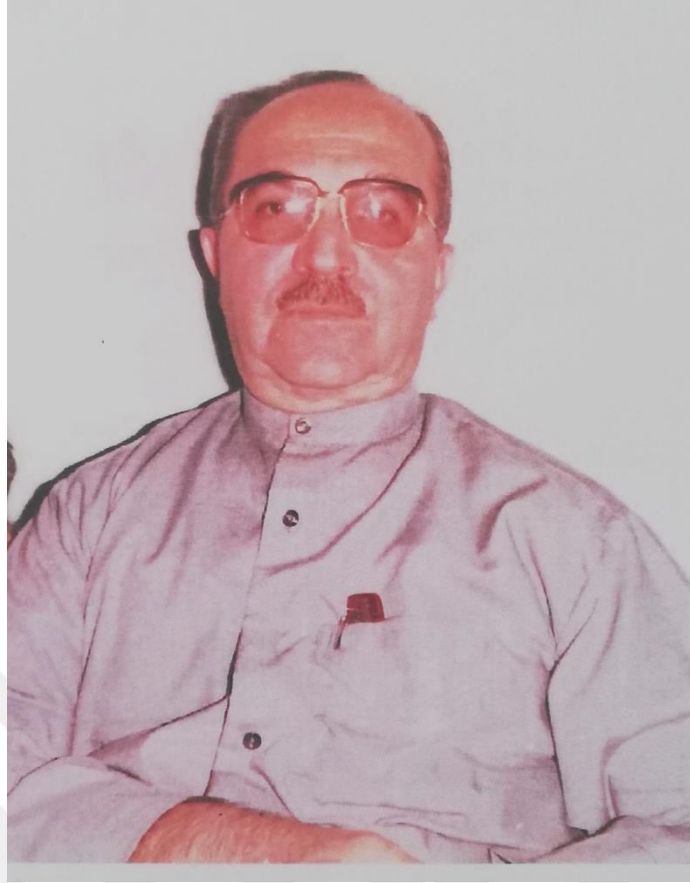
Ali Kemal Belviranlı bir toplantı sonrası arkadaşları ile.

Ali Kemal Belviranlı Konferansta.

Ali Kemal Belviranlı.

Ali Kemal Belviranlı.

Ek. 4. Ali Kemal Belviranlı'nın Kitapları

NİSAN: 1953

SAYI: 24

RECEB: 1372

İSLÂMİN NÛRU

FÂTİH SULTAN MEHMED'İN TÜRBESİ (İstanbul)

CAĞALOĞLU, BAŞMUSAHİP SOKAK No.: 9/1 — İSTANBUL — TELEFON: 23761

Basıldığı yer: İSMAIL AKGÜN MATBAASI — İstanbul

İSLAM

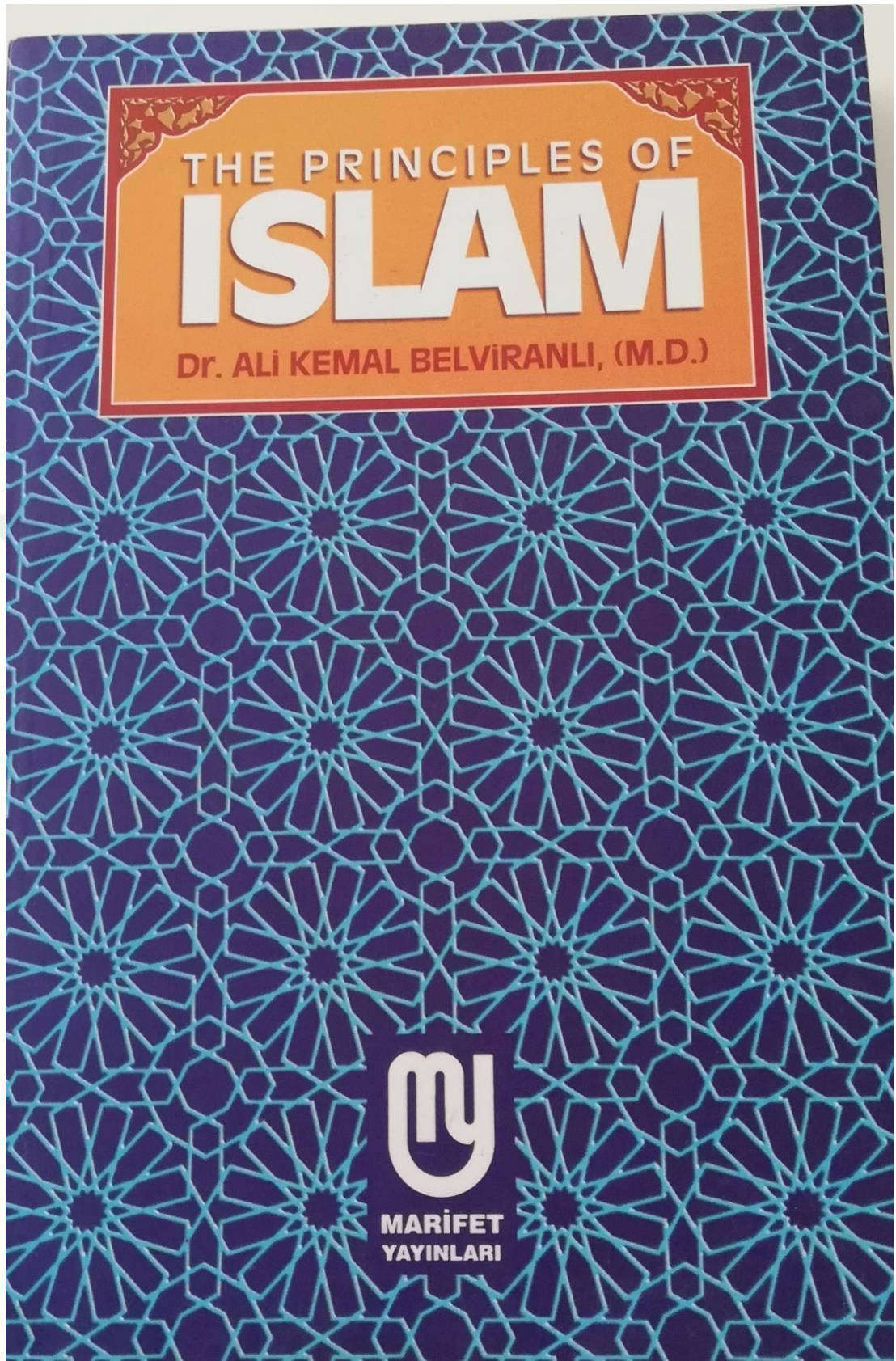
PRENSİPLERİ

Dr. ALİ KEMÂL BELVİRANLI

MARİFET
YAYINLARI

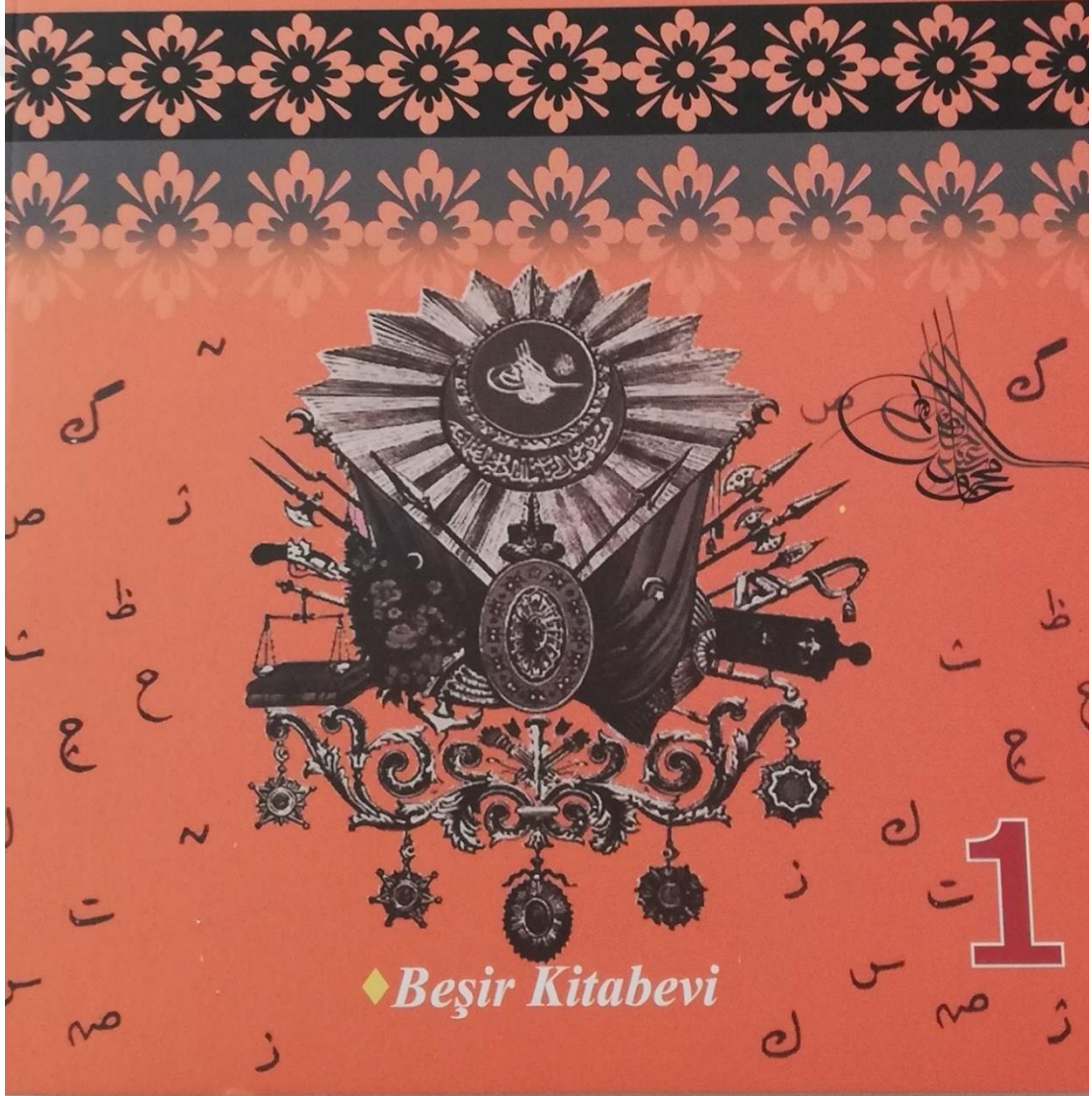
İLÂVELİ
YENİ BASKI

Dr. ALİ KEMÂL BELVİRANLI

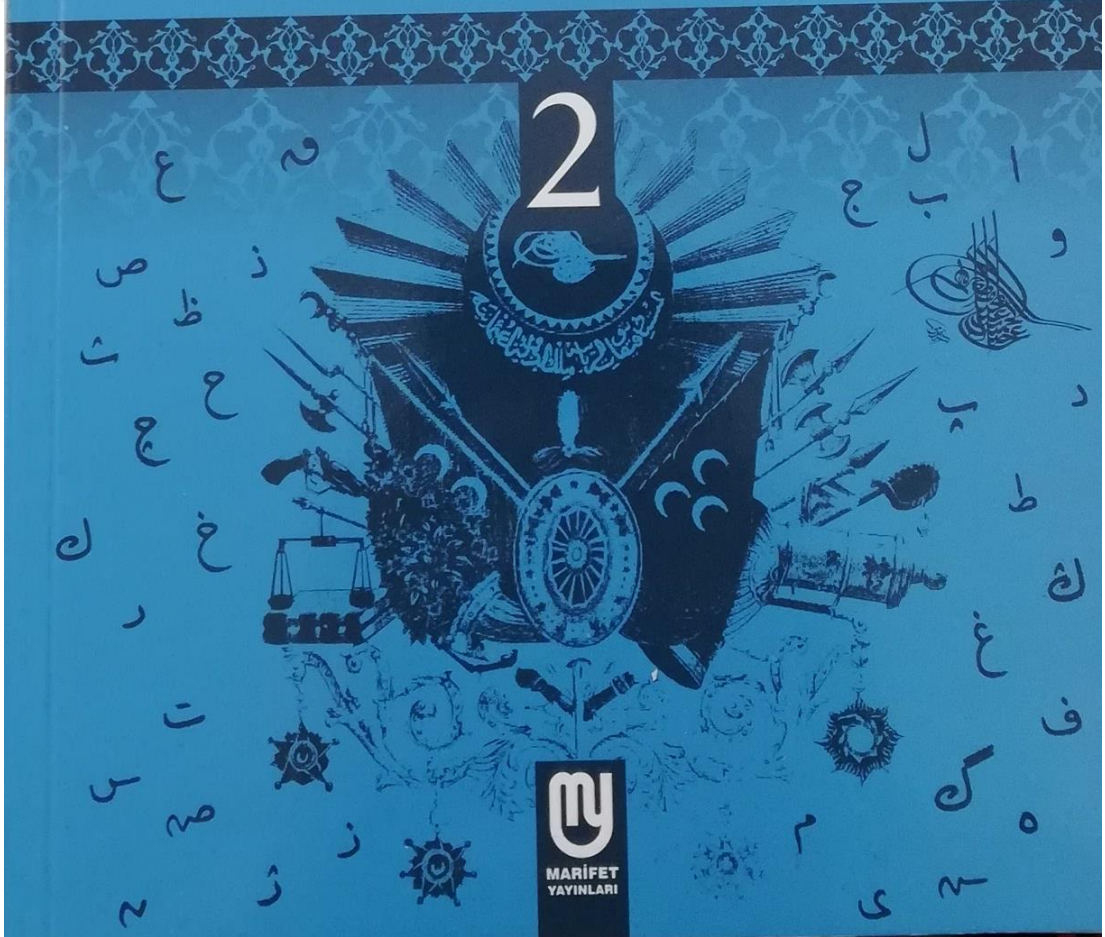
OSMANLICA REHBERİ

◆ *Beşir Kitabevi*

Dr. ALİ KEMÂL BELVİRANLI

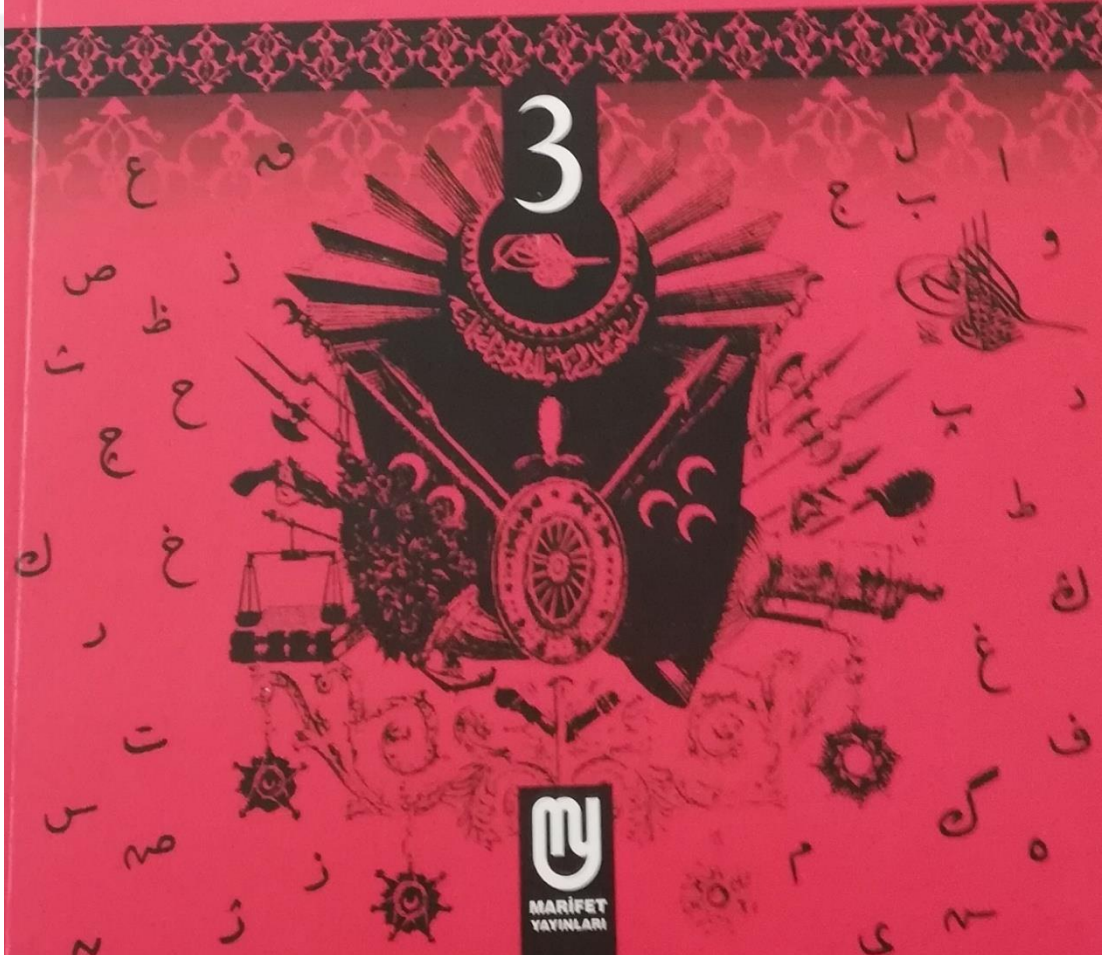
OSMANLICA İMLÂ REHBERİ

Dr. ALİ KEMÂL BELVİRANLI

OSMANLICA İMLÂ LÜGATİ

3

Dr. ALİ KEMAL BELVİRANLI
**OSMANLICA
METİNLER REHBERİ**

SEÇME METİNLER

SEÇME BEYİTLER

◆ *Beşir Kitabevi*

4

KUR'ÂN REHBERİ

— OKUNUŞLARIYLA —

Kur'ân Okumayı • Namaz Kılmayı • İslâmın Temel Bilgilerini Öğretir

Millî Eğitim Bakanlığının 2 Aralık 1965 tarih ve 6111.8.38 sayılı kararıyla
İmam-Hatîp Liselerine yardımcı kitap olarak kabul edilmiştir.

Hazırlayan:

Dr. ALİ KEMÂL BELVİRANLI

MARİFET
VAVİNLARI

BU BASKININ YAZILARI
HATTATİ HAMİD AYTAC BEY
TARAFINDAN YAZILMIŞTIR.

TECVİD

Hazırlayan:
Dr. ALİ KEMÂL BELVİRANLI

Millî Eğitim Bakanlığı'nın 2 Aralık 1965 tarih ve 16619 sayılı kararıyla imam-hatip liselerine yardımcı ders kitabı olarak kabul edilmiştir.

Kitabın sonuna orijinal yazı ve metniyle "**KARABAŞ TECVİDİ**" ilâve edilmiştir.

**MARİFET
YAYINLARI**

SAİM OKAN

MÛSİKÎ
REHBERİ
- Dînî Mûsikî -

- Genel Bilgiler
- Besteler

Hazırlayan:
Dr. Ali Kemâl BELVİRANLI

MARİFET
YAYINLARI

CÖNK

ilâhîler
ve
mevlid

Hazırlayan :
Dr. A.KEMÂL BELVİRANLI

MARİFET
YAYINLARI

ÖLÜMSÜZ MÜDÂFAA

Orijinalinden Tercüme
Eden

Dr. Ali Kemâl Belviranlı

 **NEDVE
YAYINLARI**

SEYÂHAT REHBERİ

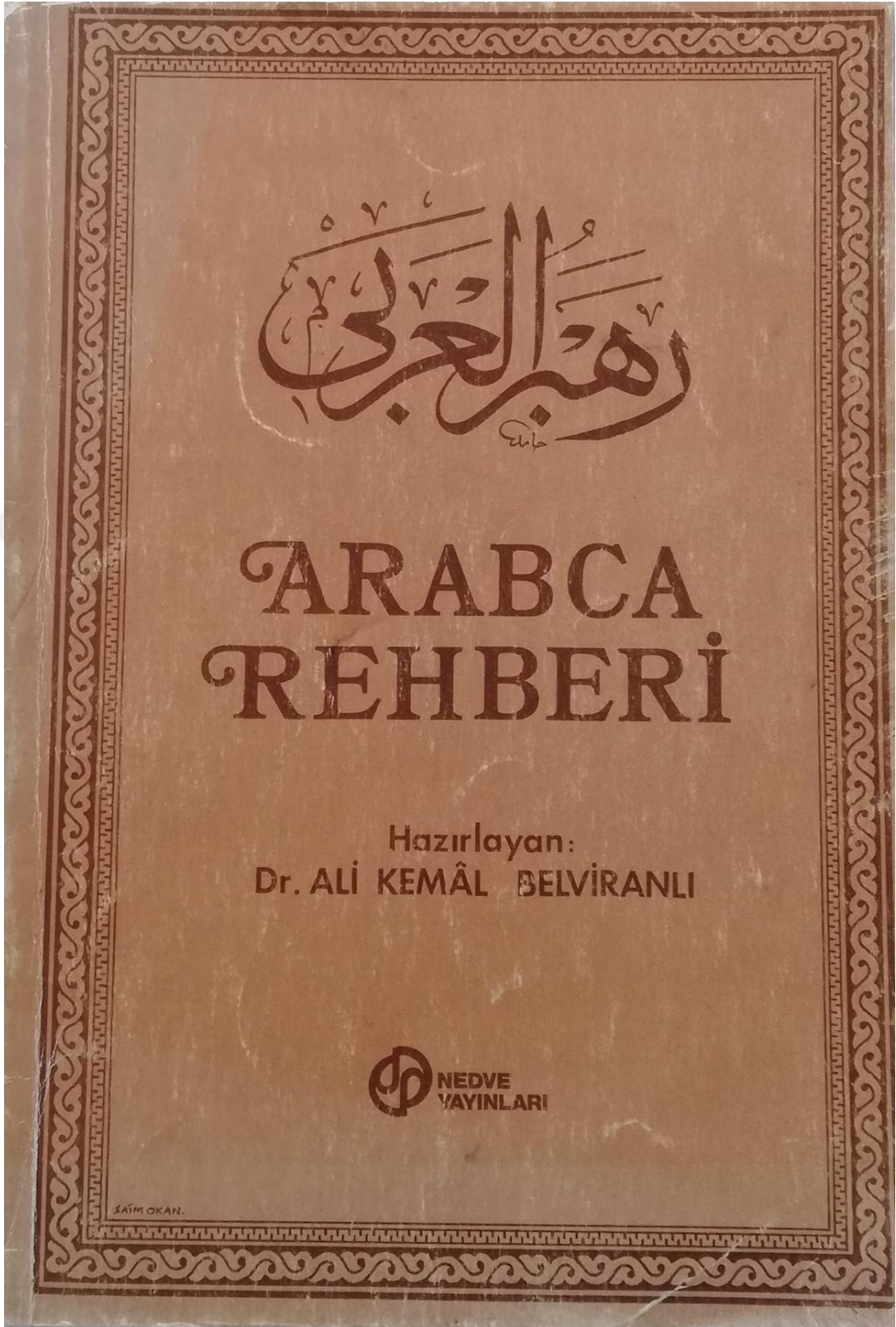
ARABCA
İNGİLİZCE
TÜRKÇE
konuşmayı sağlar

I

Hazırlayan
Dr. ALİ KEMÂL BELVİRANLI

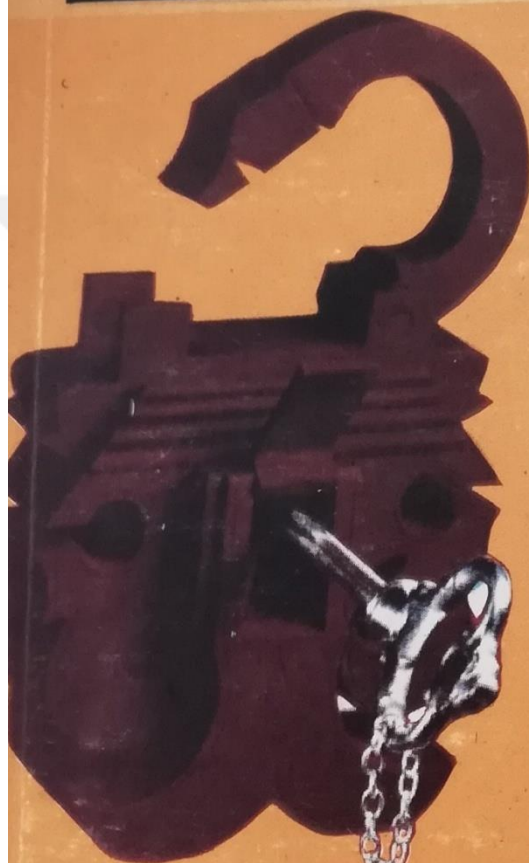

ŞUUR YAYINLARI
KONYA 1988

ARABCA KONUŞUYORUM

ث	ح	خ	ذ	ص	ض	ط	ظ	ع	ع	ع	غ	ق
(s)	H	(H)	(z)	S	D	T	Z	A	I	U	G	K

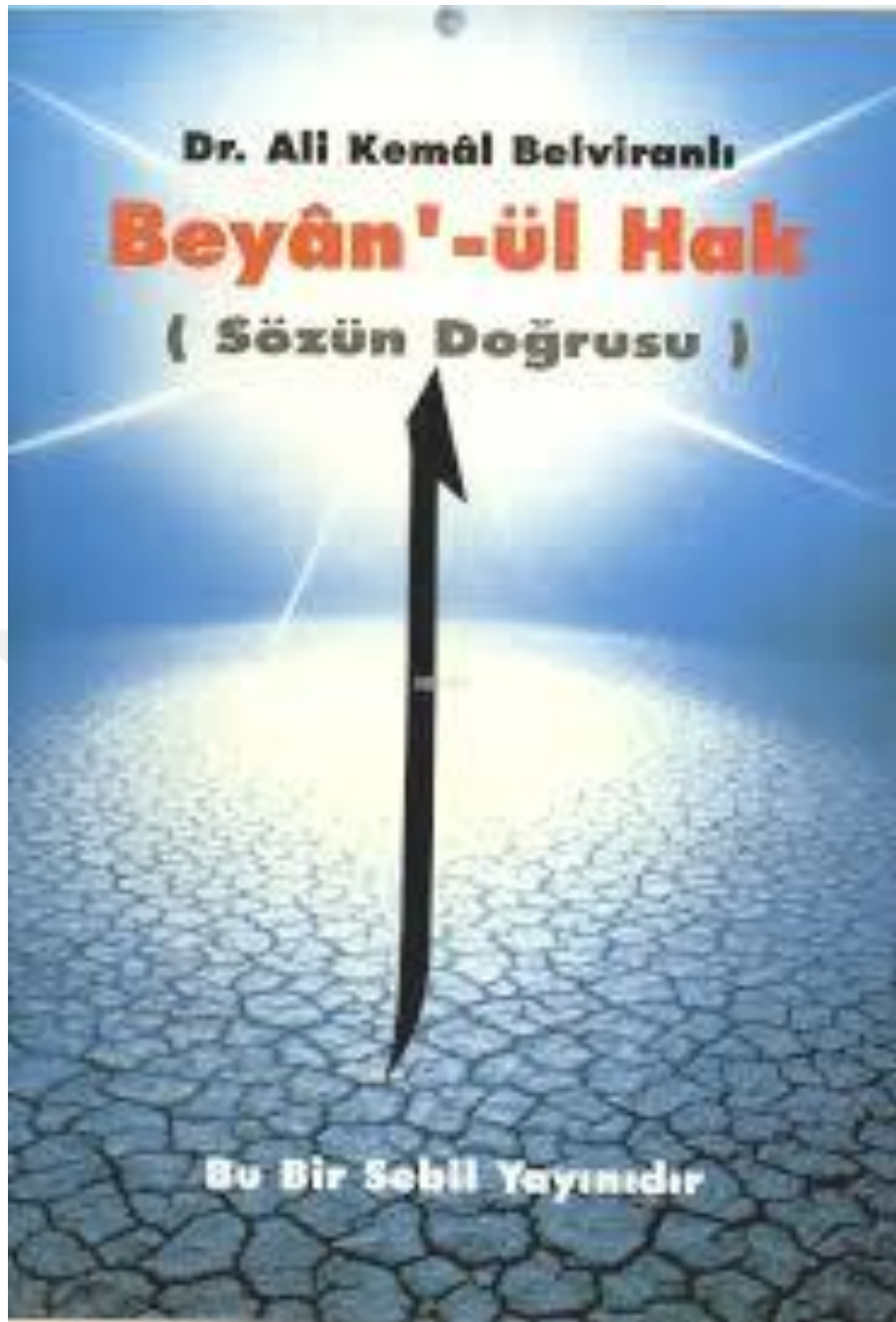

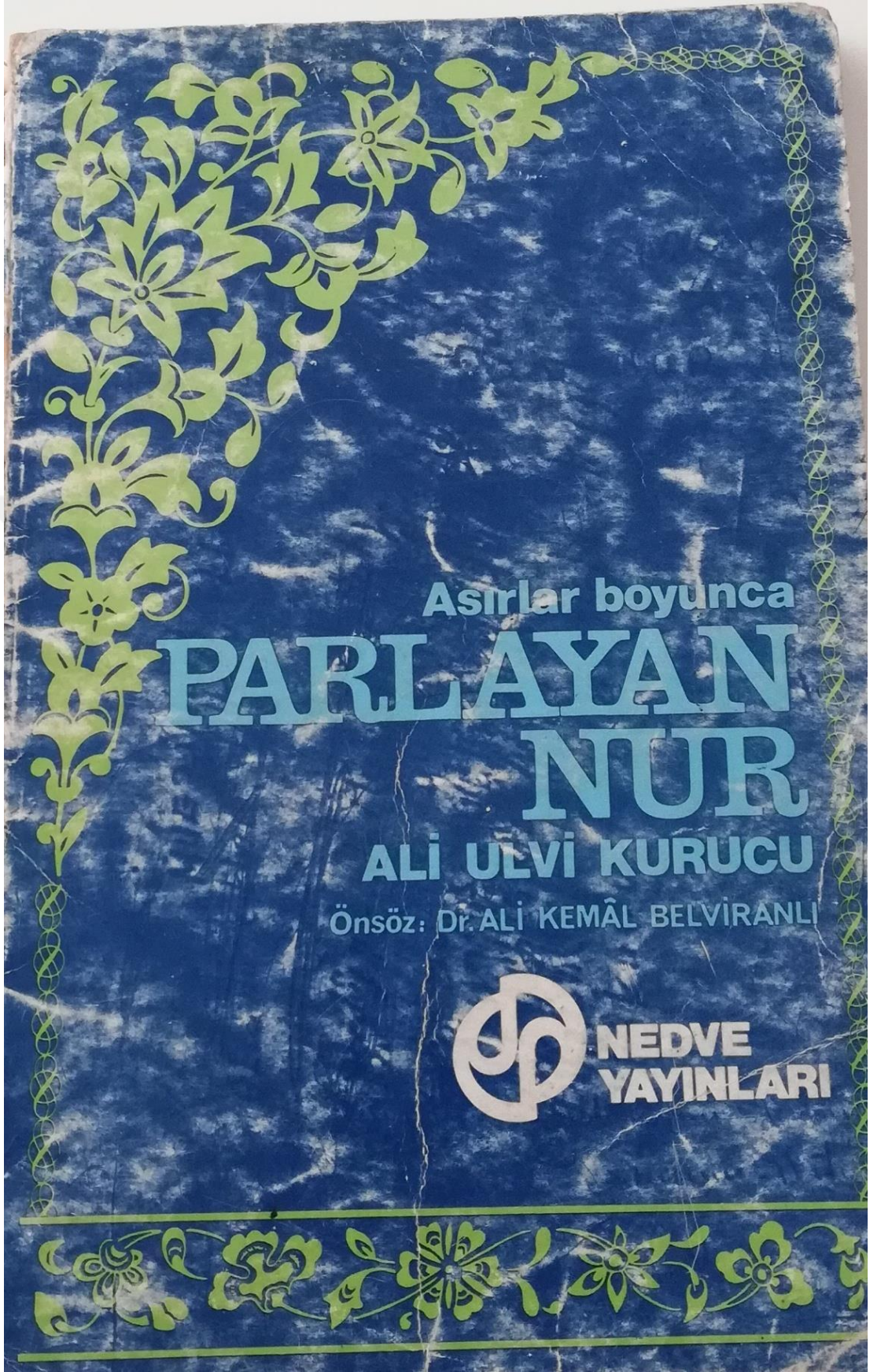
Bismillâh

HAZIRLAYAN
Dr. ALİ KEMÂL BELVİRANLI

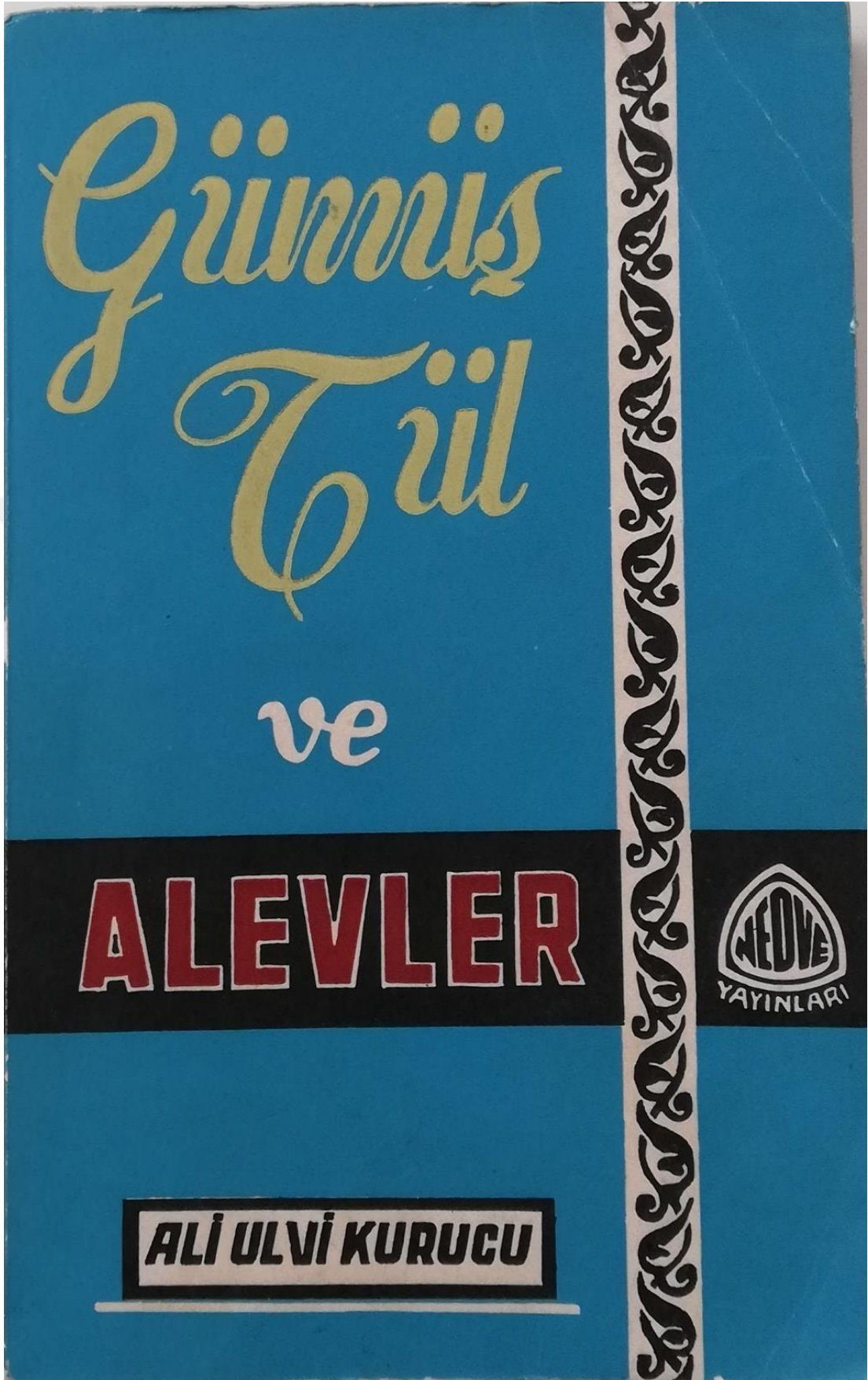

ŞUUR
YAYINLARI
KONYA - ☎ 12290

Ali Kemal Belviranlı'nın Yayına Hazırladığı ve Önsözünü Yazdığı Kitap

Ali Kemal Belviranlı'nın Yayına Hazırladığı ve Önsözünü Yazdığı Kitap

Ek. 5. Ali Kemal Belviranlı İle İlgili Gazete Haberleri

kitap

8 MAYIS 2018 ÇARŞAMBA

38

Asırlık birikimleri emanet eden dergi

NECMEETTİN TURINAY

İslâmın Nuru sayfaların çevirirken, orada yayınlanmış dini makalelerin kalp ve ruhu, düşünceyi aynı anda tatmini ile karşılaşıyor, buna nedense şaşırıp kalıyoruz. Sayfaları çevirirken bir de hatırmıza şu geliyor: Dini idrak biçimiz, ahlâk telâkkilerimiz o yollara göre ne kadar da değişmiş?

İlk sayısı 1951 nisanında çıkan İslâmın Nuru dini, ilmi, ahlâki ve edebî bir mecmua olarak sunuyor kendisini. Her sayısı 48 sayfalık bir hacme sahip olan İslâmın Nuru, yakın zamanlarda veya halen çıkmakta olan dergilerin hemen hiçbirine benzemiyor. Bu farklılık harf karakteri, sayfa düzeni veya kağıt kalitesi bakımından değil. Doğrudan doğruya temsil ettiği dini anlayıştan, daha yerinde bir ifade ile de ortaya koyduğu dini ve ahlâki vecdün yüksekliğinden, derinliğinden kaynaklanıyor.

İslâmın Nuru sayfaların çevirirken, orada yayınlanmış dini makalelerin kalp ve ruhu, düşünceyi aynı anda tatmini ile karşılaşıyor, buna nedense şaşırıp kalıyoruz. Sayfaları çevirirken bir de hatırmıza şu geliyor: Dini idrak biçimiz, ahlâk telâkkilerimiz o yollara göre ne kadar da değişmiş?... Geçektken İslâmın Nuru'nu incelediğimize içimizde bir açılma, ruhumuzda bir dirtilme, ahlâka bakan yanlarımızda da derin ürpertiler duyuyoruz. O anda da elimizde olmayarak iç geçiriyor ve diyoruz ki: Orada yazan ulemâdan kişiler veya yeni yazarlar bence hiç mi hiç benzemiyorlar mı?

NEREYE GİTTİ O İYİ İNSANLAR?

Yüksek fikirli, yüce ahlâk sahibi kişiler diye hayıflanmadan yapamıyoruz. Çünkü o eski nesillerin kaleminde iman, gerçekten yüksek bir değer olarak size sirayet ediyor, bundan da bayağı bir haz duyuyoruz. Bir de onlar ahlâka öyle bir önem veriyorlar ki tahmin edemezsiniz. Hem bunu, İslâmın Nuru'nda yazan çeşitli kalemlerin kişiliklerinde tecessüm etmiş bilmek ayrı bir zevk, hem de o yazılardan sirayet eden ahlâki anlamışlığı fark etmek daha ayrı bir zevk...

Şimdiki zamanın dini kavramlarından soyandırarak onu bir din, iman ve ahlâk temsilinden ziyade herhangi bir felsefeye ve siyasi meşrebe indirgeme çabaları ile, İslâmın Nuru'nun hiç mi hiç ligisti kurulamıyor. Kuşkusuz onlar da İslâmı büyük okuduğu seviyede yüksek bir tefekkür diliyle konuşuyor, anlatıyorlar. Kime ve hangi seviyeye hitap ettiklerinin şuurundan bir an bile uzak düşmeyerek... Bu bakımdan İslâmın Nuru'nu ve

temsil ettiği anlayışı ne Ortadoğu'dan sirayet eden sektir din telâkkileri ile, ne de başbayağı pozitif, modernist tutumlarla eşleştirmek kabul olmuyor. Çünkü onların herbiri, evrensel bir medeniyetin vârisleri olduğunun şuru ile yazıyor ve konuşuyorlar.

Orada kimler yok ki?

Şimdi çoğu unutulmuş, çoğunun da eserleri okunmaz hale gelmiş geniş ve büyük bir kadro var karşımızda. Belki bazıları vefat etmiş, bazıları da yaptığı çalışmalar elle yazılmış, basılma imkân bulamamış mazlum ve müködder, fakat yüksek ilim kapasiteleri ile her bakımdan temayüz etmiş bir sınıftı. İşte onlar İslâmın Nuru'nda, son bir defa olarak bize içlerini, asırlık birikimlerini açıyor ve emanet bırakıyorlar.

Daha o anda da hatırmıza şöyle bir şey geliyor: Keşke iki cilt ve 24 sayfa olarak çıkarılan İslâmın Nuru'nu her hangi bir yayınevî, meselâ yenice ve büyük hayecanla işe başlayan Yeni Şafak yayıncıları, tıpkı basım olarak yeniden ele alsalardı. Böylece de nereden nereye geldiğimizi ve neleri kaybettiğimizi, İslâmın Nuru'nun aynasından izlemek

Dergide, başta Mehmet Akif Ersoy olmak üzere Elmalılı Hamdi'ler, Hacı Zihni Efendi'ler, 1951 yılı içinde vefat edecek olan Tahriirîl Mevlevîler yan yana...

imkân bulabilecekti...

ORADA KİMLER YOK KI DEDİM.

Orada başta Mehmet Akif olmak üzere Elmalılı Hamdi'ler, Hacı Zihni Efendi'ler, 1951 yılı içinde vefat edecek olan Tahriirîl Mevlevîler yan yana... 1951'de İstanbul müftülüğü görevinde bulunan Ömer Nasuhi Bilmen, Karan İliâvetinde ve hâzîrâta büyük bir ekol teşkil eden Beyazıt Camii imamı meşhur Abdurrahman Gülres hocası... Neydi onun okuyuşları ki o anda kubbeler titrer, dinleyenlerin ruhu evrenin genişliği derecesinde açılır da açılır. İşte hemen yan başında da bu memleketi fukarasına, Mecnun'un Leylâ'sına olduğu gibi muamele eden Güneşli Mehmet Efendi veya bağınıki İmam Hatiplerin bânisi Celâlettin Okten!...

İşte İslâmın Nuru'nda, ciltlere sığmayan bir deha örneği daha: M. Azım Köksal. Esat Çamdibi, Kâmilî Miras (Hadi hanrılayın bakalım bu kimdi?) Rahmetli Akif'in büyük bir eserini ithaf ettiği meşhur Fatih Gökmen ve daha nicejleri... Ser' bunlardan da ibaret değil orada yazanlar. Kaputlan Bâhiyat Fakülte-si'nin son nesil temsilcileri. Çoğu emekli, bir hayli de çeşitli camilerde vâiz veya hitabet görevlisi çeşit çeşit isimler. Bir de bunların arasında, daha o yıllarda temayüz etmiş parlak bir mâsiye var ki, o da Ali Fust Bağrı'den başkası değil.

Bu hâliyle İslâmın Nuru'na, gençliklerini Osmanlı'nın son döneminde idrak etmiş, Cumhuriyet'in suskun yıllarının acısı ile yürekleri yaralı bir neslin son bir savleti olarak değil de, somradan sonraya vuku bulan bir içtiması ve temsili nazıyla bakabiliriz. Öyleyse İslâmın Nuru, rahmetli Mehmet Akif'in niyatinde çıkan Surat-ı Müstakim ile Seb'ül-reşat'ın peşinden gelen, 1925'ten bağlayan 26 yıllık bir aradan sonra, yeni baştan bir zuhuru gibi bir mânâ taşıyor demektir. Ashabı Kehf'in bir tarihte uykuya vâpı, aradan yüzyıllar geçtikten sonra yeni baştan âlemlerimize teğrifi gibi bir hadise. O bakımdan İslâmın Nuru'nda okuduğumuz her metin yüksek bir öğünluğ ve tecrübeyi işaret ediyor. Klasik İslâmi geleşegin ve tarihi birikimin ne mânâya geldiğinin de şuuruna erdiriyor bizi.

Demokrat Parti'nin iktidara gelmesinden bir yıl sonra çıkmaya bağlayan ilgili dergi, hangi ihtiyacı karşılamak için yayınlamıyor? Koca imparatorluğın çöküş tecrübesini edimmiş, fakat ruhları da bir o kadar yaralı, dini ve ilmi kapasiteleri bir o kadar yüksek sınıflar, nasıl olmuş da böyle bir dergiyi vücut verebilmişler? Yeni bir rûzğâr mı emiş, ne olmuş yanı? İnzivalarından bir bir sökün eden bu tarihi zevat, nasıl olup da bir araya gelmişler diye düşünürken; dergi künyesinde ismi kayıtlı genç bir doktor, daha o yaşta musiki eserleri bestelemeye başlamış bir isim karşılıyor bizi.

BİR GENÇ DOKTOR: ALI KEMAL BELVİRLANLI

İmparatorluk ve Cumhuriyet dönemlerinin her türlü birikimini hâiz, eser-âfide şahs-

yetleri bir araya getiren, İslâmın Nuru sayfalarında mükteâbâtın ortaya koymalarına imkân sağlayan kişi, işte o genç doktordan bu yana da, il. Dolu sağıyla tibbiyeden yenice, 1949'da mezun olmuş bu genç doktora, daha bir dikkat etmemiz gerekecek demektir.

Bu genç doktor, Allâh'ın Yavaşa'nın Tub-bey'e'den döşen arkadaş. Onun kadar büyük bir bestekâr, fakat şimdiki halde onu kim-selâf hatırlamıyõe. Aynı zamanda da büyük musiki üstadımız Sâadetin Kaynak'ın en seçkin talebelerinden biri. Bir de yukarıda adlarını verdiğimiz ilim ve üstadların yâr-şân, bir tîr mahrem-i bâsit.. Dolayısıyla onların her biri ile, derin bir müârefesi söz konusu. Daha doğrusu da tip tahlili yılların-da onları dinleye dinleye, adeta genç yaşın-da kemâle ermiş peni peni bir zekâ örneği. Doğu ve Batı dillerine, kültürlerine de aynı derecede vâkıf bir yetenek.

Fakat bu kabiliyet İslâmın Nuru deme-mesine rağmen de yazmaya, yazmaya kendini bütünleştire vermemiş. Birkaç kıymetli kitabı ile iktisâ etmiş, İslâmın Nuru'dan sonra ne olmuşsa olmuş, kendi inivazına çekilmiş ve içindeki sesleri dinlemeye vermiş kendini. Kuşkusuz doktoraşunu insanlığa halka vakfetmekten gene de geri durmamış. Fakat o arada içindeki eğilgi, ilâhî nağmelerin da-veline uyarak, kendi müziğinin ummanında kaybolup gitmiş. Yahya Kemal'in dediği gibi, "geniler geçmeyen bir ummanda" hâlâ daha gidemiş ol..

GENİLER GEÇMEYEN BİR UMMAN'DA

Eğer siz onu tanımak isterseniz, ölü-müdeki Ramazan ayında, sık sık edile-ceğini unuttuğum şu tür beste ve ilâhilerine kulak verebilirsiniz. Nitâkin işte hicaz bir bestesi:

"Tubum ana lâk, tâna kurbandır ef-en-dim,

Bir ben değil, âlem tâna hayrandır ef-en-dim."

Ya da şu Hüseynî ilâhisini behemehal hatırlamamız unutulur:

Mevlâm sana ersem diye

Ağla düşen pervaneyim,

Cemalini görsen diye

Ağla düşen pervaneyim.

Daha böyle içten, aklı ilâhiler ve beste-ler o doktora, yani bu Ali Kemal Belviranlı'ya kendi koymuna çekmiş de çekmiş. Nihaye-tinde o eski ülemâ ile birlikte, sahip olduğu yüksek bir aşkın peşinde uyumuş ve bir daha da uyarmamış (2003).

Demek istediğim İslâmın Nuru'nun ku-rucusu Ali Kemal Belviranlı sanatkâr birisi. Yardımcısı Ömer Kirazoğlu'nun da yüksek mimar olduğuna, klasik sanatlarımızın es-tetik ve içkin yönünde önemli çalışmalar bulunduğunu kaydedeyim. Dolayısıyla İslâm'ın Nuru'nun ikinci bir özelliği, işte bu noktada toplanyor. Kapıldığından misanpa-ña ve içine kadar İslâmın Nuru, o tarihe kadar örneğine şahit olmadığımız harika bir dergi teatî buluyor iznımız içininde. İhdi ki onun sahip olduğu bu estetik görünte,

kendi dönemindeki laik veya dini, millî hiç-bir yayın organında şahit olamıyoruz.

Sözünü ettiğimiz bu sanatçı tutum ve duyurluk, sırf Ali Kemal ve Ömer Kirazoğlu ile de sınırlı değil. Dergide yazan yazar, ayet ve hadis tahill eden, kelâm ve çağdaş dü-şünce ummanlarında klavuzsuz doluşan o eski ustaların ve ülemanın da sanata açılan yanlarının bulunduğu görüyoruz. Ya musiki, ya şiir ve edebiyat, ya da hat, ebu gibi stilistik sanatlardan biri ile aşına bir götünüm veriyorlar. İşte oradaki her bir kaleme sahibi, ilmi ve felsefî hükmaherini şâikalı oldukları bir sanat terbiyesi ile eğleştirerek arzı endâm ediyorlar. Devam edelim:

İslâmın Nuru bu yönüyle, 1940'lardan beri çıkmaya başlamış olan ne millî, ne de dini değerlerin hiçbirine benzemiyor. Baska ve mizanpaı kalitesini, islâmî tefekkürün sanata izdivaç ettirilmesinden doğan bir güzelliği veya seviye yüksekliğini kası et-miyorum. Bunlar ortada zaten. Onun için tekrarıma lüzum görmüyorum. İslâmın Nu-ru'nun mevcut islâmî değerler arasında daha farkli bir konumu var. O da her satırından teahür eden ilmi bir salâbet ve vakar yük-sekligi. Ayak altında doluşmayan, popülar-me heves duymayan bir din ve iman temsil. Ne Demokrat Parti'yi yüceltmeye kalkışan açm bir yandaşlık havası ne de devrilmiş bir İktidarı arısında "tam tam davulları" çal-maya teşne bir ruh düşkünlüğü..

Böyle yazdım diye, İslâmın Nuru'nun ta-rafsizlik gösterilerine kalkışınğını sakın san-mayın. Hayır, onlar tek partili yılların acısın-dan derinden duymuş sınırlar ve bunun daima şuurundalar. Tarafsızlık, yandışı, siyasî destek veya ödenek cambazlıklarına asla tenezzül neme bir tutum sergilemeye çalıyoclar. Gerek o yıllarda, gerek zamân-mızda çıkan sayısız yayın organı ile İslâm Nuru'nu mukayese edince, bu fark daha iyi anlaşılabilir diye düşünüyorum.

İSLÂMİN NURU NEDEN KAPANDI?

İslâmın Nuru ilk sayısını 20 nisan 1951'de çıkarıyor demistik. Fakat dergi kapsamında nisan 1951 tarihini değil de, mayıs 1951 tarihini okuyoruz. Yani dergi mayısta çıkması gereken ilk sayısını 20 nisan'da basıyor ve piyasaya böylece sunuyor. Bunun sebebi de 20 nisanın, peygamber efendimizin doğum gününe tesadüf etmesidir. Böylece İslâmın Nuru yayın hayatının başlangıcını Hz. peygamberin doğuşu ile eğleştirmiş oluyor. Daha açığı da dinî hayatımız adına kendini büyük bir doğanın müjdecisi olarak sunmayı deniyor.

Ne var ki onun yayını ancak üç yıl kadar devam edebiliyor. Gene çıktığı ay olan 1953 nisanında kapanmak durumunda kalıyor. Böyle parlak, kaliteli ve seviyeli bir dergi niçin kapandı? Bunu maalesef izah edemiyoru. Fakat dergi, nisan 1953 sayısında yazıma bir sîre arz vereceğini, fazla uzun kaçmayan bir süre sonunda, dînî kalite lî bir yayını okuyucusunu karşısına çıkacaklarını duyur-

Kitap

8 MAYIS 2018 ÇARŞAMBA

39

İslâmın Nuru'nun kurucusu Ali Kemal Belviranlı sanatkar birisi. Yardımcısı Ömer Kirazoğlu da klasik çalışmalar yapan yüksek mimar.

bile bunda muvaffak olamıyor.

1960'LARIN SIRRI

1960'lardan sonra Türkiye'de din düşüncesi büyük bir yenilenme dönemine girmiştir. Yenilenme fakat aynı zamanda da büyük bir kırılma idi bu. Kendinden önceki birikimi yok saymaya kalkışmak gibi bir deneme. Ya da her şeyi kendisi ile bağlatmak gibi garip bir iddia. Bu halıyla günümüz İslamcıları Kemal hafızasını yitirmiş, kendi tarihini yazmak ve korumak bilincinden uzaklaşmış bir görüşüm arz etmektedir. Çok uzaklarda bir Sırat-ı Müstakim ve Sebilleruşağı tecrübesi, tek partili yıllardan da Necip Fazıl'ın Büyük Doğusu.. Gerisi nerde? İşte modamızızın en büyük tarihîmizden kopmaktır, kültür ve medeniyetimizden kopmaktır, kültür ve medeniyetimizden kopmak arasında nasıl bir paralellik bulunduğu, doğrusu hatırlamaya değer.

İşte bu aşkın İslâmın Nuru'nda, Ali Foaş Bağlı'ın o muhteşem yazılarını kim, nereden bilişin? Rahmetli Erol Güngör'den aşığı kalma-yan İslam ve toplum üzerine yazılar ki, hiçbir kitaplarında girmemiş. Gene Bağlı Pakistan'a gider. Orada parlamentoda muhteşem bir konuşma yapıyor: "İslâm Dînyasının Bağlı-ki Durumu ve Geleceği" üzerine. Öyle bir birikim, öylesine yüksek evrensel bir kavrayma gücü ki, hayran olmamak mümkün değil.

Pakistan'a döşen hükümetinin temsilcisi olarak giden Ali Foaş Bağlı, orada Türkiye adına konuşuyor ve bütün İslâm dünyası için tek bir devlet çâşu altında birleşmeyi değil, irli ufaklı sayısız devletçiler değil, hepsi-nin işye olduğu evrensel bir federasyon tezi öneriyor. İslâmın Nuru'nun Ali Foaş Bağlı gibi daha nice böyle yazılan var. Ali Nihat Tarlan, Hasan Basri Çantay, Halik Nurbaki, Numan Kurtulmuş, büyük balıkcılarımız dan Şakir Berkî, Zekâf Koonra, Hat hocası ve yorumcusu Mahmüd Yazır, Kemal Balkan, Semahet'in Cem vs. yani neredinden bakarsanız bakın, İslâmın Nuru önemli bir dergi.

BELVIRANLI'NIN BİR HİZMETİ DAHA

İsterse siz onun bir hizmetini daha anahim buradı. Daha doğrusu da Ali Kemal Belviranlı'nın, Merhum Hasan Basri Çantay'ın üç ciltlik "Kuram İlahim ve Meâlî Kerim'in" çıkış haberi, derginin ekim 1952'de çıkan on sekizinci sayısında duyuruluyor. İşte bu büyük eserin ilk yazımını tashihiyerini, sayfa düzenini gerçekleştiren kişi, o Ali Kemal Belviranlı'dan başkası değil. Hatta eserin basıldığı matbaayı bile ayarlayan odur. Ne büyük bir hizmet, düşünceyişiz ya!.. Eğer o Ali Kemal olmasaydı Çantay'ın meâlî, ayemen Akfışime'si gibi on beş yirmi yıl daha beklemek durumunda kalmas mıydı?

İşte tarihîn bazan böyle gizli kahramanları da oluyor demek ki.. Babı şâd olsun. Ku-laklanınmış da onun şu hicaz ilâhisi çinlanı dursun:

Ben resulü Kâhıyânın bübüllü adlınyan Mücâhilinî gıyâ, c.âzîlî Mustafa hayranıym.

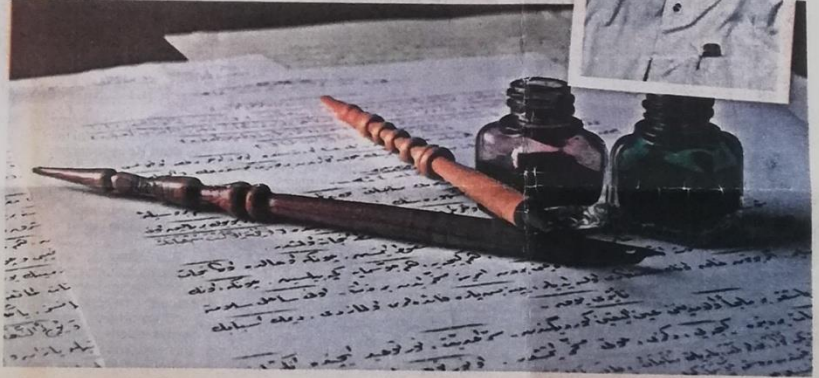
Dr. Ali Kemal Belviranlı'nın Osmanlıca grameri her darbe döneminde toplatılmıştı Osmanlıca'yı bugünlere taşıyan köprü oldu

Osmanlıca'nın tümüyle yasaklandığı bir devirde doğan Ali Kemal Belviranlı, köklerimizize dönüş için bir dizi Osmanlıca öğretim kitabı kaleme aldı. Belviranlı, suç olmayan bir suççu işliyor ve her darbe döneminde alını öpülesi bu hizmetine karşılık hesaba çekiliyordu.

Dr. Ali Kemal Belviranlı münevver bir insandı. Kültür adamıydı. Hayatı İslami ilimlerin ve İslami sanatların her alanıyla ilgilienmek, yazılar yazmak ve gençleri yetiştirmekle geçti.

1923'te Konya'da doğdu. 11 yaşında hafızlığını tamamladı. Özel olarak İslami ilimler, Arapça, Farsça tahsil etti. Lise yıllarında Ali Ulvi Kurucu Bey ve Nuri Pişkin Bey'le Kapu Camii'nde mukabeleler okudu. 1949'da İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu.

Öğrencilik yıllarından itibaren Osmanlı'nın yetiştirdiği devrin çok değerli İslam alimleri, musikişinasları ve mütefekkir zevatı ile temasları, dostlukları oldu. Bunlardan bir kısmının isimlerini şöyle verebiliriz: M. Sami Ramazanoğlu, Hasib Efendi, Abdülaziz Bekkine, Ahmed Tahir Efendi, Kenan Rifai, M. Zahid Kotku, Ömer Nasuhi Bilmen, Bekir Hâki, Ali Yekta, A. Şeref Güzelyazıcı, H. Basri Çantay, Cemal Ögüt, Hüseyin Efendi gibi İslam alimleri, Ali Fuad Başgöl, Nureddin Topçu, Necip Fâzıl, İbnü'l-emîn Mahmud Kemâl Inal, Eşref Edip, Ebul İlah Mârdîni, Mükrimin Halil Yınanc, Mümtaz Turhan, Osman Turan, Mesud Bey, Osman Yüksel Serdengeçti, Mahir İz, Fuad Şemsi Bey, A. Nihat Tarkan, Said Çekmeçli gibi mütefekkir ve edipler, Varnalı Hamdi Efendi, Necati Efendi, Enderunlu İsmail Efendi, Ali Üsküdarlı, Gönenli Mehmed Efendi, Abdurrahman Gürses, Mahmud Kuşçulu, Sadeddin Kaynak, Mecid Sesiğür gibi kurrâ ve musiki üstadları, Hamid Aytaç, Halim Özyazıcı gibi hat üstadları ile Bursalı Emin Peynirci, Bandırmalı Ali Öztaylan ve Ömer Kirazoğlu, Sabahaddin Zaim, Nevzat Yalçıntaş, Dr. Asım Taşer ve Dr. Süleyman Yalçın vs. gibi gönül dostları... Yani Ali Kemal Belviranlı Bey'e

Osmanlı'nın son mümtaz insanlarının yetiştirdiği bir ehli gayret diyebiliriz.

1952-53 yıllarında 24 sayılı **İslam'ın Nuru** adlı aylık seviyeli bir dergi çıkardı. Yukarıdaki zevatın birçoğu yazılan ve şiirleriyle İslam'ın Nuru'na katkıda bulundular. Hasan Basri Çantay'ın mealinin redaksiyonu ve tashihini yaptıktan sonra Konya'da hekimlik mesleğini sürdürdü. Burada İmam Hatip ve Yüksek İslam Enstitüsü öğrencileriyle Osmanlıca ve musiki çalışmaları yaptı. **Aydın Fikirler Kulübü**'nü kurarak fikir ve sanat faaliyetlerini düzenli olarak devam ettirdi. 1967 yılından sonra 6 yıl Londra'da kalarak mesleki çalışmalar yaptı ve uluslararası İslami teşkilatların içinde aktif görevler aldı.

ESERLERİ

1961 yılında yayınladığı **İslam Prensipleri** kitabıyla ilmiyal bilgilerini sorulu

cevaplı olarak herkesin anlayacağı bir üslupla neşretti. Kur'an eğitimiyle ilgili olarak **Kur'an Rehberi** ve **Tecvid** isimli öğretici kitaplar yazdı. Sanatta ilgilili olarak **Aruz ve Ahenk**, **Musiki Rehberi**, **Cönk**, isimli kitapları bulunuyor. Ali Ulvi Kurucu Bey'in **Gümüş Tül** ve **Alevler** isimli eserini şiirlerini toplayarak kitap haline getirdi. Kadim kültürümüzle gençlerimizin irtibatının kesilmemesi için 4 kitaptan oluşan **Osmanlıca Öğrenme Dizisini** yazdı. Bu dizi Osmanlıca yazı ve okuma öğrenimini kolaylaştıracak, gayret erbabını teşvik edecek bir çalışmaydı.

Afzabemizin bir günde tepeden inme bir emirle değiştirilip, tüm ülkenin okuma-yazma bilmeyen bir cahiller çürüğüne dönüştürüldüğü ve Osmanlıca'nın tümüyle yasaklandığı bir devirde Konya'da 1923 yılında doğan bir çocuk büyüyecek, dal-budak salacak, devrin büyük alim ve

mütefekkirlerinden beslenerek kozasını örecektir, ardından köklerimizize dönüş için bir dizi Osmanlıca öğretim kitabı kaleme alacaktır. O, suç olmayan bir suççu işliyor ve her darbe döneminde alını öpülesi bu hizmetine karşılık hesaba çekiliyordu. Her defasında da bu suçlamalardan beraat edecektir.

Hintli Mücahit Mevlânâ Ebul Kelâm Azâd'ın **Ölümsüz Müdafa** eserini de tercüme etti. Ayrıca Dr. Ali Kemal Belviranlı Bey'in **Seyahat Rehberi** isimli bir çalışması daha bulunuyor.

Son iki ayda rahatsızlığından dolayı yakınlarını tanıyamayacak kadar hafıza problemleri yaşamasına rağmen vefatına kadar günlük Kur'an okumalarını hiç aksatmadı.

Ali Kemal Belviranlı Bey kubbede hoş bir sedâ bırakarak 14 Eylül 2003 tarihinde aramızdan ayrıldı.

17.09.2003
VAKİT

HÜSEYİN ÖZTÜRK

Bir çınar daha göçtü: Dr. Ali Kemal Belviranlı

Allah rahmet eylesin. Dr. Ali Kemal Belviranlı aramızdan ayrılarak Yüce Yaratıcısı'na kavuştu.

Uzun zamandır hasta olan Dr. Ali Kemal Belviranlı, ilim ve fikir dünyamızın önemli isimlerinden.

Dr. Ali Kemal Belviranlı, 1923 yılında Konya'da doğdu. 11 yaşında babası ve Kadiri Şeyhi Ali Efendi'den hafızlığını tamamladı.

Özel hocalardan Arapça ve Farsça tahsil etti. Lise yıllarında A. Ulvi Kurucu ve Nuri Pişkin ile birlikte Kapu Camii'nde mukabele okudu.

1944 yılında Konya Lisesi'nden mezun oldu, aynı yıl İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne girerek buradan 1949 yılında mezun oldu.

Öğrencilik yıllarında yaptığı faaliyetler, onu İstanbul'un İslâm âlimi, edip, musikîşinas, mütefekkir simalarıyla tanışmaya ve birlikte çalışmaya sevk etti.

"Aşık vuslata erdi" derler ya, rahmetli Dr. Ali Kemal Belviranlı da gerçek dünyaya göç ederek, dostlarına kavuştu.

Hepimizin yine rahmetle anacağı dostlarından hatırlayabildiklerimizin isimleri şöyle... Bu vesileyle onları da anmış olur ve ruhlarına birer Fatiha okuruz.

H. Sami Ramazanoğlu, Hasip Efendi, Abdülaziz Bekkine, Ahmet Tahir Efendi, Kenan Rifal, M. Zahid Kotku, Ömer Nasuhi Bilmen, Bekir Haki, Ali Yekta, A. Şeref Güzelyazıcı, H. Basri Çantay, Cemal Ögüt, Hürrem Efendi gibi İslâm âlimlerinin yanı sıra;

A. Fuat Başgil, Nurettin Topçu, Necip Fazıl, İbnülemin Mahmud Kemal Inal, Eşref Edip, Ebuula Mardini, Mükrimin Halil Yınanç, Mümtaz Turhan, Osman Turan, Mesut Bey, Osman Yüksel Serdengeçti, Mahir İz, Fuad Şemsi Bey, A. Nihat Tarlan, Said Çekmeçil gibi mütefekkir ve ediplerin dışında, musikiye de yatkınlığı olan Dr. Ali Kemal Belviranlı, Varnalı Hamdi Efendi, Necati Efendi, Enderunlu İsmail Efendi, Ali Üsküdarlı, Mecid Sesigür gibi musiki üstadlarının yanı sıra hat sanatına da ilgisinden dolayı Hamid Aytac, Halim Özyazıcı gibi isimlerle de birlikte çalışmalar yaptı.

Dergi ve gazete çalışmaları da olan Dr. Ali Kemal Belviranlı, yukarıda isimleri geçen zevatın yazı ve şırlarıyla "İslâm'ın Nuru" adında, 1952-1953 yıllarında aylık olarak dinî, fikrî, edebî, 24 sayılılık bir dergi çıkardı.

Dergi çalışmaları devam ederken H. Basri Çantay'ın mealini redaksiyon ve tashihleriyle birlikte yayına hazırladı. Bu çalışması bir yıl sürdü.

İstanbul'daki bu yoğun temposunu biraz da Konya'da sürdürmek isteyerek 1953 yılında Konya'ya gitti ve hekimlik mesleğine devam etti. İstanbul ulemasıyla irtibatını hiç kesmeyen Dr. Ali Kemal Belviranlı, Konya'da da gönül dostlarını buldu.

Hekimliğini sürdürürken, İmam Hatip Lisesi ve Yüksek İslâm Enstitüsü öğrencileriyle Osmanlıca ve musiki çalışmaları yaptı.

Marifet Yayınları sahibi Ö. Ziya Belviranlı'nın ağabeyi olan Dr. Ali Kemal Belviranlı'nın çok sayıda da eseri vardır. Özellikle; "İslâm Prensipleri" kitabı ve "Osmanlıca Öğrenme Dizisi" yeniden yayınlanır ve okuyucusuna sunulursa faydalı olur kanaatindeyim.

Dr. Ali Kemal Belviranlı'ya Allah'tan rahmet yakınlarına ve dostlarına başsağlığı dilerken yukarıda isimleri geçenlerden ahirete intikal edenlerin ruhlarına birer Fatiha gönderebilir miyiz?

MUSTAFA
MİYASOĞLU

m_miyasoglu@mynet.com

Son günlerde Hakk'ın rahmetine kavuşan Ali Kemal Belviranlı ile Edward Said'den söz etmek istiyorum. Birisi İslam'ı içerden, diğeri de İslam'ın meselerini dışardan anlatan insanlar olarak günümüz gençliğinin ufkunu genişletecek ve bir bunalmış çağında dünyamızı aydınlatacak insanlardır.

Ölümleriyle kültür hayatımızda yankılar uyandıran ve şahsiyetleriyle eserleri üzerine yazılar yazılanlar, edebiyat âleminde giderken yaşayanlar için yendiğinden doğmuş gibi oluyorlar. Eğer Mevlâna gibi ölümlü "şeb-i arts-düğün gecesi" olarak görüyorlarsa, ebedi saadete ulaşıyorlar demektir. Fakat pek çok ölümlü için bu sadece bir ihtimâldir, asıl olan ayrılık ve hüznüdür. O yüzden ölenlere rahmet, yakınlarıyla sevenlerine de başsağlığı dileriz.

Filistinli Hıristiyan bir ailenin çocuğu olarak tahsil için gittiği Amerika'ya yerleşen ve Bahililerin oryantalist mantığıyla Ortadoğu'daki hesaplarını ortaya koyan Edward Said'in Ali Kemal Belviranlı ile anışım, bu farklı tavırları ifade etmek içindir.

Bu şahsiyetlerin her birini hayatlarında olduğu kadar, ölümlerinden sonra da eserleri ve tesirleriyle yeni başta ve topluca gözden geçirmek, hem sosyal ve hem de kültürel bakımdan son derece önemlidir.

Ali Kemal Belviranlı

Doktor Ali Kemal Belviranlı benim ilk gençlik çağımda, merhum Abdullah Saraçoğlu'nun vaaz ve sohbetlerinden sonra, İslam Prensipleri adlı kitabından çok şey öğrendiğim bir şahsiyettir. Kitabını çevremde pek çok genç arkadaşama hediye ettiğimi, dostluklarımdan bu prensiplerin öncelik taşıdığını hatırlıyorum. Kısa sorularla yeterli cevaplarımdan oluşan bu kitap, 1960'lı yıllarda benim gibi İmam-Hatip okuyamamış gençlere yol gösteriyor, Sosyoloji ve Felsefe derslerinde zihin bulandıran sorulara açık cevaplar veriyordu. Akla gelen sorularla hayatın manasını sorgulamaya bana Sokrates'in diyaloglarını hatırlatıyordu. İmam-ı Azâm'ın da El Âlim ve'l Mu-

teallim adlı eserinde, talebelerinin sorularıyla bu tarz bir bilgilendirme yolunu seçtiğini çok öğrenince, Dr. Ali Kemal Belviranlı gözümde daha bir büyüdü. Büyük Doğu dergileriyle Necip Fazıl'ın eserleri yanında, Belviranlı'nın hemşehrisi Tahir Büyükkörükçü'nün yazıları ile Hakkî Veçhesiyle Mevlâna ve Mevlevîlik adlı eseri de benim ufkumu aydınlatan ve şeniet tarikat bütünlüğünü ortaya

sevdiğim daha da arttı. Hem ona, hem de Çehov'a özenerek ben de tıp tahsili yapmamakla derslerin ağırlığı ve sanat çalışmalarının gerektirdiği yoğunluk, beni tek dersine girdiğim bu okuldaki vazgeçirecek Edebiyat Fakültesi'ne gitmeye mecbur etti. Çünkü dersine girdiğim Tıp Tarihi uzmanı Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver de kültür ve sanat

her zaman uzak durdum. Müslümanlığın bir hidayet meselesi olduğu kadar, bir ahlak meselesi olduğunu da hiçbir zaman unutmadım. Bunun bilinmesinde ve İslam'ın siyasi olduğu kadar sosyal ve kültürel boyutları olduğunu ve Peygamberimizin ahlâkı güzelleştirmek için gönderildiğini unutmamak lâzım...

Gerek İslam Prensipleri, gerek Osmanlıca ve Aruz öğrenimi, gerekse Tecvit ve Musiki sahasında yayınladığı kitaplarıyla Dr. Ali Kemal Belviranlı yıllarca üniversite gençliğinin ufkunu genişletti. Ali Ulvi Kurucu'nun Gümüş Tül ve Alevler adlı şiir kitabının bütünlüğünde, bazılarının bestelenmesinde Dr. Ali Kemal Belviranlı'nın gerçekten bir kültür adamı olarak çok önemli kat-

O bakımdan Müftü Abdullah Saraçoğlu, Dr. Ali Kemal Belviranlı ve Müftü Tahir Büyükkörükçü gibi, ilmiyle âmil ve hayatının her safhasında kültürel, ahlâki ve insani değerleri korumaya, geliştirmeye çalışan şahsiyetlerin bu toplumun gelişmesindeki önemi hiçbir zaman unutulmamalıdır.

Edward Said

Türk okuyucusu Edward Said'i Oryantalist adlı kitabıyla tanıdı ve öteki eserlerini de okudu.

Elbette Filistin davası ile anayurdu için çalışmasının Edward Said ile Yaser Arafat'ı bazen yan yana, bazen karşı karşıya getirdiğini biliyoruz. Edward Said'in oryantalist üzerine yaptığı çalışmalar yanında, İngiliz Edebiyatı üzerine yazdığı eleştirilerle akademik kariyer yaptığını da... Fakat bütün bunlar sosyal değerlendirmelerindeki önceliklerini görmemize engel değildir.

Evet, oryantalistin her türlü batılı ideoloji ve disiplinin önünde kalkan gibi durduğu, bazen arkasını gösterecek kadar şeffaflaştığı da söylenebilir. Edward Said'in bir gün Yahudi düşmanlığının İsrail'in kurulmasına yol açan Nazi aptallığına dikkat çekmesi ve İsrail karakoluna taş atması bile onun ABD'de dışlanmasına yol açmadığı da ortada... İşte burada samimiyetin ne kadar devrede olduğunu bilemiyoruz. Eğer İsrail'in zulmüne karşı olduğu kadar İslam'ın hakikatine de âlaka duyduysa, rahmete layıktır. Onun pek çok eserinin Müslümanlar kadar Ortadoğu üzerinde çalışan yabancılara da ilgilendirmesi tabiidir. O yüzden, onun eserleri de Arnold Toynby ile Bernard Lewis'inkiler kadar epeyce bir zaman daha ilgi ile okunacağı ortadadır.

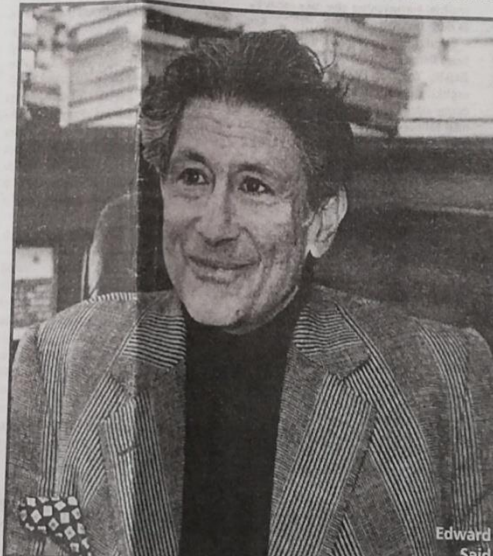
Evet, İslam dini, kültürü, edebiyatı ve medeniyeti elbette ahlâk ve siyasi bilgiden mahrum kalmayarak ve dünyaya gözünü kapatarak, hatta kendi ferdi dünyasına kapanarak öğrenilemez, yaşanamaz ve insanlığa anlatılamaz. Bunun için ufkumuzu genişletecek her faaliyet, her bilgiye ve ilgiye ihtiyacımız var. Sanat ve siyaset, ancak böyle birikimle anlam ve kimlik kazanabilir.

O yüzden, Dr. Ali Kemal Belviranlı'ya rahmetler dilerken, E. Said'e mazlumların âhirette şefaât edeceğini umuyoruz. Çünkü Allah'ın indinde takva kadar mazlumlara arka çıkıp kol kanat geren ehl-i kitabın da başkalarından farklı olacağı bildiriliyor...

12 Ekim 2003 Milli Gazete İki ölümün anlamı

Ali Kemal
Belviranlı

Edward
Said

koyan bir kütüphane durumundaydı.

Dr. Ali Kemal Belviranlı'nın tıp doktoru olduğunu, Hasan Basri Çantay ve Ömer Nasuhi Bilmen gibi âlimlerle pek çok ârif ve meşâyih sohbetinde yetiştiğini, otuz yaşında Konya'ya dönerek İstanbul'da bulunduğu iklimi memleketine taşıdığını öğrendimce, ona saygım ve

meselelerine meraklıydı. Fakat MTTB'de başladığımız kültür faaliyetlerini Necip Fazıl çizgisinde sürdürürken, hiçbir zaman Saraçoğlu ve Belviranlı hassasiyetiyle iman ve ibadet suurundan uzaklaşmadık Allah'a şükür. O yüzden edep ve nezaket sınırlarını zorlayan tafraflı bir "İslamcı" söylemden

kıları olmuştur. Hatta Konya'nın bugünkü şekliyle, Anadolu'nun en önemli kültür merkezlerinden biri haline gelmesinde unutulmaz hizmetleri olduğu muhakkaktır. Onun öteki Anadolu şehirlerindeki aydınlarımızı örnek olduğunu da ifade etmek isterim. Anadolu böyle insanlarla ayakta durabiliyor.

KAYNAKÇA

Ak, Ahmet Şahin, *Türk Din Musikisi*, 2. Baskı, Ankara: Akçağ Yayınları, 2011.

Belviranlı, Ali Kemal, “Gayemiz”, *İslamın Nuru*, Sayı:4, Ağustos 1951, s.1-2.

_____. “Gayemiz”, *İslamın Nuru*, Sayı:4, Ağustos 1951, s.2.

_____. “Gayemiz”, *İslamın Nuru*, Sayı:8, Aralık 1951 s.3.

_____. “Gayemiz”, *İslamın Nuru*, Sayı:10 Şubat 1952, s.3.

_____. “Gayemiz”, *İslamın Nuru*, Sayı:17, Eylül 1952, s.3.

_____. “Gayemiz”, *İslamın Nuru*, Sayı:18, Ekim 1952, s.3.

_____. “Gayemiz”, *İslamın Nuru*, Sayı:24 Nisan 1953, s. 3-4.

_____. *Aruz ve Ahenk*, Konya: Selçuk Yayınları, 1965.

_____. *Arapça Rehberi*, İstanbul: Nedve Yayınları, 1977.

_____. *Tecvid*, İstanbul: Maarifet Yayınları, 2008.

_____. *Kur’ân Rehberi*, İstanbul: Maarifet Yayınları, 2011.

_____. *İslam Prensipleri* İstanbul: Maarifet Yayınları, 2013.

Belviranlı, Eymen, Telefon Görüşmesi, 4 Aralık 2018 ve 19 Nisan 2019.

Belviranlı, Ömer Faruk, Kültür Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcısı İle Yapılan “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme, Ankara: 19 Mart 2019.

Belviranlı, Ömer Ziya, Maarifet Yayınları Sahibi İle Yapılan “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme, İstanbul: 5 Nisan 2019.

Belviranlı, Ömer Ziya, Telefon Görüşmesi, 10 Nisan 2019 ve 5 Mayıs 2019.

Düzdağ, Ertuğrul, *Üstad Ali Ulvi Kurucu Hatıralar 4*, İstanbul: Kaynak yayınları, 2014.

Düzdağ, Ertuğrul ve Özkan, Yusuf Ziya, “*Ağacın Gölgesinde, Ali Ulvi Kurucunun Hatıraları*” İsimli Radyotiyatro.

Ebul Kelam, Mevlana, *Ölümsüz müdafaa*, Çeviren: Ali Kemal Belviranlı, İstanbul: Nedve Yayınları, 1979.

Ecirli, Betül, Telefon Görüşmesi, 26 Nisan 2019.

Etik, Enver, Telefon Görüşmesi, 9 Mart 2019.

İslamın Nuru, Sayı:1, Nisan 1951, s. 13, 14, 25, 35, 43.

İslamın Nuru, Sayı:2, Mayıs 1951, s. 26.

Kur’ân, Çeviren: Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır.

Kurucu, Ali Ulvi, *Gümüş Tül ve Alevler*, 4. Baskı, İstanbul: Maarifet Yayınları, 1994.

Öksüz, Hüseyin, Konya Karatay Üniversitesi Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü Öğretim Üyesi İle Yapılan, “Ali Kemal Belviranlı” Konulu Görüşme, Konya: 28 Nisan 2017.

Özkan, İsmail Hakkı, *Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri*, 8. Baskı, İstanbul: Ötüken Yayınları, 2013

Turinay, Necmettin, “Asırlık Birikimleri Emanet Eden Dergi”, *Yeni Şafak Gazetesi*, 9 Mayıs 2018.

Uludağ, Süleyman, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, 2. Baskı, İstanbul: Maarifet Yayınları, 1995.

_____.*İslam Açısından Musiki Ve Sema*, 3. Baskı, İstanbul: Maarifet Yayınları, 1999.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

Büyüker, Kamil, “Zevk-i Selim Sahibi Bir Doktor: Ali Kemal Belviranlı”, <https://kamilbuyuker.wordpress.com/2015/09/09/zevk-i-selim-sahibi-bir-doktor-ali-kemal-belviranli/> [6 Mart 2019].

Dânâ, Sadık, “Mahmut Sami Ramazanoğlu’nun Son Günleri”, <https://dergi.altinoluk.com/index.php?sayfa=yillar&MakaleNo=d024s021m1> [12 Mart 2019].

Ergü, Muaz, “Ali Kemal Belviranlı tam bir gönül insanıydı”, <https://www.dunyabizim.com/portre/ali-kemal-belviranli-tam-bir-gonul-insaniydi-h22768.html> [30 Mart 2019].

Hızlı, Mefail, “Mûsiki”, <https://sorularlailamiyet.com/kaynak/musiki>, [15 Nisan 2019].

Küçükaşcı, Mustafa Sabri, “Belviranlı Ali Kemal” <https://islamansiklopedisi.org.tr/belviranli-ali-kemal>, [1 Kasım 2018].

Özönder, Hasan, <https://www.dunyabizim.com/portre/ali-kemal-belviranli-tam-bir-gonul-insaniydi-h22768.html>, [1 Nisan 2019].

Yeşil, Kamil, “40’lı Yılların İftihar Listesi: Adam Olmuş Çocuklar”, <https://www.dunyabizim.com/polemik/40li-yillar-in-iftihar-listesi-adam-olmus-cocuklar-h27127.html> [30 Nisan 2019].

Yeşil, Kamil, <http://www.belviranli.net/bu-album-listeleri-sarsamayacak>, [1 Nisan 2019].

<http://www.biyografya.com/biyografi/18978>, [4 Aralık 2018].

<http://www.islamveihsan.com/mahmud-sami-ramazanoglu-kimdir.html>, [10 Nisan 2019].

<http://ramazanoglumahmudsamiks.com/hakkinda/hayati/>, [10 Nisan 2019].

https://www.konhaber.com/haberkonya_kadin_dogum_ve_cocuk_hastanesi_nin_yeni_adi_tescillendi-694061.html [30 Nisan, 2019].

<http://konyaninalimvehocalari.konyacami.com/dr-ali-kemal-belviranli/>, [4 Aralık 2018].

<http://konyaninalimvehocalari.konyacami.com/kadir-seyhzade/>, [10 Aralık 2018].

<http://konyaninalimvehocalari.konyacami.com/belviranli-ismail-hakki-efendi/>

[4 Aralık, 2018].

